

UNIVERSITARA
București

Cota 111405549

Inventar 497135

bd 111659

Haina De Nuntă

— Predici Misionare —

de

DR. GRIGORIE GH. COMȘA
EPISCOPUL ARADULUI

TIPARUL TIPOGRAFIEI DIECEZANE / ARAD / 1935.

Biblioteca Centrală Universitară
BIBLIOTECA
Cota
Inventar

405579

797/35

III

639/95

Dedic această carte iubitorilor Mei preoți
din eparhia Aradului.

PREFAȚĂ.

Adâncă sguduire a simțit în sufletul său proorocul Isaia, când un glas tainic i-a zis: „predică”. Era glasul lui Dumnezeu, Căruia i-a răspuns: „ce voiți predica?” Și Dumnezeu l-a îndemnat să predice adevărul că: „Tot trupul iarbă și toată mărirea omului ca floarea ierbei. Uscatu-s'a iarba și floarea a căzut, iar cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veac. În munte înalt te suie, cel ce binevestești Sionului... și spune: Iată Dumnezeul vostru, iată Domnul, Domnul cu tărie vine și brațul lui cu stăpânire, iată plata lui cu el și lucrul înaintea Lui. Ca păstorul va paște turma sa și cu brațul său va aduna mieii și va mângăia pe cele ce au în pânțece” (Isaia 40 v. 6—11).

Cu aceste cuvinte avea Isaia proorocul să proorocească liberarea poporului ales din robia babilonică, iar neamului omenesc descătușarea din temnița păcatului. Cu profundă emoție sufletească așez în sfeșnicul tiparului aceste 22 predici, simțind și eu necesitatea de a grăi cât mai mult și mai bine poporului meu românesc. Căci mi-se pare că Dumnezeu zice și către mine: predică, predică neamului românesc că viața este trecătoare, prilejurile la păcat sunt multe, Dumnezeu este milostiv, dar și judecător drept.

Sunt aproape zece ani, de când predic credincioșilor mei că sunt datori să se apropie de Dumnezeu, precum vulturul își învață puii să sboare, plutind asupra lor. Osteneala mea de a sluji și predica în 404 biserici nu voiesc să rămână fără urme vizibile, cum trece corabia prin valuri sau pasărea prin văzduh. Voiesc să rămână cel puțin unele vestigii ale jertfei mele și voiesc să împlinesc dorința multor preoți și intelectuali, cari m'au rugat să tipăresc predicile misionare ținute pe sate. Dumnezeu este infinit de bun cu mine că mi-a îngăduit să reoglundesc în predicile mele mai ales adevărul, că bunătatea divină trebuie să ne aducă pe toți la pocăință (Rom. cap. 2 v. 4).

Nu voi uita bunătatea lui Dumnezeu, că prin Duhul său Cel Sfânt m'a inspirat să chem poporul meu la pocăință prin accentuarea adevărurilor referitoare la cele din urmă ale omului. Căci viața creștină nu-i un sentimentalism vag, ci trebuie să fie o expresie a realităților țâsnite din adâncurile necesităților religioase. Dar nu voi uita bunătatea lui Dumnezeu nici pentru trimiterea întru ajutorul meu a d-lui Dr. Dimitrie Nistor, prefectul județului Timiș-Torontal. Domnia Sa cu atașamentul prieteniei de pe băncile universitare și cu înalta înțelegere a imperativelor religioase, a alergat întru înlesnirea tipăririi acestor predici, acordându-mi un sprijin material.

Poetul Rudjar Kipling într'o poezie a sa spune: „Un om dintre o mie ne va susține mai mult decât un frate. Căutați-l douăzeci de ani și chiar mai mult și osteneala voastră va rămâne mereu neînsemnată dacă l-ați putut găsi“. O, cât de fericit sunt că și acum după un sfert de veac, căutând inima prietenului meu Nistor, o am aflat aprinsă de aceeași văpaie a iubirii, care a înțeles osteneala mea.

Mulți oameni de azi și acum se ceartă cum să împartă între dânșii cămașa Mântuitorului, dar tu, iubite prietene, înțelegi să stai în slujba lui Hristos. Primește sincera mea recunoștință.

Iar voi, voi scumpi preoți ai eparhiei Noastre arădane deschideți inimile voastre, căci vouă vă închin această carte.

Arad, 1 Ianuarie 1935.

† Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Predica I-a

— Grija de suflet —

Despre suflet dorind a Vă grăi astăzi, cuvintele mele doresc să fie pentru bunii creștini ca zefirul ce bate ușor peste creștetul brazilor de munte plini de viață. Pentru cei mai pușini creștini doresc să fie izvoare de ape ce se revarsă în jos spre saduri și flori, iar pentru cei nepăsători și cari ar trăi în păcate doresc să fie cuvintele mele ca apele ce se varsă cu năpraznă și scot pietrele din cale. Căci și cei mai buni creștini au nevoie de mângăieri, cum zefirul mângăie brazii sănătoși, cei șovăelnici și mai puțin buni au nevoie de întărire ca sadurile și florile de ploaie, iar păcatele trebuiesc desrădăcinate și scoase din suflete.

Imi dau seama, iubii mei, că mulți abia aveți poate — o bucată de pâine, abia găsiți de lucru ca să trăiți, abia scăpați de boale și necazuri, dar eu acum voesc a vă grăi vouă despre cel mai mare bun pe care-l aveți și de care trebuie să purtați grije: despre suflet.

Un bun creștin din vechime avea o icoană minunată a Domnului nostru Iisus Hristos, încadrată în aur și zugrăvită de un pictor renumit. Dar icoana fiind veche, timpul a schimbat-o foarte mult. Stratouri groase de praf o acopereau, pânza pe care era pictat chipul Mântuitorului era ruptă în unele locuri și se părea că icoana nu mai are nici un preț. Proprietarul se duse cu icoana la un om bogat, căruia îi plăceau lucrurile vechi prețioase. Bogatul acela fiind om iscusit și priceput a dat un preț foarte mare pentru icoană. Proprietarul văzând aceasta, și-a dat seama că icoana lui este foarte de valoare și n'a mai vândut-o. A păstrat-o cu sfințenie, cum ar fi făcut orice om luminat, în locul lui.

Fiecare creștin are o asemenea icoană de mare preț: sufletul. Da, iubii mei, sufletul, care prin botez s'a învrednicit să poarte chipul Domnului și Mântuito-

rului nostru Iisus Hristos. Sufletul, care trebuie ferit de păcat; sufletul, care în valurile lumii se întinează cu patimi de tot felul, sufletul care este comoara comorilor și darul darurilor, dăruit nouă de Dumnezeu.

Dar ce este iubiții mei, sufletul? Ce este acest dar dela Dumnezeu? Sfinții Părinți spun, că sufletul este o suflare divină. Toată frumuseța omului vine dela suflet; precum zice sf. Ioan Gură de Aur, toată bunătatea și înțelepciunea omului îi arată sufletul omului și astfel sufletul unui om îl cunoaștem din arătările lui, cari pot fi și uriciune dar nu numai frumusețe; pot fi și răutate și pierzanie. Iată ce zice sf. Ioan Gură de Aur: „Dacă sufletul se bucură, fața omului este trandafirie, dacă însă se întristează, atunci alungă frumuseța și arată peste tot o înfățișare mai tristă. Dacă bucuria este de mai lungă durată, aduce vieții sănătate și bunăstare, dacă însă omul are de suferit, atunci trupul devine mai slab decât o pânză de paiangen. Dacă sufletul este cuprins de mânie, îl face urât și respingător, dacă însă oglindește în ochi liniște și pace, împrumută o mare frumusețe și trupului. Dacă însă este chinuit de durere, înfățișarea este palidă și slăbește pe om; iar dacă are dragoste, atunci îi împrumută o mare seninătate. Pe calea aceasta, unii cari dela natură nu au o înfățișare plăcută, primesc o seninătate spirituală mare, până când farmecul altora, cari au avut o frumusețe strălucită, s'a întunecat, fiindcă nu aveau un suflet frumos. Gândește-te numai cum se înfățișază o față curată și nevinovată și ce fel de vrajă primește schimbându-și culoarea când roșește de rușine; dacă dimpotrivă nu are nici un simț de rușine, atunci aceasta dă feței un aspect mai respingător decât al unui animal sălbatic. Nu există nimic mai plăcut ca un suflet frumos.“

Sufletul este deci oglinda minții noastre, cercetând natura tuturor lucrurilor, este oglinda gândurilor ce le avem și oglinda faptelor. O ce scumpă e oglinda aceasta, dacă mintea e curată, gândurile și faptele sunt minunate. În cazul acesta sufletul este mai de preț decât cetatea Ierusalimului celui mai de sus văzută de sf. Evanghelist Ioan. Zidurile cetății aceleia erau din iaspis și cetatea din aur curat, dar cetatea sufletului

este mai de preț căci este templul Duhului sfânt. Dar este vai de sufletul, care nu are pe Duhul sfânt... Căci după cuvintele sfântului Macarie: „Vai de calea pe care nimeni nu merge și nici un glas de om nu se aude, căci aceea este sălașul fiarelor sălbatice. Vai de sufletul în care nu trăiește Domnul și de unde fiarele sufletești ale răutății nu fug la glasul Domnului. Vai de casa fără stăpân, vai de câmpul nelucrat de plugar. Vai de corabia fără cârmaci, căci va fi aruncată de valurile mării și scufundată. Vai de sufletul care nu are pe adevăratul cârmaci, pe Hristos, căci pe marea amară a întinericului va fi purtat de valurile patimilor și va fi năvălit de duhurile rele, ajungând la peire.“

Auzind voi acestea, vă întreb iubirii mei, cum stați voi cu sufletul vostru; știu că sunteți botezați, dar vreau să știu dacă ați păstrat sau nu haina curată a sfântului botez! Sfântul apostol Pavel zice: „Câți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați și îmbrăcat“ (Galat. 3 v. 27). Vreau deci să știu că aveți curată haina de nuntă a botezului. Voiesc să știu că în drumul pământului nu ascultați de îndemnuri înșelătoare, ci dibuind cu sfială cărarea vieții voastre, vă mântuiți sufletul. Sufletul vostru trebuie să fie ferit de sgura păcatelor, căci zice Domnul: „Ce folos este omului de ar dobândi lumea toată iar sufletul său își va pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său,“ (Mat. 16 v. 26).

Voiesc ca sgura păcatelor să nu vă întineze sufletele, ci ele pe neperitoare aripi să alerge spre Dumnezeu, căci dela Dumnezeu avem sufletul. Fiecare putem zice:

Născut sunt din țărână, m'ai frământat din lut

Din pruncul mic și gingaș, om mare m'ai făcut

Și datu-mi-ai un suflet cu care stai la sfat,

L-ai rupt din Tine Doamne și mie mi l-ai dat.

Cu adevărat și Sf. Scriptură așa ne învață, cetind în Cartea Facerii: „Și a făcut Dumnezeu pe om, țărână luând din pământ și a suflat în fața lui suflare de viață și s'a făcut omul cu suflet viu“ (Facere 2 v. 7).

Cel dintâi și mai de căpetenie lucru este deci iubirii mei, să nu uităm că sufletul îl avem dela Dumnezeu. Acest adevăr ne obligă să purtăm mai multă

grije sufletului, având a da seamă lui Dumnezeu de el. Proorocul Eliseiu se duse odată cu mai mulți fii de prooroci să taie lemne lângă râul Iordanului. (2 Imp. c. 6). Unuia îi sare săcurea în apă și zice necăjit: „O Doamne, și aceasta împrumut o am fost luat“ (4 Imp. 6 v. 5) Ce vei zice tu, iubite creștine, când vei ajunge la judecată înaintea lui Dumnezeu? Gândește-te că vei avea să dai seama lui Dumnezeu de sufletul tău, gândește-te că mii și mii de floricele, rădăcini, semințe, frunze păstrează în ele leacuri minunate de prețioase și folositoare omului și astfel mai ales tu, coroană a făptuirii ești dator să porți cu folos în sufletul tău darurile ce ți-le-a dat Dumnezeu. Dacă mergi prin lunci verzi și pline de flori, prin păduri de brazi cu miros aromat, în zumzetul multor mici viețuitoare, ascultând glasurile armonioase ale cântăreșilor înaripați, paseri și albine, ești cuprins de o plăcere minunată. Cu atât mai mult trebuie deci tu să-ți ai rostul tău frumos în lume, arătând tuturor că ai un suflet neîntinat și plin de farmec creștinesc.

Strămoșii noștri purtau mai multă grijă de suflet decât noi cei de azi. Pe vremea împărătesei Maria Terezia un funcționar a plecat într'un sat de lângă Sibiu ca să silească pe oameni a trece la unirea cu Roma. După ce funcționarul a isprăvit cu cetitul, un țăran bătrân zise: „Acest cojoc, care-l am pe mine, e acum al meu. Dar dacă ar vrea să mi-l ia crăiasa, i-l dau. Cu aceste slabe mâni și picioare și cu trupul meu am lucrat zi și noapte, ca să plătesc porția. Ele sunt ale crăiesei și de ar vrea să mi-le ia, nu am ce face. Dar nu am decât un suflet, pe care eu îl păstrez pentru Dumnezeu din cer și nici o putere omenească nu-l poate îndoi“¹⁾.

Adevărul că sufletul îl avem dela Dumnezeu, ne obligă să ne gândim că chiar Dumnezeu a dat și pe unul născut Fiul său pentru mântuirea sufletelor. O monedă poartă chipul regelui și are scrisă valoarea. Sufletul încă este ca o monedă, ce poartă chipul lui Hristos, iar valoarea este sângele cel sfânt care a curs

¹⁾ Silviu Dragomir: Ist. Desrobirei religioase, a Românilor din Ardeal vol. I. p. 161.

pe cruce! Grijește, deci iubite creștine de sufletul tău grijiți, iubiiți mei, de sufletul vostru.

* * *

Să ne gândim apoi dragii mei, că avem suflet nemuritor. Va înceta odată zefirul mișcat de Dumezeu, vor cădea în jărână toate cele pământești, dar vor trăi în veci sufletele ce locuiesc în palate și colibe. Piere tinereța, dar rămâne sufletul meu, pierde toată mărirea lumească, dar rămâne sufletul tău, al lui, al nostru, al vostru, al tuturor, dar al tuturor.

Și să nu uităm că avem fiecare un singur suflet. Un comandant are mei mulți soldați în luptă, dar dacă unii cad, rămân alții, însă sufletul pierdut nu poate fi înlocuit prin altul. O casă distrusă de foc sau de apă o zidești din nou, dar sufletul, iubiiți mei, sufletul pierdut, rămâne pierdut.

De aceea până avem vreme, să purtăm grije de el, mai multă grijă de el. Întâi grija sufletului să o avem. Să ne gândim cu câtă grabire satisfacem cererile trupului. Il ascultăm când el zice: „mi-e foame, mi-e sete, mi-e frig“, iar sufletul îl lăsăm să înseteze. Până când oare va fi aceasta? În apropiere de orașul Arad, într'o casă ortodoxă a unui sat, stăpânul casei s'a socotit că el trebuie să fie stăpân al sufletelor din aceea casă și din clipa în care a socotit așa, nici un vrăjmaș al sufletului nu a mai intrat în casa aceea. În toată ziua rugăciuni, la masă, la culcare, la sculare, în toată Dumineca și sărbătoarea toți se duceau la biserică. În casa aceea intrau numai oameni plini de credință și evlavie, cari nu grăiau de rău și nu injurau de Dumnezeu. Trândăvia și lenea acolo nu erau cunoscute.

Faceți și voi așa dragii mei, faceți ca sufletul vostru să nu aibă alt stăpân decât pe Dumnezeu și atunci cu voi va fi împărăția Lui, acum și pururea și în vecii vecilor amin.

Predica a II-a.

— Scopul omului —

Frumoasă este floricea mititea, când surâde soarele scaldată în mărgelile de rouă, frumoase sunt stelele nopții când diamantul lor strălucitor se arată pe orizont, melodios și fermecător este murmurul râului din pădurea seculară, frumos este cântecul paserilor, dar mai frumos este omul, coroana tuturor acestor lucruri și făpturi. Da, iubii mei, pentru că și psalmistul zice: „Ce este omul că-l pomenești pe el, sau fiul omului, că-l cercezezi pe el, cu puțin este mai mic decât îngerii, cu slavă și cu cinste l-ai încununat pe el“ (Psalm 8 v. 5—6).

Și tot psalmistul David văzându-se biruit de vrăjmași zice: „Aduți aminte (Doamne) de starea mea, că au doar îndeșert ai zidit pe toți fiii oamenilor?“ (Ps. 88. v. 46). Așa ne 'ntrebăm și noi pe cărările vieții mergând: care este rolul bucuriilor și durerilor din această lume, unde avem osteneli și suferințe? În lume avem de îndurat suferințe, dispreț, iar noi trebuie să fim răbdători, drepți, iubitori și temători de Dumnezeu! Care poate să fie scopul tuturor acestora, care să fie?

Iubiții Mei,

Minunat răspuns se poate da la întrebarea aceasta, căci minunat lucru a făcut Dumnezeu, când nu-l plăcu să se bucure singur de fericirea sa, ci ne-a adus și pe noi dintru neființă la ființă, ca să ne facă părtași măririi Sale. Ni-a zidit Dumnezeu ca să ne bucurăm de bunurile Lui. Și ni-a îmbrăcat în haina de nuntă a nevinovăției, ni-a dăruit sfânta Taină a botezului ca să ne îmbrăcăm întru Hristos, precum zice marele apostol Pavel: „Că ori câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și 'mbrăcat“ (Galat. 3 v. 27).

Un român, frate de-al nostru, aflându-se în Ame-

rica, și-a lăsat acasă averea și a făgăduit unei rudeni de acasă o bogată răsplătă, dacă îi va griji averea timp de 20 ani, până va veni el acasă. Și averea fiind bine îngrijită, îngrijitorul a primit nu de mult o moștenire bogată. Dar ce răsplătire vom primi noi creștinii, dacă vom păstra cu sfințenie haina de nuntă a sufletului nostru!? Inșă, durere, mulți cred că au primit dela Dumnezeu haina de nuntă a sufletului, cu toate darurile, numai pentru scopuri trecătoare!

Unii zic: scopul omului este să aibe lucruri pământești și a le folosi cu plăcere. Dar noi știm, că bunurile pământești pe ce cale să câștigă. Pumnul, violența, înșelăciunea, apăsarea sunt de multe ori mijloacele de câștigare a bunurilor pământești. Dar mai știm că nu toți oamenii se bucură de bunuri pământești, trăind unii în neagră mizerie și suferințe, iar cei bogați ar vrea să fie și mai bogați. Omul având case, palate, aur, argint și diamante, ar voi să aibe tot mai multe. Dar pe lângă aceasta ar dori să aibe și bucurii nenumărate, plăceri nemărginite, cu alte cuvinte el rămâne tot nemulțumit.

Dar Dumnezeu a dat omului trei daruri mari când l-a creiat: nevinovăția, pacea și nemurirea. Așa bunuri mari nu i-a dat ca să se lege de cele pământești cu toată ființa lui; așa bunuri prețioase nu sunt pentru săturarea omului cu plăcerile pământului. Deci omul trebuie să aibe un scop pe care toți pot să-l ajungă și pe toți să-i mângăie și fericească. Acest scop este viața în Dumnezeu, precum zice sf. Scriptură: „Aceasta este viața cea veșnică, ca să Te cunoască pe Tine unul adevăratul Dumnezeu și pe acela pe carele l-ai trimis, pe Iisus Hristos“ (Ioan 17 v. 3).

Un învățat francez călătorea odată prin pustiurile Arabiei călăuzit de un arab musulman. Acesta ori de câte ori venea timpul rugăciunii se da jos de pe cămilă și se ruga. Francezul l-a întrebat: De ce atâta osteneală cu scoborâtul de pe cămilă și atâtea rugăciuni? De unde știi că este un Dumnezeu care îți ascultă rugăciunea?

„De unde știu eu că este Dumnezeu?“ — răspunse

arabul. „Cum pot eu să cunosc acest lucru? Uite, astă noapte a trecut un călător pe dinaintea cortului meu, nu l-am văzut nici nu l-am simțit; dar dimineața, când m'am uitat împrejur, am știut aceasta cu siguranță. Cineva a trecut pe-aici, căci i-am văzut urmele pe nisip. Și dacă văd acum discul luminos de acolo“, musulmanul arată spre soare „știu, că este Dumnezeu, care îndreptează toate și știu și aceea, că El este aproape de mine și-mi ascultă rugăciunea. Nu-L văd și Nu-L aud, dar li văd urmele în toate zilele; dacă văd acum apusul soarelui, el mă 'ndeamnă să mă proștern înaintea lui Dumnezeu și să mă rog cu credință.“¹⁾

Dacă un arab musulman era atât de credincios și temător de Dumnezeu, noi Românii să avem ca scop al vieții noastre cunoașterea cât mai deplină alui Dumnezeu, căci ea singură ne liniștește și ne mângăie. Numai Dumnezeu este țânta vieții adevărate. Fericitul Augustin în neliniștea sa căuta odihna și nu o găsea. S'a dus la valurile mării, dar acelea îi ziseră: Caută mai sus liniștea ta! Pământul și făpturile lui îi spuseră la fel. Atunci el a căutat în aer și stele liniștea sa, dar ele l-au trimis și mai sus. Și fericitul acela pe aripile iubirii a plutit peste stele, aflând pe Dumnezeu.

Mărirea lui Dumnezeu să fie deci țânta vieții noastre. Să credem în El, să-L iubim și să ascultăm poruncile Lui. Florile minunate ale grădinilor, furnicile, paserile sunt frumoase ca și alte lucruri și ființe, dar cu scopul ca prin frumuseța făpturilor să cunoaștem frumuseța Ziditorului. Să nu ne alipim deci de cele pământesti, : „pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului, și pofta ochilor și trufia vieții, nu este dela Tatăl, ci din lume este și lumea trece și mărirea ei iar cel ce face voia lui Dumnezeu petrece în veci“ (1 Ioan 2 v. 16—17).

Fraților,

Cu cât o cameră este mai luminată, cu atât mai bine se vede murdăria din ea și se va curăți. La fel este și cu omul. Cu cât mintea va fi mai luminată prin

¹⁾ „Revista Teologică“. Anul XIII. pag. 24.

darul lui Dumnezeu, cu atât mai bine va cunoaște faptele prin cari se depărtează dela Dumnezeu și deci va căuta să se îndrepteze și să se apropie de lumina lui Hristos, care luminează tuturor.

Să fugim dar de cele trei poște ale lumii: pofta trupului, a ochilor și trufia vieții. Pofta trupului cu plăcerile ei păcătoase nu pot fi țânta vieții. Și față de frumuseța trupului să căutăm frumuseța sufletului. Multe femei de azi scot oglinda și chiar în fața lumii privesc în oglindă, dovedind un obicei nu tocmai frumos. O, dacă oamenii de azi ar căuta frumuseța sufletului, ca sfinții și mucenicii și ca toți bunii creștini.

Pe timpul împăratului Galeriu, trăia în Cizic o fecioară cu numele Stratonice. Aceasta era foarte frumoasă, bogată, de neam nobil și era logodnica unui tânăr de asemenea ales și bogat. După ce a primit creștinismul fu torturată, iar judecătorul ei o amenință, că îi va răpi frumusețea, diformându-i fața. „Ce folos am de frumusețea feței mele?” Zise fecioara. „Acea prin bătrânețe se va urâți, ba moartea o strică de tot. Eu nu doresc a avea fața, ci sufletul frumos, pe carele nu-l poți sluși și prin carele mă mântuesc!” În chinuri grozave fu în fine decapitată.

Fugiți deci de tot ce nu duce la scopul suprem: viața în Dumnezeu. Pofta ochilor pune piedici în calea aceasta, căci privirea unui diamant trezește în mine poște nepotrivite, dar privirea lucrurilor lui Dumnezeu este mângâietoare.

Fugiți și de trufia vieții și mărirea ei, căci nu toți sunt pe tron, ci se luptă pentru a ajunge la mărirea lumească, dar lupta pentru mărirea lui Dumnezeu, ne împodobește.

Pe fruntea noastră stă scris: suntem coroana făpturilor. Să purtăm deci cu vrednicie coroana aceasta, care ne va duce la cunoașterea și mărirea lui Dumnezeu, căruia să ne închinăm în toate zilele vieții noastre Amin.

arabul. „Cum pot eu să cunosc acest lucru? Uite, astă noapte a trecut un călător pe dinaintea cortului meu, nu l-am văzut nici nu l-am simțit; dar dimineața, când m'am uitat împrejur, am știut aceasta cu siguranță. Cineva a trecut pe-aici, căci i-am văzut urmele pe nisip. Și dacă văd acum discul luminos de acolo“, musulmanul arată spre soare „știu, că este Dumnezeu, care îndreptează toate și știu și aceea, că El este aproape de mine și-mi ascultă rugăciunea. Nu-L văd și Nu-L aud, dar li văd urmele în toate zilele; dacă văd acum apusul soarelui, el mă 'ndeamnă să mă proștern înaintea lui Dumnezeu și să mă rog cu credință.“¹⁾

Dacă un arab musulman era atât de credincios și temător de Dumnezeu, noi Românii să avem ca scop al vieții noastre cunoașterea cât mai deplină alui Dumnezeu, căci ea singură ne liniștește și ne mângăie. Numai Dumnezeu este țanta vieții adevărate. Fericitul Augustin în neliniștea sa căuta odihna și nu o găsea. S'a dus la valurile mării, dar acelea îi ziseră: Caută mai sus liniștea ta! Pământul și făpturile lui îi spuseră la fel. Atunci el a căutat în aer și stele liniștea sa, dar ele l-au trimis și mai sus. Și fericitul acela pe aripile iubirii a plutit peste stele, aflând pe Dumnezeu.

Mărirea lui Dumnezeu să fie deci țanta vieții noastre. Să credem în El, să-L iubim și să ascultăm poruncile Lui. Florile minunate ale grădinilor, furnicile, paserile sunt frumoase ca și alte lucruri și ființe, dar cu scopul ca prin frumuseța fapturilor să cunoaștem frumuseța Ziditorului. Să nu ne alipim deci de cele pământești, : „pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului, și pofta ochilor și trufia vieții, nu este dela Tatăl, ci din lume este și lumea trece și mărirea ei iar cel ce face voia lui Dumnezeu petrece în veci“ (1 Ioan 2 v. 16—17).

Fraților,

Cu cât o cameră este mai luminată, cu atât mai bine se vede murdăria din ea și se va curăți. La fel este și cu omul. Cu cât mintea va fi mai luminată prin

¹⁾ „Revista Teologică“. Anul XIII. pag. 24.

darul lui Dumnezeu, cu atât mai bine va cunoaște faptele prin cari se depărtează dela Dumnezeu și deci va căuta să se îndrepteze și să se apropie de lumina lui Hristos, care luminează tuturor.

Să fugim dar de cele trei poște ale lumii: pofta trupului, a ochilor și trufia vieții. Pofta trupului cu plăcerile ei păcătoase nu pot fi țânta vieții. Și față de frumuseța trupului să căutăm frumuseța sufletului. Multe femei de azi scot oglinda și chiar în fața lumii privesc în oglindă, dovedind un obicei nu tocmai frumos. O, dacă oamenii de azi ar căuta frumuseța sufletului, ca sfinții și mucenicii și ca toți bunii creștini.

Pe timpul împăratului Galeriu, trăia în Cizic o fecioară cu numele Stratonice. Aceasta era foarte frumoasă, bogată, de neam nobil și era logodnica unui tânăr de asemenea ales și bogat. După ce a primit creștinismul fu torturată, iar judecătorul ei o amenință, că îi va răpi frumusețea, diformându-i fața. „Ce folos am de frumusețea feței mele?” Zise fecioara. „Acea prin bătrânețe se va urâți, ba moartea o strică de tot. Eu nu doresc a avea fața, ci sufletul frumos, pe carele nu-l poți sluși și prin carele mă mântuiesc!” În chinuri grozave fu în fine decapitată.

Fugiți deci de tot ce nu duce la scopul suprem: viața în Dumnezeu. Pofta ochilor pune piedici în calea aceasta, căci privirea unui diamant trezește în mine poște nepotrivite, dar privirea lucrurilor lui Dumnezeu este mângâietoare.

Fugiți și de trufia vieții și mărirea ei, căci nu toți sunt pe tron, ci se luptă pentru a ajunge la mărire lumească, dar lupta pentru mărirea lui Dumnezeu, ne împodobește.

Pe fruntea noastră stă scris: suntem coroana făpturilor. Să purtăm deci cu vrednicie coroana aceasta, care ne va duce la cunoașterea și mărirea lui Dumnezeu, căruia să ne închinăm în toate zilele vieții noastre Amin.

Predica III-a.

— Păcatul —

Despre cel mai mare vrăjmaș al omului vreu să vă grăiesc azi, despre păcat. Căci pe cea dintâi pagină a vieții fiecărui creștin sunt scrise cu litere negre păcatele omului și trecutul lui până a nu fi creștin. Minciunile copilăriei și păcatele tinereții sunt scrise acolo, dar pe pagina a doua a vieții este iertarea adusă de Mântuitorul (I. Ioan 1 v. 7) în care trebuie să credem și să conlucrăm cu harul iertării, cum zice sf. Petru: „Că spre aceasta V'ați chemat, că și Hristos a pățimit pentru noi, nouă lăsându-ne pildă, ca să urmăm urmelor Lui.“ (I. Petru 2 v. 21).

Pe pagina a treia a vieții trebuie să fie scrise virtuțile, adecă starea fără de păcat, la care ajungem prin lupta împotriva păcatelor. Dar mulți creștini merg numai până la pagina a doua a vieții lor cu felul acesta, iar pagina a treia are tot păcate, iubire de sine, trufie, hulire, mânie, ceartă, nemulțumire, iubire de desfătare iar nu iubire de Dumnezeu, cum zice sf. apostol Pavel (II. Tim. 3 v. 2—4).

Iubiții mei,

Această stare nenorocită de lucruri vine de acolo, că toți așteaptă binele sufletesc numai dela biserică. Preotul să se roage și să facă totul, iar ceilalți, credincioșii săvârșesc păcate peste păcate. Dar nu este bine așa. Și iată, prin o pildă vă voi arăta că și creștinul trebuie să lucreze împreună cu darul lui Dumnezeu-

Un om păcătos vine la un sfânt Părinte din vechime și îi cere să se roage pentru păcatele lui. Și în timp ce acel sfânt se ruga, păcătosul petrecea mai departe în păcate, cu prietenii săi. Și simțind păcătosul că-i merge tot rău, se duse din nou la acel sfânt Părinte să se plângă, că tot așa de rău se simte ca mai

înainte. Sfântul Părinte l-a luat pe păcătos de mână și l-a dus lângă un sac plin cu grâu iar apoi îi zise: „Fă bine și ajută-mi să duc sacul acesta, căci singur nu-l pot duce“. Păcătosul prinse sacul de un cap, iar sfântul de celalalt cap și lucrul mergea în felul acesta, dar în momentul următor sfântul a lăsat să-i cadă sacul, ceea ce făcu ca și păcătosului să-i cadă. Apoi sfântul iar apucă de sac iar păcătosul prinde de partea cealaltă a sacului și iarăș merge lucrul. Dar sfântul iar a lăsat să cadă sacul până ce păcătosul zise: „Părinte, dacă vrei să ducem sacul, ajută-mi, căci singur nu-l pot duce“. Și atunci zise sfântul: „vezi, dragul meu, nici eu nu pot singur să câștig mântuirea ta de păcate, luptă și tu împotriva lor“.

Și păcătosul a luptat și a biruit! Să luptăm deci și noi, cunoscând înainte de toate grozăvia păcatelor. Păcatul este răsvrătirea omului împotriva lui Dumnezeu, călcând legea lui Dumnezeu cu voie liberă. Păcătosul nu recunoaște pe Dumnezeu ca stăpân, ci se îndumnezește pe sine. Precum crivățul cel rece străbate câmpiile desbrăcate de podoaba lor și amorțește tot ce-i vine în cale, așa străbate păcatul pe omul desbrăcat de podoabele virtuților și îi amorțește sufletul. Precum frunzele, cari hrăneau arborii, cad în timpul toamnei și păsările nu mai cântă voios în coroana lor, așa cad virtuțile omului păcătos. Precum milioanele de floricele ce îmbalsamau atmosfera se veștejesc și mor, așa se veștejește sufletul îngreunat de povara păcatelor. Precum apele curg melancolic prin șesurile pustii în timpul iernii, așa de trist și de melancolic este sufletul păcătosului.

Dar dacă în timpul primăverii natura înviază, fiind primăvara mai tare decât iarna, nu așa este cu păcatul de moarte. De pildă cei mândri, desfrânații, iubitorii de argint lacomii, invidioșii, ucigașii, asupritorii văduvelor, dacă nu se pocăiesc sunt pierduți pentru totdeauna. Și uităm oare, că încă în această viață păcătosul simte urmările păcatului ajungând în temniță, cu primejdii de moarte, ba de multe ori la sinucidere?? O, ce grozavă e viața sufletească a păcătosului, o ce grozavă este mustrarea cugetului său. Mustrarea cugetu-

lui este ca un biciu usturos, ca un foc arzător, ca un șarpe mușcător. Împăratul Constant ucide pe fratele său Teodosie cel mic temându-se că acesta îi va lua tronul. Dar după săvârșirea crimei înfricoșate nu mai are liniște. Noaptea îi apăsă fratele său ucis, ținând un pahar cu sânge în mâna sa și zicând: „*frate bea!*” Fiori reci îl cuprindeau pe ucigaș, care a părăsit casa ca să nu mai vadă în somn pe fratele său. A plecat cu corabia pe mare, dar și acolo se ivea fratele său cu paharul plin de sânge zicând: „*frate bea!*”

Cu adevărat deci păcatul este mai îngrozitor decât moartea, căci moartea este numai urmarea păcatului, precum zice sf. apostol Pavel: „Printr'un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea” (Rom. 5 v. 12).

Păcatul oprește omului respirația sufletului căci slăbește voința omului, care voință cu drept cuvânt este respirația sufletului. Voința este cel mai nobil bun al omului, pentrucă prin voință se hotărăște omul pentru calea binelui. Ajutat de darul lui Dumnezeu și de voința sa, omul își poate asigura mântuirea. Darul lui Dumnezeu îl putem asemăna cu lumina soarelui iar voința omului cu lumina mai slabă a lunii. Această din urmă lumină este adeseori acoperită de nori întunecoși și astfel nu o putem vedea, iar de multeori își pierde cu totul lucirea, dacă razele soarelui nu mai cad asupra lunii.

Așa este și cu omul păcătos. Păcatul, ca un nor gros se așterne peste suflet, slăbind puterea de voință a omului, întunecându-o și făcând ca darul lui Dumnezeu cel luminos să nu mai curgă în sufletul omului. Atunci omul, în lipsă de voință, este ca un mort, fără putere și nemișcat. Fericitul Augustin zice despre o asemenea stare: „Păcatul ținea voința mea încătușată. Binele ce-l făceam ici-colo, se asemăna cu osteneala celor ce se mișcă în somn și voiesc să se scoale, dar imediat cad iarăși pe pernă, pentrucă sunt apăsați de greutatea somnului”.

Păcătosul nu mai are voință față de păcat, nu se mai îngrozește de faptele sale și nu se mai rușinează. Animalul se întoarce mereu acolo unde i-s'a dat cea dintâi hrană, așteptând să i se mai dea, dar dacă a

fost bătut de cineva în locul acela, nu se va mai duce la acel loc. Dar omul zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, îndată ce se obicinuieste cu păcatul, îl săvârșește din nou, ori cât de urât este, ori cât de mult îl mustră conștiința, pentru că a devenit rob al obicinuinței.

Despre această obicinuință zice sf. Ioan Gură de Aur: „Tirănia obicinuinței este atât de mare, că se preface în a doua natură și ne stăpânește ca natură“ (omilia a VII-a la I. Cor.)¹⁾

Și cât de îngrozitoare este moartea omului păcătos. Omul cel drept așteaptă liniștit răsplata sa, dar păcătosul se teme și se cutremură ca frunzele arborilor când vine vijelia. În fața morții simte că nu putrejunea păcatelor este podoaba sufletului, dar este prea târziu. El simte că nu întunerecul păcatelor conduce lumea, el vede că nu bezna păcatelor aduce biruința dreptății; el vede că nu prin păcat ajungem la adevăr și progres. Dar e târziu, e târziu, căci acum nu se mai poate îndrepta nimic, acum urmează judecata lui.

O, cât de cutremurat este în sufletul său păcătosul în fața morții. Precum opaițul mai tresaltă de câteva ori până nu se stinge, așa tresaltă mintea păcătosului în fața morții. Iși va aduce aminte că a necinstit viața, injurând, minșind, înșelând și bătându-și joc de toate virtuțile. Părinții păcătoși vedea-vor în fața morții că nu au dat creștere bună pruncilor, preoți, învățătorii cei răi, vor vedea că nu au fost la datorie.

Și păcătosul aflându-se pe patul morții, își va reaminti toate relele săvârșite, în mintea lui se vor înfățișa locurile și persoanele cu cari a păcăluit și clipe de groază va avea, căci păcatele rod sufletul lui.

Să nu ne înșelăm dar pe noi înșine și să nu ne amăgim, zicând că păcatele nu sunt vrăjmași pulernici. Când locuitorii din Europa s'au dus pentru întâia dată în Australia, au dus și grâu cu dânșii și l-au sămănat acolo.

Recolta a fost abundentă, dar scaeții se amestecau

¹⁾ Vezi: I. Ziegler: Der heilige Kreuzweg unseres lieben Herrn Iesu Christi. Regensburg 1861 p. 182-5

cu spicele de grâu. Câteva semințe de scaeți se prinseseră de sacii de grâu aduși din Europa. Câțiva ani mai târziu, Australia era plină de scaeți. Nu se mai văzuse niciodată această plantă, care se desvolta în proporții așa de mari. Când în cele din urmă s'au luat măsuri pentru stăvilirea răului, era prea târziu. Toate eforturile depuse de Australieni pentru stârpirea scaeților, au rămas zadarnice; planta aceasta domnește acum pe continent.

Iubiții mei! Păcatele sunt ca scaieții duși cu grâul în Australia. Trebuie să luptăm din răspuțeri împotriva lor, ca să nu mai auzim de furturi și jafuri, de fraude în averea publică, de ucideri și alte păcate îngrozitoare. Ne știm sui în aeroplane, în vârful munților cu repeziciune uimitoare. Cu și mai mare repeziciune să ne urcăm pe scara virtuților, căci virtuțile înalță neamul, iar păcatele împușinează semințele. (Pilde 14 v. 35).

Să nu lăsăm ca păcatul să se prefacă în obicinuință.

Să fugim de înșelăciunile păcatului și să urmărim povața fericitului Ieronim „până când vrăjmașul tău este slab, biruiește-l și ucide-l fără de milă, pentruca prin negrija ta să nu crească spini ce nu mai pot fi smulși, depărtează-l, nimicește sămânța păcatului“ (la Mat. c. 13).

Să ne aducem aminte că haina sufletului nostru trebuie să fie neînlănată. Aduceți-vă aminte de pilda spusă de Mântuitorul despre nunta fiului de împărat. Nunta este împărăția ceriurilor. Împăratul este Dumnezeu, fiul care face nuntă este Mântuitorul; mireasa este biserica, iar cei chemați la nuntă suntem noi creștinii. Bucuria nunții, adică a împărăției cerești este turburată de unul din oaspeți care nu avea haină de nuntă. El este aruncat în întunericul cel mai din afară, pentrucă nu avea haina adevărată a sufletului, adică harul mântuitor. Harul acesta al lui Dumnezeu, primit de om, îi curăță sufletul de păcate, cum ai curăți o locuință de paianjeni, dar omul acela nu avea harul lui Dumnezeu, căci și-a bătut joc de el și a trăit în păcate.

O, iubiții mei, îmbrăcați-vă voi sufletul cu haină de nuntă și nu vă lăsați întinați de păcate, pentrucă păcatul vă face să uitați viața fără grije a copilăriei fără griji, plină de veselie și seninătate; alergați și vă spă-

lați păcatele cu taina pocăinței ca să strălucească sufletele voastre ca izvoarele de apă ce strălucesc la razele soarelui, ca o oglindă în care se străvede cerul azuriu. Și taina pocăinții va reînvia sufletele voastre, cum înflorește din nou trandafirul la suflul primăverii Amin.

Predica a IV-a

— Prețul timpului —

Cuvinte folositoare voiesc a Vă grăi vouă astăzi despre valoarea timpului, pe care nu știm a-l prețui cum se cuvine în viață. Cuvintele fi-vor ieșite din inimă ca să vedeși că viața este ca un râu, care curge neîn-cetat și valuri merg după valuri și precum din apa râului numai aceea este a noastră pe care o bem sau o folosim spre alte scopuri, așa și din valorosul timp numai acela este al nostru, care-l folosim spre mântuirea sufletului.

Zice Sf. Efrem Sirul să nu ne amăgim de amăgiri-
rile lumii, care trec ca visul nopții... Zilele trec repede,
ceasurile grăbesc și nu așteaptă, pentrucă în cursul
grăbit al timpului, lumea merge spre sfârșit. Nici o zi
nu lasă să se petreacă odată cu ceealaltă și nici un
ceas nu așteaptă să curgă odată cu celalalt. Precum apa
nu poate fi oprită cu degetul și nu stă liniștită, totașa
de puțin rămâne viața celui născut din femeie. Cântărită
și măsurată este viața fiecărui om ce vine în lume și
nu este cu puțință ca el să treacă granița ce i-s'a pus.
Dumnezeu a măsurat precis viața omului și zilele im-
parț în bucăți această măsură. Fiecare zi își ia partea
din viața ta, fără ca tu să vezi și nici un ceas nu-și
lasă partea sa alergând și curgând pe calea sa. Zilele
desfac viața ta și ceasurile întră în zidurile vieții și ast-
fel alergi spre sfârșitul din care ești abia o suflare. Zi-
lele fură ca hoșii și tâlharii iar ceasurile răpesc, așa că
drumul vieții tale curând se curmă și încetează. Zilele
îngroapă viața ta, ceasurile sunt groparii, în zile și cea-
suri dispare viața ta de pe pământ.

..., Dumnezeu a măsurat viața ta și a așezat-o pe pă-
mânt; fiecare zi își ia partea măsurată ei, spre a isprăvi
durata vieții tale. Cum trec zilele, așa trece și viața ta,

căci nu este scăpare și nici o puțință ca să se oprească și să aibe odihnă..“

Auzind aceste adevăruri, care dintre noi nu dorește să se lege de cele pământești numai în măsura trebuinței? Cine nu dorește să ducă o viață ridicată cât mai mult peste cele trecătoare, ca să vadă chipul lui Dumnezeu cât mai neîntunecat de gândurile pământului? Cine, iubii mei, nu dorește ca sufletul său să fie o oglindă curată alui Dumnezeu și al celor cerești? Cine nu voințește având puțină lumină, să aibe mai multă lumină și deja aici pe pământ să se bucure de bunurile cele pururea fiitoare?

O, iubii mei, ca să simțim bunurile cerești deja aici, pe pământ, trebuie să întrebuițăm bine timpul. Căci Dumnezeu ni-a dat o țară mândră, mulți au acum mai multe pământuri, bani mai mulți, slujbe mulțumitoare, dar numai aceia sunt mulțumiți, cari prețuiesc timpul lor și-l împart cum trebuie ca să nu lucreze fără socoteală. Căci de mai mare folos este să-ți bați joc de aurul și argintul tău, decât de timpul tău. Dacă unul dintre voi ar avea o sulă de inele de aur sau diamante și i-aș zice: dragul meu, aruncă dela tine a patra parte din inele, căci ai cu ce trăi, oare ce mi-ar răspunde? Ar zice de sigur: „dar Părinte, un lucru de preț ca inelul de aur nu se aruncă“. Și răspunsul lui este foarte înțelept, dacă răspunde așa, dar atunci pentruce aruncați dela voi timpul cel scump, mai scump decât toate comorile pământului?

Dați-vă seama, iubii mei, că Dumnezeu a dat scurtă viață omului pe pământ precum zice psalmistul: „Iată cu palme măsurate ai pus zilele mele și statul meu ca o nimica înaintea ta“ (Ps. 38 v. 7). Viața este ca fumul ce se împrăștie, este ca săgeata, care abia părăsește tolba cu săgeți și se înfige în pământ; viața este ca norul, pe care acum îl vedem, acum nu-l mai vedem; viața este ca curcubeul, pe care l vedem într'o clipă, ca să dispară în cealaltă clipă din fața ochilor noștri.

O, iubii mei, nu zadarnic zice înțeleptul Sirah: „Fiule, păzește vremea“ (4 v. 23). Nu zadarnic chiar Mântuitorul nostru Iisus Hristos muștră cetatea Ierusalim-

mului, când a plâns de dânsa: „De ai fi cunoscut și tu măcar în ziua aceasta a ta, cele ce sunt către pacea ta iar acum s'au ascuns de către ochii tăi“ (Luca 19, v. 42). Mântuitorul de mai multe ori a venit în Ierusalim și a îndemnat cetatea la pocăință, dar ea nu a ascultat și atunci Domnul a lăcrimat văzând că ea își bate joc de timpul mântuirii sale. De aceea zice și Sf. Apostol Pavel: „Socotiți drept aceea, cum să umblați, cu pază, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, că zilele rele sunt“ (Efes. 5).

Să privim deci serios în fața viitorului. Ne spune Dumnezeu însuși că avem viață scurtă, vedem înșine că putem muri în fiecare clipă, cuprinși de diferite boli, moartea e aproape de noi, iar nenorociri de tot felul ne apropie zilnic de moarte. Să nu ne bizuim pe ziua de mâine, căci nimeni dintre oameni nu a călătorit în țara zilei de mâine. Nimeni nu a văzut înainte dacă va trăi și mâine și nimeni nu s'a întors acasă din țara zilei de mâine.

Când e vorba să prețuim timpul cum trebuie, să ne dăm seama deci că numai timpul acela este al nostru pe care l-am folosit pentru suflet. Numai apa aceea este a mea, pe care am luat-o din râu și am folosit-o; toată apa care a trecut, fără să o folosesc, nu o mai pot întoarce înapoi, ca să o folosesc. Tot timpul, care a trecut fără să-l întrebuițez pentru suflet, l-am pierdut, l-am pierdut pentru totdeauna. Și știți voi ce însemnează acest totdeauna? Știți voi ce este aceasta a pierde timpul pentru veșnicie? Veșnicia este o pendulă a cărei limbă spune și iarăși spune fără încetare două cuvinte neschimbate: „totdeauna niciodată, niciodată totdeauna!“ Și dacă ai întreba unde este ceasul care a trecut, ți-s'ar răspunde cu două cuvinte: „în veșnicie“.

O, iubii mei, să ne dăm seama că aici pe pământ suntem ca pasagerii unui vapor care a ancorat pentru câteva ciasuri în port. Vântul și valurile sunt în creștere și căpitanul vaporului îndeamnă pe călători să se urce în corabie. Dar tu încă mai zăbovești pe țărmul mării, jucându-te cu melci și scoicișoare. Căpitanul îți mai spune încă odată să te zorești să-ți ocupi locul din cabina de pe bordul vaporului căci vasul va pleca

peste câteva clipe. Dar în loc să răspunzi acestei îndemnări, tu continui să te joci fără să-ți pese de plecarea vaporului, care este singurul ce te poate trece de partea cealaltă a oceanului.

La fel este și cu orice creștin, care în timpul călătoriei sale spre țara veșniciei se oprește în cursul drumului, gândind că încă mai are destul timp și ca să mai petreacă, să se mai distreze și să se mai ocupe de tot felul de lucruri pământești în loc să se suie în singurul vapor ce pleacă spre celatea cerească.

Să alergăm deci în brațele învățăturilor și tainelor sfinte ale Bisericii noastre ortodoxe române, care pururea a fost, este și va fi cu fiecare dintre noi dela leagăn până la moarte. Și precum firicelele de iarbă din livezile de smaragd în timpul primăverii se ridică sfios din pământ la chemarea soarelui, așa să ne ridicăm noi din orice amortire sufletească și la chemarea Mântuitorului să alergăm spre vecinicie, care ca un glas de clopot ne zice: totdeauna, niciodată, niciodată, totdeauna.

Amin.

Predica a V-a

Iisus Mântuitorul — Prietenul creștinului

Viața omenească se poate asemăna cu râul, care dintr'un isvor neînsemnat se naște și devine mare în cursul lui. Isvorul se face mai întâi un pârâu, apoi râu și în cele din urmă un torent, precum copilul, devine june, bărbat și bătrân. Isvorul dela obârșie și până la coborârea sa în mare trece prin locuri pustii și locuri smălțuite cu flori bine mirositoare. Noi numai cu gândul putem urmări cursul isvorului până se varsă 'n mare. El trece de multe ori printre stânci și înăbușit spumegă, pentruca apoi ajungând la șes să se resfeje lin spre destinația sa.

Așa merge și viața omului înainte printre stâncile aplicărilor rele, spre mândrie, mânie și necurăție. Așa trece și viața omului prin ispite și greutăți, dar precum isvorul este mânat de o putere nevăzută, o putere minunată, puterea lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu a făcut mai mult. El a trimis pe Unul născut Fiul său ca să fie prietenul nostru în călătoria noastră, ferindu-ne de ispite și ajutându-ne în nevoi.

Grăi-voiu deci astăzi despre datoria de a face numai voia Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Grăi-voiu despre datoria de a fi prieteni nu unui om pământesc, ci chiar Fiului lui Dumnezeu. Și bucurie mare veți avea văzând că vă învrednicește de prietenia sa Iisus Domnul, care a împrăștiat fumul tămâierilor păgâne ale idolilor, care a astupat gurile leoparzilor și tigrilor ce sfâșiau pe creștini și a întărit pe vestitorii săi ca să răspândească și azi aceleași adevăruri pe cari le vesteau pescarii din Galileia.

Un sculptor creștin din Germania cioplit-a din lemn chipul Mântuitorului și ale celor 12 apostoli. Lucrarea este astfel făcută, că oricât ai încerca să desparți pe apostoli de Hristos, nu poți s'o faci, fiind ei strâns le-

gați de Mântuitorul cu un mecanism de fier. Dar mai tare decât ferul era dragostea apostolilor cari s'au încrezut în Mântuitorul ca în cel mai mare binefăcător. Și nu numai apostolii, ci toți oamenii, cari s'au încrezut în Domnul și și-au încredințat Lui viața lor, au avut puternice motive să-și lege de Iisus viața lor.

1. Mântuitorul Iisus Hristos prin nașterea sa a devenit fratele nostru. O, iubii mei lumea de atunci a căutat pe Mântuitorul ei în palate bogate: cei trei magi îl caută pe Iisus în casă pompoasă și-l află într'o iesle pentru că El s'a născut sărac ca să ne facă pe noi bogați, s'a născut plângând ca să svânte lacrimile noastre. Și oare nu ne-a îmbogățit El pe noi? El zice ucenicilor săi: „De acum nu vă mai zic vouă slugi, că sluga nu știe ce face Domnul său, ci pe voi v'am numit prietini, că toate câte am auzit dela Tatăl Meu am arătat vouă“ (Ioan 15 vers 15).

2. Vă întreb acum cine dintre oameni ne sunt așa de prieteni ca să ne spună tot ce știu că ne-ar fi de folos, și chiar dacă ne-ar spune, pot ei cu puterile lor să ne ajute întru toate? Dar nu numai aceasta. Gândiți-vă că noi oamenii avem dureri, primejdii; câți vor fi cari să împartă cu noi durerile? Iubii mei! Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne este mai mult decât atât: El se dă pe Sine mâncare nouă în Sfânta Cuminecătură. Sfântul Ioan Gură de Aur se întreabă: „Care păstor hrănește oile sale cu propriul său sânge? aceasta nu o face nimeni. Insa Iisus, Fiul lui Dumnezeu, bunul Păstor, ne hrănește pe noi oile Sale, cu propria sa carne și cu propriul său sânge pentru a ne împărtăși nouă Duhul său și virtuțile Sale“.

3. Mântuitorul pe sfânta Cruce s'a dat pe sine preț de răscumpărare pentru noi. El a trecut prin tortură sufletească pentru pacea noastră. El a băut păharul mâniei și urei omenești ca să ne dea spre gustare păharul mântuirii. El a luat pedeapsa ca noi să fim iertați. El a fost părăsit pe Cruce de toți spre a ne lua pe noi la sânul său mântuitor. „El a fost străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre“ (Isaia 63 v. 4—5) „Dumnezeu și-a arătat dragostea pentru noi,

prin aceea că deși noi eram păcătoși, Hristos a murit pentru noi" (Rom. 5 v. 8).

4. Și Mântuitorul prin toate acestea ni-a dat nouă cerul ca răsplată. El ne face părtași ai măririi și împărăției Sale. El ne socotește frați ai săi și de aceea ne face părtași fericirii Sale. Pentru fericirea noastră se roagă Părintelui Ceresc: „Părinte Sfinte, pe cari i-ai dat Mie voiesc ca unde sunt Eu și aceia să fie împreună cu Mine, ca să vadă slava Mea" (Ioan 17 v. 24).

Să ne întrebăm deci iubiții mei, cum putem noi păstra prietenia Mântuitorului nostru Iisus Hristos? Mai întâi să fugim de păcat, căci cu dreptate spune sfântul Ciprian: „Ce este grindina pentru sămănături, aceea este păcatul pentru suflete".

„Precum fumul gonește albinele, precum mirosul ne-suferit gonește porumbeii, astfel și păcatele gonesc pe ingeri, păzitorii noștri în viață și depărtează dela noi darul Duhului sfânt" (sf. Vasile).

În al doilea rând ne asigurăm prietenia lui Iisus, dacă îl iubim din toată inima. Pe un prietin bun îl iubim și ne gândim adeseori la el. Cu atât mai mult să ne gândim deci la Dumnezeu și la Unul născut Fiul său. În bucurii și dureri la El să alergăm și să nu trădăm, să nu vindem prin purtarea noastră pe Mântuitorul Lumii.

O înfricoșată poveste este legată de trădarea lui Iuda. Când Mântuitorul își ducea crucea spre Golgota, furnicând după Dânsul gloate peste gloate, Iuda vânzătorul ședea într'o pivniță întunecoasă, și plângea. Când Mântuitorul fu răstignit și orașul se liniștise, Iuda a părăsit pivnița și strecurându-se pe sub strășini, se opri în fața unei porți ferecate cu fier. Poarta era încuiată. Iuda lovi de trei ori cu pumnul.

— Cine bate? — întrebă un glas tremurat de femeie dinăuntru.

— Eu sunt, fiul tău. Deschide, mamă!

— Tâlharii sau duhurile rele, deșteaptă noaptea din somn pe oamenii liniștiți. Pentru ce ai venit? Pleacă! Eu nu am fiu! Nu pot ca să fiu mama aceuia care a vândut pe Invățătorul său. Astăzi Fiul lui Dumnezeu și-a dat duhul în chinuri grozave. Sânge fierbinte curgea din

ranele lui, iar buzele i se crăpaseră. Pentru treizeci de arginți tu L-ai vândut călăului. Fugi!

Iuda se prinse cu amândouă mâinile de acoperișul gardului și zise cu glas rugător:

— Primește-mă, măicuță!

— Indepărtează-te de pragul meu și fii blestemat!

— țipă mama lui și îngrămădi poarta cu o piatră mare.

Vânzătorul Domnului se întoarse ca ars și o luă înapoi. El își îndreptă calea spre biserică. În ochii lui apăseau lacrimi, dar nu puteau ca să picure. O nădejde îndepărtată ca o lumânare prea mică, aci se aprindea, aci se stingea în întunericul sufletului lui. Merse ce merse și ajunsese la casa cea înaltă a Domnului. Găsi ușa deschisă, intră și căzu grămadă pe lespezi.

— Pentru ce-ți ridici mâna dela mine și mă părăsești, Doamne? Dar, deabia șopti numele Domnului, căci, deodată toate candelarele din Biserică s'au stins și în tunericul se lăsă greu peste capul lui.

Tremurând de groază, Iuda sări și plesnindu-și mâinile se năpusti afară ca nebun. De două ori se împiedecă, căzând cu fața la pământ, până ce ieși afară din Ierusalim. Când orașul alb rămase în spatele lui, se opri sub un palmier și căută prin apropiere isvorul răcoritor, care în cele mai arzătoare zile, potolia setea drumeților ce veneau cu caravane din pustie. De groază și alergare, buzele lui Iuda se crăpaseră. El găsi isvorul după șopotit, se lăsă în genunchi, se sprijini în mâini, plecându-și capul ca să bea. Dar îndată ce-și atinse buzele, isvorul tăcu și apa secă. El nu a voit ca să-i stropească gura.

Îngălbenit ca ceara, Iuda se sculă, își ridică ochii către cer și, printre palmieri, întrevăzu, cum luna tristă plutia spre oraș.

Luna începu să tremure și să pălească văzând pe Iuda și s'a ascuns în nor lăsându-l în întuneric. Și merse mai departe prin întunericul nopții.

Cu sufletul turburat și cu privirea rătăcită merse Iuda toată noaptea, străbătu pustia și când se crăpă de ziuă se îndreptă spre un câmp verde unde licăreau satele mărunte și cântau cocoșii, deșteptători ai dimineții. Se luminase deja și soarele revărsa valuri de lumină

peste pământ când islovitul călător se opri lângă o salcie uscată, strâmbă, aplecată peste o vâlcea. În salcie, avea cuib o rândunică.

Rândunica auzi pașii lui și-și scoase capul afară ca să vadă cine este. Idată ce-l văzu, mica pasăre fâlfâi din aripi peste cuibul său, își chemă cu țipăt ascuțit cei trei pui, care sburară după ea.

Iuda nu se miră. Băgă mâna în sân, scoase punga de piele cu cei treizeci de arginți, o îngropă sub salcia uscată în nisip, strânse o grămăjoară de pietre și aco-peri locul. Privi cu tristețe de jur împrejur lumea Dom-nului, care se deștepta — curată și senină, își descinse brâul, îl legă de o cracă și se spânzură.

Iubiții Mei,

Să fugim de calea lui Iuda, să nu trădăm pe Dom-nul. Ci, dacă suntem bolnavi, la El să alergăm ca să ne vindece, dacă nu vedem să mergem spre lumina Lui, dacă suntem în dureri, să căutăm liniștea Lui, și în fața morții tot numele Lui să-l chemăm.

Iar acum să zicem:

Doamne, eu nu știu ce să-ți cer. Numai Tu cunoști de ce am nevoie; Tu mă iubești mai mult decât știu eu să mă iubesc pe mine.

O, Tată, dă copilului Tău aceea ce el nu știe cum să ceară pentru sine! Eu nu îndrăznesc să cer nici muștrări, nici mângâieri. Mă înfățișez numai în umilință înaintea Tă, și-Ți deschid inima mea. Privește la nevoile pe cari eu nu le cunosc; vezi și lucrează potrivit cu marea Ta îndurare. Rănește sau vindecă; apasă-mă sau ridică-mă. Eu mă închin înaintea planurilor Tale, fără să le cunosc. Eu stau liniștit. Mă predau Ție ca jertfă; mă incredințez în brațul Tău. Eu nu mai am altă dorință decât să implinesc voia Ta. Invață-mă să mă rog. Roagă-Te Insuși în mine. — Amin. (Francois Fénelon).

Predica a VI-a

Despre frica de — Dumnezeu —

Frica de Dumnezeu se întemeiază pe adevărul, că Dumnezeu vede toate și știe toate. Mă cutremur în toată ființa mea să nu predic acest adevăr, căci odinioară proorocul Ieremia biciuia pe proorocii, cari din inima lor grăiau poporului lucruri scornite, iar nu din gura Domnului. O cât de amenințătoare sunt cuvintele Domnului, când zice că proorocii mincinoși vor fi risipiți (Ieremia 23 v. 33) pentru că învață că Dumnezeu este departe și nu vede păcatele omului (cap. 23 v. 23).

De aceea cu osârdie vă voi învăța pe voi să vă temeți de Dumnezeu, căci zice Domnul: „Au ascundese-va cineva întru cele ascunse și eu nu-l voi vedea pe el? Au nu umplu eu cerul și pământul — zice Domnul“ (Ieremia 23 v. 24), Și vă întreb pe voi toți chiar la începutul cuvântării mele: care om va îndrăzni să facă o faptă de rușine în fața unui om plin de virtuți? Care copil va îndrăzni să facă în fața Tatălui său un lucru de rușine care să întristeze pe Tatăl său? Care servitor se va purta rău în fața stăpânului și care om ar ucide în fața judecătorului său?

Veți zice: numai un copil stricat poate face fapte rușinoase, numai un suflet pierdut poate ucide văzând pe judecător. O, iubii mei, asemenea fapte se întâmplă pentru că în momentul săvârșirii și chiar mai înainte ucigașul nu s'a gândit la Dumnezeu; o, dacă am vedea că Dumnezeu stă în fața noastră și privește cu atenție la faptele și gândurile noastre și cunoaște dorințele noastre, noi ne-am da toată silința să slujim lui; dar cădem de multe ori fiindcă ne lipsește temerea de Dumnezeu.

Căzură oamenii odinioară, dar rămase numele unui temător de Dumnezeu cu numele Noe; și cine nu știe oare de Avraam, că pentru a pune capăt neînțelegerii dintre păstori, s'a dus cu toate ale sale în valea Mam-

brei la Hevron și acolo primește trei călători veniți ca din senin! Cade la pământ înaintea lor, și fruntea lui atinge țărâna zicând: „Doamne, de am aflat har înaintea ta, nu trece cu vederea pe robul tău“ (Facere 18 v. 3). Și pe vremea lui Ilie se află șapte mii de oameni, cari nu se închină lui Vaal, iar moartea și Invierea Domnului naște mucenici și sfinți nenumărați. Cu dreptate putea zice sfântul Atanasie cel Mare, părintele ortodoxiei: „Eu știu că Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, și dacă lumea întregă ar crede contrariul, eu Atanasie, mă ridic împotriva lumii.“

Fraților,

Toți aceștia aveau temere de Dumnezeu! Nu vom întârzia deci nici noi a ne oști pentru drepturile lui Dumnezeu, temându-ne de El, care ni-a scos din pământul robiei și ni-a înfrățit cu frații Români ortodocși din patru unghiuri. O, iubiiții mei, nu fără de rost zice Psalmistul: „Intărire este Domnul celor ce se tem de Dânsul“ (Ps. 24 v. 15). Tot psalmistul spune: „Domnul este lumina-rea mea și Mântuitorul meu, de cine mă voiu teme? Domnul este scutitorul vieții mele, de cine mă voiu înfricoșa?“ (Ps. 26 v. 1—2). Și nu zadarnic zice înțeleptul Sirah: „Celui ce se teme de Domnul, bine îi va fi întru cele mai de pe urmă și în ziua sfârșitului său va afla har“ (1 v. 12). Iar când spune același înțelept că: „Inceputul înțelepciunii este a se teme de Dumnezeu“ (1 v. 13), voiește să spună că ascultând de Dumnezeu cu temere fiască, nu păcățuim: „Erica Domnului gonește păcatele“ (Sirah 1 v. 20). Mântuitorul Iisus Hristos zice că: „de este cineva temător de Dumnezeu și face voia lui, pe acela îl ascultă“ (Luca 9 v. 31). Pe mucenicul Ștefan l-au îngropat bărbați cucernici, iar suțatul Corneliu era cucernic și temător de Dumnezeu! (Fapte 10 v. 2).

Temerea de Dumnezeu este îngrijirea noastră de a nu vorbi nimic, a nu gândi și a nu făptui nimic, ce ar necinsti pe Dumnezeu sau ne-ar despoia de darul său și ne-ar aduce osândă¹⁾.

¹⁾ Dr. A. Mironescu: Manual de Teologie Morală p. 394.

Temătorul de Dumnezeu la fiecare cuvânt și la fiecare faptă se teme și are grije ca nu cumva să vatăme pe Dumnezeu și să calce poruncile lui Dumnezeu. El se teme ca nu cumva o ispită să-l ademenească și să asculte de alt glas decât cel al lui Dumnezeu!!! Până când deci vor fi între noi oameni, cari nu se tem de Dumnezeu, până atunci vor fi între noi mincinoși, trufași, ucigași de prunci, bețivi și alți oameni răi. Dar în măsura în care ne temem de Dumnezeu, vom trăi în virtuți.

Mai multe motive cer ca să ne temem de Domnul.

1. Dumnezeu știe toate și vede toate, deci să ne temem de El. Căci zice fericitul Augustin: „Teme-te de Dumnezeu pe față și pe ascuns. Te duci afară? El te vede! Intri în casă? El te vede! Arde lumina? El te vede! Lumina este stinsă? El te vede! Te duci la culcare? El te vede! Te duci în inima ta? El te vede! O aibi frică de acela care totdeauna te vede și are toată putința să te vadă din nou! De aceea oprește-te dela păcate. Sau dacă voiești să păcătuiești, alegeți un loc, unde Dumnezeu nu te vede și apoi fă, ceea ce voiești.”¹⁾

2. Tot darul desăvârșit dela Domnul vine, precum zice sfântul Iacob. Iar cartea înțelepciunii lui Solomon zice: „Că în mâna lui Dumnezeu suntem și noi și cuvintele noastre și toată înțelepciunea și știința lucrurilor” (7 v. 16). Cu frică frască să căutăm deci a ne însuși adevărata înțelepciune, care vine dela Dumnezeu. Un învățat englez cu numele David Hume, se îndoia de toate, de Dumnezeu și de lucrurile lui, dar zicea că mintea lui ajunge la fericire. Odată a fost invitat la masa unui prieten și a plecat acasă târziu noaptea. Voind să plece, prietenul i-a zis: „să-ți dau o luminare, că nu vezi”.

— Nu, răspunse, Hume, căci ajunge lumina naturii.

— În clipa următoare un nor a acoperit luna și Hume nevăzând nimic, s'a împiedicat. A căzut și a zis: „Dacă aș fi avut puțină lumină de sus, nu aș fi căzut”.

Lumină de sus trebuie fiilor neamului nostru și aceasta numai prin temere de Dumnezeu, căci fără a-

¹⁾ Sermo 132 alias 46 de verbo Domini.

ceastă temere, nu vom umbla să cunoaștem hotărârile lui Dumnezeu.

3. Cunoașterea hotărârilor lui Dumnezeu este un alt motiv al temerei de Dumnezeu... Domnul are planurile sale cu noi oamenii și nu și le schimbă cum schimbă un maestru planul său de zidire. Dumnezeu este atot-înțelept și știe că ceea ce face este cel mai bine făcut, este atotputernic și poate face cum voiește, iar veșnic fiind, duce la îndeplinire planurile sale. Ca fii buni să ne temem deci de El, căci El împlinește făgăduințele sale din toate timpurile. Un bun creștin se arată foarte mulțumit în toate împrejurările vieții sale, dar un prieten al său — care nu era așa de bun creștin — se plângea că el nu se simte bine. Creștinul cel mai bun îi tâlmăcea lucrurile astfel: „Tu nu te poți simți bine, pentru că ești nemulțumit și la orice neajuns te ridici și murmuri, dar eu mă încred în Dumnezeu și zic: „chiar dacă toată lumea ar fi a mea eu am temere de Dumnezeu, căci puternic este a mă ajuta, a mă ocroti și a mă judeca după faptele mele“. Și creștinul cel mai bun avea dreptate, pentru că în fața unui vânt puternic ca să nu cazi, trebuie să te pleci și astfel cu atât mai mult trebuie să se plece omul în fața lui Dumnezeu Celui Atot-puternic.

4. Temerea de Dumnezeu se cere să o avem și pentru nemărginita iubire de oameni a lui Dumnezeu către noi. Mântuitorul vine în lume ca pe toți oamenii să-i mântuiască și la cunoștința adevărului să vie. În drumul spre pământ l-au însoțit cetele îngerilor numai cu glasul lor, căci singur a venit și nu peste mult marele sfat al Evreilor și împăratul voiau să-l piardă. Iisus își înalță steagul dar îl urmară numai câțiva pescari, un cerșitor orb, o femeie cu mir de nard într'un vas simplu, o femeie cu doi fileri și un grup de oameni modeste, dar urgisiți de lume. Nazaretul și Viteemul se răscoală împotriva Lui ca și Capernaumul, Ierusalimul și Galileia. Tribunalul, armata, tronul sunt împotriva lui, dar azi tronurile se razimă pe dreptatea lui Hristos, tribunalele așează în salele de ședințe crucea lui, iar crucea aceasta însuflește armatele de azi.

O, iubii, mei, să ne temem că acest Hristos, Fiul

lui Dumnezeu va veni și la judecată, ca să judece viii și morții și să întemeieze o împărăție fără sfârșit! Temeți-vă de Domnul voi toți, cari doriți mântuirea, căci mare este El și mărirea Lui nu are sfârșit. Temeți-vă că El poate atinge munții și vor fumega, precum zice Psalmistul. El poate trimite fulgere și să risipească pe oameni; El poate trimite amare săgeți peste dânșii; cântați deci Domnului până ce veți fi și lăudați-L pe El. Și mai presus de toate să rugăm pe Duhul Sfânt ca să ne dea nouă Duhul temerii de Dumnezeu proorocit de sfântul prooroc Isaia : „Și va ieși toiag din rădăcina lui Iesse și floare din rădăcina lui se va înălța. Și va odihni peste dânsul Duhul lui Dumnezeu, Duhul înțelepciunii și al înțelegerii, Duhul sfatului și al puterii, Duhul cunoștinței și al buneii credințe, Duhul temerii de Dumnezeu îl va umplea pe Dânsul“ (Isaia 11 v. 2—3).

Cu acest duh al temerii de Dumnezeu înzestrați fiind, vom săvârși numai binele și cu temere fiască vom lucra mântuirea, precum zice Sf. Pavel către Filipeni : „Cu frică și cutremur mântuirea voastră o lucrați“ (Filip. 2 v. 12). Și precum locuitorii din Philippi trebuiau să se distingă prin viața lor ca să fie pildă păgânilor în strălucire precum stelele strălucesc pe cer, așa trebuie să strălucim noi Românii prin temere și ascultare de Dumnezeu între celelalte neamuri ale scumpei României. Și să știți că multe păcate amenință credința noastră și viața noastră pentru lipsa temerii de Dumnezeu: Uciderile, furturile, minciunile, lăcomiile vin din lipsa temerii de Dumnezeu.

Să pornim deci la luptă împotriva vrăjmașilor lui Dumnezeu și ai credinței. Când Italia se sbătea cu moartea și ura dintre Italiani era la culme, Generalul Garibaldi a tipărit o proclamație către toți iubitorii de Patrie spunându-le : „Patria este în pericol; trebuie să mântuim patria. Cine vrea să vină după mine? li ofer foame, sete, goliciune, lipsă, suferință, bârfire și moarte chiar; Cine vrea să ia cu sine, lepădarea de sine, să vină. Numai cu aceste mijloace, ne vom mântui patria“ ...

Mulți voinici ai Italiei au alergat la glasul de chemare al lui Garibaldi și luptând au scăpat țara lor dela

pieire. Și noi să luptăm, fie că ne chiamă țara noastră pământescă, fie că ne chiamă patria cerească.

Să ne aducem aminte în fiecare clipă că Dumnezeu vede faptele, gândurile și dorințele noastre. Să ne gândim că toate faptele le săvârșim în fața Judecătorului nostru. Așa făcând, inima noastră se va umplea de o frică sfântă și vom căuta să mărim pe Dumnezeu.

Amin.

Predica a VII-a

— Suferințele vieții —

Cu părintească luare aminte mă gândesc azi la necazurile și poverile ce apasă asupra voastră în această viață și căuta-voi să luminez rosiul suferințelor și durerilor voastre. „Precum norul adunat sub razele soarelui răpește strălucirea soarelui: astfel și ceața întristărei dacă pătrunde sufletul, nu lasă ușor sufletul spre cele înalte, ci-l oprește și reține. Dar cred că nu numai firea ceței oprește înaintarea razelor de soare, ci adeseori se întâmplă contrariul; căci precum soarele tot cu mai multă căldură cade pe nor și-l înfrânge și de multeori străbătând chiar mijlocul norului, îl luminează iar razele cad mai strălucitor asupra ochilor, așa cred că se va întâmpla și cu necazurile voastre, căutând prin cuvintele mele să mișc inimile voastre, să împrăștiu ceața necazurilor voastre și să vă luminez cu sfaturile mele“. (Ioan Gură de Aur).

Iubiții Mei,

Voi nu prea aveți grâne, având pământ pădureț și sunteți nevoiți să munciți la alții ca să aveți hrana trebuitoare. Dar să nu credeți că nu sunt și alți oameni, cu alte dureri în lume sau în satele din apropierea noastră. Unii se plâng, poate, că ei sunt de obârșie săracă, alții de boală, având alții defecte, scăderi corporale. O, iubiții mei, câți orfani nu plâng că nu au părinți și câți săraci nu se plâng că n'au ce mânca.

Cuvântul lui Dumnezeu mângăiere ne aduce față de orice necazuri. Zice sfântul apostol Pavel: „Că socotesc că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum de a se asemăna cu slava cea viitoare, care va să se descopere întru noi“ (Rom. 8 v. 18). La fericita și slăvita înviere se vor șterge toate pătimirile și creștinii aveau trup mărit adică slăvit. Va înceta atunci orice

durere, orice obârșie nesocotită și mâna lui Dumnezeu mărire va da. Crengile frumoase din trunchiu urât se desvoltă în sus și dă umbră drumeților. Ce este deci a mânca mai rău, a te hrăni mai rău și a te îmbrăca mai rău decât alții?

O, fraților, Dumnezeu a dat omului puteri trupești și sufletești ca să se deprindă în necazuri și să le poată birui! Natura a dat animalelor îmbrăcăminte și arme, unora dându-le coarne, dinți și unghii ca să se apere, dar nu le-a dat minte și îndatoriri ca să se apere în caz de boală și bătrânețe sau după moarte. Nu iubiții mei, dar a dat oamenilor prevedere și simț de dragoste, ca să se ajute chiar în caz de moarte a unora.

Nimeni să nu zică deci că biserica mângăie pe om numai cu nădejdea fericirii viitoare. Nu iubiții mei, căci deja aici pe pământ birui năcazurile, precum am văzut. Dar necazurile sunt și o școală pentru om. Sfântul Vasilie Cel Mare zice către fiecare creștin: ai grije de tine însuși, adică nu de ale tale, nu de lucrurile din jurul tău, ci poartă grijă de tine însuși. Căci altceva suntem noi, altceva sunt cele ale noastre, altceva sunt lucrurile din jurul nostru. Noi suntem suflet și spirit, de vreme ce suntem zidiți după chipul ziditorului, al nostru însă este corpul, simțurile lui, iar în jurul nostru sunt averea, bunurile, artele și alte trebuințe ale vieții. Ce ne spune mintea? Nu te îngriji prea mult de trupul tău, nu căuta cu tot prețul ceea ce îi place trupului: adică sănătate, frumuseță, plăceri simțuale, viață lungă și nici să nu admiri banul și averea, mărirea și puterea și nici să prețuiești prea mult ceea ce îți slujește pentru viața trecătoare, ca nu cumva prin aceste lucruri să-ți negliji viața ta mai distinsă, ci ai grije de tine, adică de sufletul tău. Ori, durerile, necazurile îți aduc aminte că nu bucuriile și plăcerile sunt scopul vieții“.

Văzut-ați o școală de pomi? Numai puțină vreme rămâne acolo puiețul, pentruca apoi să fie plantat în alt loc și roade să aducă! Nu ar fi lucru cuminte ca puiețul să rămână nealtoit, ci el se supune cușitului spre a fi înobilat. Fără a se supune cușitului el roade nu poate aduce. Așa și noi în lumea aceasta suntem sub

mâna îndrumătoare alui Dumnezeu, care ne încovoae, ne crește, ne formează ca ființe înzestrate cu virtuți.

Nechibzuiți am fi deci să cântim împotriva durerilor și suferințelor vieții. Blocul de marmoră mult trebuie lovit cu ciocanul, ca să se poată sculpta un monument. Durerea și suferința ne sunt povățuitori, aducându-ne aminte că suntem trecători pe pământ și că nu trebuie să cădem în nebunia plăcerilor lumești. Suferința este dascălul, care îți arată schimbarea rapidă a vieții de pe un plan pe altul, dela o stare la alta și astfel avem datoria a ne întări în fața ei, oțelindu-ne în fața năcazurilor vieții ca să nu ne prindă fără de veste! Gândul că putem pierde ușor pe cel ce ne este drag, face să avem și mai mare dragoste față de el, ajutându-l și sprijinindu-l.

Dar, tocmai aici este în mare parte greșala multora, că deși ei nu stau tocmai rău, ar dori să stea la dreapta în loc de stânga, ar dori să aibe averea altora, starea altora. Și în loc ca să ajute unii ca aceștia pe cei ce stau poate mai rău decât ei, se neliniștesc pe sine văzând starea altora, care numai pe din afară stau mai bine decât dâșii. Nu căutați deci frajilor, starea altora, care — poate — este mai împreunată cu griji, ci căutați să vă mulțumiți cu ceea-ce aveți, cu ceea-ce de multeori voi v-ați făcut și pricinuit. Și mai presus de toate să aveți încredere în purtarea de grije alui Dumnezeu și să nu disprețuiți timpul durerilor, care este foarte prețios. Primăvara, vara și toamna, deși au trecut, își aduc roadele lor.

Da, iubirii mei, avem un Purtător de grije, care ne arată multă bunătate, înțelepciune și putere ca să ne încredem în El. Incredeti-vă dar în Cel ce a dat culoare trandafirului și a pus misterul chimiei în frunza și rămureaua copacului. O, voi învățați ai lumii, puteți cu o lentilă de cinci sute de ori mărită să priviți o plantă cunoscută și veți vedea, că într'un punct mai mic decât vârful unui ac are sute de mii de țesuturi fine, pe cari nu le poate plăzmu mintea și puterea voastră. O, strigați că mare și înțelept este Dumnezeu și în cele mici! Când învățatul Galileu fu aruncat de papa în temniță, fiindcă credea că pământul se învârtește și nu

soarele, a luat un paiu în mâna sa și a zis judecătorilor săi: dacă nu aş avea altă dovadă, ajunge acest paiu ca să ne adeverească tuturor atotînşelepciunea și purtarea de grije alui Dumnezeu.

Noi toți deci, cari nu suntem în stare să vedem unde se plăzmuiesc razele luceafărului de dimineața și culorile curcubeului, — să ne încredem în Dumnezeu, care prin Unul Născut Fiul său ne zice: „Deci, dacă pe iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, nu cu mult mai vărtos pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu vă grijiți zicând: ce vom mânca? sau: ce vom bea? sau: cu ce ne vom îmbrăca? Că acestea toate neamurile le caută; că știe Tatăl vostru cel ceresc, că trebuință aveți de acestea toate; ci căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și acestea toate se vor adăuga vouă” (Matei, c. 6, v. 30-33).

Dumnezeu, care a dus pe Iacov în pământul Goșeu, ca să-l scape de foametea din Canaan, (I Moisi 45); care a trimis mană din Cer și a trimis apă din stâncă, iar pe cei cinci mii din pustie i-a săturat cu câteva pâini și pești, ne va păzi și pe noi în veacul de acum, ca fără de osândă să-L putem lăuda și în viața de acum și în viața veacului ce va să vie, Amin.

Predica a VIII-a

— Despre Providența divină sau Purtarea de grije a lui Dumnezeu. —

Minunată vedenie a avut odinioară proorocul Isaia, când mărirea lui Dumnezeu a luminat în sufletul său. Ingeri de lumină, Serafimi cu câte 6 aripi sburau în jurul tronului divin, arătând mărirea Lui, slujindu-i. Cu o pereche de aripi își acopereau fața spre a arăta că și ochii spirituali ai Serafimilor erau așa zicând închiși de mărirea lui Dumnezeu, precum ochiul nostru nu poate vedea lumina orbitoare a soarelui. Cu două aripi Serafimii își acopereau picioarele ca să arate că sunt mai smeriți în fața lui Dumnezeu decât orice făptură. Și Serafimii cu două aripi sburau și ziceau unul către altul: „Sfânt, Sfânt, Sfânt plin este tot pământul de slava lui“ (Isaia 6 v. 1—4).

Ingerii, sfinți și fericiți cântau mărirea lui Dumnezeu și adevăr grăiau zicând: „plin este tot pământul de slava Lui“, căci numărul stelelor spune mărirea Lui iar pământul este lucrul mâinilor Lui. Priviți în adâncul mărilor și ele încă strigă mărirea Lui, priviți fulgii de zăpadă, viermii, florile minunate, soarele, luna, stelele toate strigă: plin este pământul de mărirea Lui.

Așa este, căci Dumnezeu a voit și miriade de stele s'au ivit pe cer, și prin voia lui s'au făcut toate arătând că are o putere mai presus de orice putere omenească. Descoperirile noastre, mașinile, vapoarele, trenurile, aeroplanelle nu arată puterea noastră, căci ele s'au făcut din puteri existente, cari erau; noi putem lega lucruri și puteri, cari erau, dar nu putem crea puteri noi. Numai Dumnezeu poate crea puteri și viață, numai Dumnezeu poate toate.

Și toate lucrurile le-a întocmit cu cea mai mare rânduială, precum o carte ca să fie carte trebuie scrisă cu rânduială, căci literile, cuvintele și paginile nu se

leagă la întâmplare. Și dacă așa este pentruce omul se poartă în viață ca și cum nimeni nu i-ar purta de grije, pentruce se neliniștește, pentruce murmură? Au nu știe el că Cel ce a zidit toate, se îngrijește de zidirea sa? Au nu zice Iov: „El ține în mâna sa sufletul a tot ce are viață și toate spiritele cari însuflețesc trupul omnesc” (12 v. 10). Iar la Ebrei 10. 2. zice Sf. Pavel: „El susține totul prin puterea cuvântului său”.

O întâmplare minunată din vremea copilăriei, îmi răsare acum în amintirea mea. Eram odată cu tatăl meu la lucru, într'un vârf înalt de deal acoperit de jur împrejur cu pădure. De acolo m'a trimis să-i aduc apă de beut din valea, care era jos, departe. Am plecat, dar mereu strigam pe Tatăl meu ca să aud glasul lui și să nu-mi fie trică. El îmi răspundea și-mi zicea: du-te fiule, eu sunt aici. Și astfel am adus apă din vale știind că Tatăl meu e aproape de mine. Așa trebuie noi oamenii să știm că avem un Tată Ceresc, care ne vede și ne păzește și ne ajută în căile vieții.

Iubiții mei fii credincioși,

Dacă cineva este foarte bolnav, nu ajunge să-l mângâi și să-l ajuti din depărtare, ci trebuie să mergi la patul lui ca să-ți vadă fața, să-ți audă toate cuvintele, prin cari îl poți îmbărbăta și mângăia. Aproximarea aceasta face mai mult decât toate darurile, pentrucă bolnavul te vrea aproape și te cercetează cu deamăruntul dacă de fapt îl compătimești cu toată inima ta și dacă tot ce spui vine din suflet. Domnul nostru Iisus Hristos, știind cât de des ne îmbolnăvim noi cu toți de îndoială, de necredință, de lipsă de iubire și nădejde slabă, se pogoară jos de tot la noi și dă sufletelor noastre primul ajutor. El ne zice: „Pentru aceasta grăesc vouă: nu vă grijii cu sufletul vostru ce veți mânca și ce veți bea, nici cu trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca. Au nu sufletul mai mare este decât hrana și trupul decât haina? Căutați la pasările cerului, că nici samănă, nici seceră, nici adună în jitițe și Tatăl nostru Cel cersc, le hrănește pe dânsele. Au nu aveți voi mai multă deosebire de acestea? Și cine din voi grijindu-se, poate să-și adauge statului său un cot? Și de haină ce vă grijii?

Socotiți crinii câmpului cum cresc; nu se ostenesc, nici torc. Iar grăesc vouă, că nici Solomon, întru toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia. Deci, dacă pre iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, nu cu mult mai vârtos pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu vă grijiți zicând: ce vom mânca? sau: ce vom bea? sau: cu ce ne vom îmbrăca? Că acestea toate neamurile le caută; că știe Tatăl vostru Cel ceresc, că trebuință aveți de acestea toate; ci căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și acestea toate se vor adaoge vouă" (Matei, 6 v. 25—33).

Ce bine cunoaște Mântuitorul lumii inimele noastre și cum știe să le vindece.

Azi suntem idealiști, ca mâine să fim cei mai cruzi materialiști. Azi suntem făcători de bine și mâine suntem făcători de rău. Azi credem tot și mâine nu mai credem în nimic. Azi sufletul nostru este tare ca oțelul ca mâine să fie moale ca ceara. Azi e primăvară în sufletul nostru, ca mâine să fie iarnă grea și pustie. Și dacă ne întrebăm de ce se întâmplă o schimbare așa de repede în ființa noastră, răspunsul nu poate fi altul, decât frica zilei de mâine. Ce vom mânca, ce vom bea și cu ce ne vom îmbrăca? Pentru frica aceasta uităm unul de altul, pentru frica aceasta ne urâm și ne dușmănim atât de mult. Și în bătălia aceasta cruntă vine Hristos în mijlocul nostru și ne zice: Puțin credincioșilor, știe Părintele nostru Cel ceresc că aveți trebuință de toate acestea, de ce nu aveți credință în Tatăl vostru, carele a făcut, susține și guvernează lumea aceasta, pentru că voi sunteți așa de mici, așa de slăbănogi și așa de trecători, pe cât de mare, de puternic și de etern este Tatăl vostru.

Un mare și greu păcat săvârșim cu toții, iubii mei fii sufletești, când lăsăm să se clatine credința noastră în atotputernicia și iubirea nemărginită a lui Dumnezeu. Priviți soarele, care în toată dimineața răsare peste voi. Dela acest astru depinde întreaga viață de pe pământ. Fără puterea lui nu ar putea înverzi nici un firicel de iarbă, nu ar putea înflori nici o floare și nu ar putea crește nici un singur spic de grâu. În lipsa soarelui mai

întâi s'ar face o întunecime groaznică pe pământ și apoi ar muri toate ființele vii împreună cu omul. Dar cine conduce acest soare binefăcător pe calea lui? Oare noi oamenii, cari nici nu putem privi în lumina lui cu ochii? Știința afirmă că legile eterne croiesc calea soarelui și a celorlalte stele. Dar legile eterne cine le-a făcut? Nu există lege fără legiuitor. Și acest mare legiuitor este bunul Dumnezeu, carele grijește ca fiecare stea, mare sau mică, să meargă pe calea ei.

Să privim zi și noapte la tot ce vedem pe pământ și pe cer. Toate nu numai că sunt frumoase, dar toate sunt și bune. Cine ar putea să clatine din loc o singură iotă din cuvintele Scripturii: „Și Dumnezeu se uită la toate câte a făcut și iată erau bune foarte. Așa fu seară și fu dimineață, ziua a șasea” (Cartea Facerii, c. 1. v. 31). „El răsare soarele peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepti și peste ce nedrepti” (Matei, 5, 45). Dar bunul Dumnezeu nu numai că le-a făcut toate bune cele de pe pământ și cele de pe cer, ci le și susține. Tot ceea ce face omul îmbătrânește și se dărâamă, sau colibe, sau castele și cetăți, dar lumea susținută de Dumnezeu întinerește în fiecare primăvară și parecă din ce trece timpul e tot mai bogată și mai frumoasă. Care suflet de om ar putea să nu urmeze pe psalmist, care zice:

„Lăudați-l pe Dumnezeu în tăria puterii Lui,
Lăudați-l pentru faptele sale cele mari,
Lăudați-l după mărimea mării sale,
Lăudați-l în sunet de trâmbiță,
Lăudați-l în harfe și chitare,
Lăudați-l în strune și flaute,
Lăudați-l în chimvale binerăsunătoare,
Lăudați-l în chimvale de alarmă,
Toată suflarea să laude pe Domnul,
Lăudați pe Dumnezeu” (Ps. 150).

„Și văzând Dumnezeu că răutatea oamenilor este mare pe pământ și că toate închipuirile cugetelor inimii lor sunt numai rele în toate zilele, s'a căit Dumnezeu că a făcut om pe pământ și s'a întristat în inima sa” (Cartea Facerii, 6, 5-7). Dar „Dumnezeu este iubirea” (Ioan 4, 8). Ce pustiiri și ce uri fără seamăn de mari

nu au săvârșit oamenii! Până și pe Fiul său iubit, pe Domnul nostru Iisus Hristos, l-au răstignit pe cruce și l-au omorât. Unde se oprea ura omenească, dacă nu era iubirea vecinică a lui Dumnezeu, care i-a mântuit din păcate și le-a dat în clipele cele mai grele viață. Ce se alegea din viața pământească dacă mâna prevăzătoare a lui Dumnezeu nu ridica din mulțimile pornite spre păcat oameni cari să propage iubirea și cumințenia sufletească? Dacă este adevărat că o singură clipă ar ajunge ca să se cutropească lumea fizică fără grija lui Dumnezeu, nu mai puțin e adevărat că fără providența lui Dumnezeu omul lăsat singur cu puterile sale s'ar fi sălbăticit și oamenii, prefăcuți în tot atâția Caini, ar fi ucis pe toți Avelii, prăbușindu-se ei apoi sub muștrările conștiinței ca și Cain cel dintâiu.

Iubiții mei fii sufletești,

Există vreun tată bun pe pământ, care să nu se îngrijască de toți copiii săi, fie ei aproape sau departe, fie ei buni sau răi? Poate exista un tată, care să nu poarte neconținut grija copiilor săi în prezent și să nu se gândească în toate zilelele și la viitorul lor? Dacă iubirea într'un piept omenesc păcătos trece peste loc și timp, cum am putea să ne închipuim că izvorul iubirii, Tatăl nostru din ceriuri, dela care învățăm iubirea, să nu se gândească la soarta lumii și a oamenilor, cari trăesc în ea.

Nu cugetarea speculativă ne face să ne gândim și să credem în providența divină, ci mulțimea faptelor din lumea, care ne înconjoară, faptele din trecutul și prezentul omenirii. Fără providența divină atât lumea fizică, cât și cea morală s'ar prăbuși într'un moment. Un minut sau vreo câteva minute decid între viața și moartea noastră.

Niște soldați mergeau pe Dunăre în jos și deodată s'a ridicat o furtună așa de năpraznică, încât corabia lor era să se scufunde și ei toți să se înece. Și în clipa cea mai groaznică ei au observat un lemn puternic la marginea râului și cu ajutorul funiilor au apropiat corabia de pământ și așa au scăpat.

Dărâmându-se o biserică, sub ruinile ei și-au găsit moartea sute de oameni, dar un copilăș, pe care căzuse norocos un clopot mare, a scăpat de moarte.

Câte și câte întâmplări ne arată că viața noastră depinde de norocul unui singur moment, pe care îl trimite Dumnezeu! De aceea pe nici o clipă să nu slăbească credința, iubirea și nădejdea noastră în Dumnezeu, fiindcă la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință.

Numai cine crede în providența divină poate să fie un creștin bun și statornic, numai cine nu se îndoiește în providența divină poate să aibă pacea sufletului. Să zicem și noi cu Sf. Apostol Pavel: „oh, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de nepătrunse judecățile lui și neurmărite căile Lui. Căci cine a cunoscut gândul Domnului? Sau cine s'a făcut Lui sfetnic? Sau cine l-a dat mai înainte Lui și i se va răsplăti lui? Că dintr'Însul și printr'Însul și întru Dânsul sunt toate; Aceluia slava în veci, Amin!” (Romani, 11, 33-36).

Predica a IX-a

Despre a doua venire a Domnului.

Un pictor renumit a pictat un tablou ce poartă titlul: „Dacă Hristos iarăși ar veni“. Ce credeți, ce a pictat pictorul acela? Mântuitorul Hristos purtând cunună de spini și cu crucea pe umeri trece pe strada unui oraș ca odinioară pe drumurile Ierusalimului. O mulțime de lume îl privește cum cade în fața unei case sub povara crucii. Câți oameni cu inima bună au milă de Iisus, dar mila lor o tăinuiesc și stau îndurerați la o parte. Dar fereștile caselor și ale locurilor de petreceri sunt pline de privirile curioșilor, cari au auzit poate de Iisus, dar îl răstignesc prin păcatele lor. Cu priviri stălcite de plăceri păcătoșii privesc cum Domnul Cerului și al pământului cade cu crucea pe piatra drumului. Într'un colț unul din cei zece leproși plânge cu amar.

Te întreb iubite creștine, în care parte a tabloului te găsești tu? Ești tu oare între cei ce aveau milă de dânsul sau între păcătoșii cari îl priveau ca pe un făcător de rele? Ești tu între aceia, cari și-aduc aminte că Mântuitorul cu mâinile sale a binecuvântat pruncii, a vindecat bolnavi, a înmulțit pâinile sau între aceia cari cu sfială și milă priveau pe Domnul care ducea crucea?? sau poate ești între aceia, cari ca și leprosul, au primit vindecare și acum plâng văzând lipsa de recunoștință către Domnul??

Voi nu-mi răspundeți, dar un lucru trebuie să-l recunoașteți în aceasă clipă, trebuie să recunoașteți că chiar dacă voi sunteți între creștinii cari cu osârdie merg pe drumul lui Iisus, dar nu luptați în mod îndesulător ca și alții să meargă pe drumul acela. În jurul vostru mișună vecinii, prietenii și cunoscuții cari prin faptele lor de fiecare clipă răstignesc pe Iisus, se fereșc să-l mărturisească în public, n'au mâni curate, nu cinstesc curățenia căsniciei, înșală averea altora, sunt fără milă, sunt numai pentru dânsii.

Fraților,

Viața creștină nu este o tânguire asupra vieții altora, ci grea datorie, arătată prin jertfa de cruce a Mântuitorului. Un creștin nu va înțelege poate taina Întrupării, a schimbării la Față și a Învierii, dar fiecare trebuie să înțeleagă și cu mintea taina suferințelor Domnului. Domnul a suferit ca să înțelegem câtă iubire a avut pentru noi. Domnul a suferit ca să avem încredere în cel ce ni-a arătat atâta iubire. A suferit ca să ne învețe calea suferințelor și pe noi și împreună cu Dânsul să fim în nemurire. Ni-o spune însuși că prin școala suferinții vom ajunge în fericire, zicând: „In casa Tatălui meu multe locașuri sunt, iar de nu aș fi zis vouă: voiu să merg să gătesc vouă loc. Și de voi merge să gătesc vouă loc, iarăș voiu veni și vă voiu lua pe voi la Mine, ca unde sunt Eu și voi să fiți“ (Ioan 14 v. 2-3).

Mare, neasemănat de mare este făgăduința aceasta. Este dată omului care pe vremea Romanilor avea zeiță și pentru plăcerile cele mai vinovate. Oh, ce minunată odihnă pune în vedere Domnul celor ce își aleseseră pe Marte ca zeu al războiului. Istoricul Ammianus Marcellinus spune că *cetățeanul roman* stă cu zilele în circ, aceasta fiindu-i nădejdea, locuința și templul“. Vine Mântuitorul și făgăduiește creștinilor: „de voi merge să gătesc vouă loc și iarăș voi veni și voiu lua pe voi la Mine“. Vine Hristos Domnul ca prin suferințele lui să ne pregătească nouă alte locuri: nu circuri, nu vărsări de sânge, ci daruri sufletești nețărmurate. Vine Hristos Domnul și aduce lumina și viața adevărată între oameni, viața familiară se întărește, femeia primește loc de cinste, munca este înălțată, robii sunt deslegați de robia lor, dar Hristos Domnul nu numai a dat, ci a și făgăduit că iarăș va veni spre a ne lua împreună cu El.

Pentru această făgăduință vedem nevoindu-se pe oamenii cei sfinți din vremea apostolilor și timpurile următoare. La sinodul din Niceea era de față Iacov, episcop de Nisibi, care a înviat morți, Pavel episcopul Neocezarei căruia i-s'au smuls mușchii cu ferul roșu

ne mai putând mișca mâna sa. Alții erau orbi, pierzându-și vederea pentru Hristos (Teodoret: Ist. Bis. cartea I cap. 6). O, aceștia știau că Hristos i-a destinat pentru cer, dar au și lucrat pentru cer. Ei credeau în acela, care a zis: „Datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ“ (Mai. 28 v. 18). Ei știau că neperitor adevăr cuprind cuvintele Domnului: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece“ (Matei 24 v. 35).

Se vor împlini toate cuvintele Domnului. Căci prigonitorul Dioclețian a fost detronat, dar Iisus trăește, împăratul Galeriu a fost mâncat de viermi, dar Mântuitorul trăiește, Maximian s'a sinucis, dar Hristos a spus: Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor! Maxentiu s'a înecat în Tibru, dar în apa botezului lui Iisus milioane primesc iertarea păcatelor, Maximin a murit în chinuri dar Hristos trăește. Și de pe vremea prigonirilor de atunci și până azi toți vrăjmașii lui Hristos au pierit dar Hristos trăiește; Lenin a murit în Rusia ca vrăjmaș al creștinismului, dar Hristos trăiește în inimi în Rusia și vedem cum se împlinesc cuvintele lui că cerul și pământul vor trece, dar cuvintele lui rămân; noi credem cu tărie ceea ce spunem în „simbolul Creștinței“: „Și iarăși va să vie cu mărire“.

Iarăși va să vie, căci chiar Domnul a spus: „Că precum iese fulgerul dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi și venirea fiului Omului“ (Mat. 24. v. 27).

Cerul se va deschide atunci, pământul se va deschide și trimbița lui Dumnezeu va suna pentru a doua venire a Domnului, căci cuvintele Domnului nu trec niciodată. Va veni, va veni, pentru că în clipa în care Iisus pe nor s'a înălțat, doi îngeri ziseră apostolilor: „Bărbați Galileeni, ce stați căutând spre cer? Acest Iisus, care s'a înălțat dela voi la cer, așa va veni precum l'ați văzut pe El mergând la cer“. (Fapte 1 v. 11). Nimeni nu se poate ascunde de venirea Lui, căci zice Domnul: „atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer, și atunci vor plânge toate semințiile pământului și vor vedea pe Fiul Omului, venind pe norii cerului cu mărire multă“ (Mat. 24 v. 30).

O, frații mei, cât de înfricoșată va fi venirea a doua

a Domnului pentru cei ce trăiesc în păcate. Să nu ne amăgim deci văzând că nu a venit când a murit tatăl sau mama noastră, când eu sau tu vei muri, căci pentru fiecare păcătos Domnul este ca și venit. „Și cu văpaie de foc va da izbândă celor ce nu cunosc pe Dumnezeu și celor ce nu ascultă evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos“ (II Tes. 1 v. 8).

O, fraților, priviți cu ochii voștri sufletești o procesiune care a pornit aproape înainte cu două mii de ani. Înainte vedem pe Domnul nostru Iisus Hristos, iar apoi urmează apostolii, sfinții părinți, mucenici, milioane și milioane de martiri, sfinți și alți creștini nevinovați. O, toți aceștia așteaptă venirea a doua a Domnului. Intră și tu în procesiunea aceasta ca să nu rămâi cu nepăsătorii, cu vrăjmașii și cu leneșii. Intră și tu în acest convoiu și te adapă din izvorul dătător de viață al sfintelor taine. Ele te vor întări sufletește, tainele Domnului te vor înarma creștinește și astfel cu vrednicie vei aștepta venirea a doua a Domnului. Umpleți candelile voastre sufletești cu untuldelemn al bucuriilor cerești, și la Hristos să căutăm mângăierea noastră. Un vapor călătorea pe oceanul Atlantic și în câteva ore marinarii au devenit setoși căci li-s'a terminat apa. Mateloții cerură apă dela alt vapor, dar de acolo li-s'a răspuns: „Luați-vă apă.“ Vaporul era deja la gura unui râu cu apă dulce, dar mateloții nu știau nimic. Ei cereau apă, deși puteau să-și ia cu ușurință.

Luați-vă, iubiții mei, beutura sufletească din izvoarele dătătoare de viață ale Bisericii ortodoxe și neînsetați veți fi la venirea a doua a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Amin.

Predica a X-a.

— Infricoșata judecată. —

Cu lacrimi divine stropit-a Domnul pământul cel sfânt după primirea sărbătorească din Ierusalim... „Și văzând cetatea a plâns de dânsa“ (Luca. 19). Lăcrimat-a Domnul văzând pe Evrei refuzând Evanghelia Lui. i-ar dacă ar veni azi în trup omenesc în mijlocul nostru, vărsare-ar lacrimi amare, că deși credem în Domnul, trăim ca și cum am crede, că mântuirea nu este numai la Dumnezeu.

Căci, Vă întreb fraților, prin viața noastră de acum dăm noi dovadă, că am fi gata să părăsim toate ale noastre pentru Domnul? Este oare ura, mânia, minciuna în care trăim, o dovadă că am lepădat cele omenești? Este setea de îmbogățire, lipsa de dragoste frățească, înstrăinarea de cele sfinte, o mărturie că urmăm pe Domnul?? Dar nu se leagă inimile celor mai mulți de plăceri trecătoare, și nu zicem oare, că numai noi suntem în stare să facem bine și să fericim comuna, județul și țara, iar fratele de lângă noi îl declarăm, că e incapabil și are mâni necurate? Dar nu suntem noi aceia cari ca și farizeul ne batem în piept, că suntem neîntinați și numai făcători de bine, iar pe alții, până și pe slujitorii Bisericei îi judecăm, dar nu-i ajutăm să-și facă datoria?

Dar aceasta este oare Evanghelia lui Hristos, căreia să se supună omul cu inima și mintea? Nu suntem noi necredincioși, plini de păreri greșite, cari mărturisim pe Domnul cu buzele, iar cu faptele îl tăgăduim? Credem noi într'un singur Dumnezeu, ne încredem în cârmuirea Lui, Il iubim și ne temem de El? O, noi slujitorii altarelor vărsăm lacrimi, că omul are și alți dumnezei, plăcerile, banul, setea de putere; noi plângem, că omul se închină acestora, că omul injură pe Dumnezeu, că nu mai cinstește Duminicele și părinții. Plângem vă-

zând atâtea ucideri de cari sunt pline ziarele, și desfrânări cari pângăresc curățenia vieții familiare. Gânduri rele, vorbe de ocară, furturi, mărturii mincinoase și dorirea lucrurilor streine, fac să ne întristăm și să plângem pe creștinii, cari ar trăi în aceste fapte rușinoase.

Dar în acelaș timp trebuie să ne bucurăm cu Domnul de ceice săvârșind fapte bune, așteaptă răsplată cerească. O, cei de mult au crezut, că stelele care lucesc pe cer sunt puncte mici și neînsemnate, dar noi știm că fiecare stea este câte o lume mai mare decât pământul, și că sufletul care se ridică de-asupra atâtor stele până la tronul lui Dumnezeu, este nemuritor. Și adevărul acesta ne-aduce bucurie știind că Dumnezeu, care se îngrijește și de firicelul de iarbă, s'a îngrijit de sufletul omului!

Și, chiar dacă virtuțile noastre ar rămâne neștiute de oamenii, Dumnezeu ne știe și ne vede: „Căci în tot locul sunt ochii Domnului, văzând cele bune și cele rele“ (Pilde 15 v. 3). Sufletul omenesc se cunoaște nu numai pe sine, ci și obiectele ce nu sunt în strânsă legătură cu sine și astfel oare Dumnezeu, dădătorul de viață al acestora să nu știe de ele? O, da, Dumnezeu știe și cunoaște gândurile, faptele rele, motivele lor, vede când fac bine sau rău și 'mi va plăti după dreptate, căci este nemărginit de sfânt și drept. O, acest Dumnezeu va da satisfacție văduvei spoliata, orfanului nedreptățit, castității pângărite, nevinovăției batjocurite!

Dumnezeu va răsplăti durerile trupești și sufletești, răbdarea mucenicească, foamea suferită din cauza celor lacomi; da, Dumnezeu va ridica din țărână lacrimile tale, ca din acelea să așeze mărgăritare strălucitoare pe cununa vredniciei tale! Adâncurile întunerecului în care se săvârșesc fărădelegi, se vor descoperi, toate, toate; se va vedea pumnalul uciderii ca și obiectul furat și înșelăciunea neobrăzată.

Iar la judecată tu vei simți, că Dumnezeu te-a văzut și știut de mai înainte. O, cu tine a fost Dumnezeu în singurătatea nopții, el te-a văzut deși tu nu l-ai văzut. Cu tine este în conștiința ta, de care n'ai ascultat, iar acum tremuri la cea mai mică mișcare a frunzei unui copac. Dar nu fugi, căci zadarnic fugi, El te înso-

fește dela leagăn până în sicriu și te judecă, iar judecata Lui înfricoșată este.

a) Este înfricoșată, căci Dumnezeu este judecătorul. În fața acestui Dumnezeu, când s'a schimbat la Față în muntele Tavorului, căzut-au la pământ apostolii Petru și Ioan și Iacob, deși pe Tavor Mântuitorul și-a arătat numai o parte din mărirea sa.

Când Dumnezeu s'a arătat pe muntele Sinai între tunete și fulgere ca să dea legea, tot poporul s'a spăimântat. Când frații lui Iosif au auzit pe acesta zicând: „Eu sunt Iosif“, ei nu puteau să răspundă, simțindu-se vinovați (Gen. c. 24). Dar apoi ce vom face noi când la judecată Domnul va zice: „Eu sunt Dumnezeu pe care l-ați batjocurit!“ Voi ați uitat cecece zice Psalmistul: „Drept ești Doamne și drepte sunt judecățile Tale“ (Ps. 118 v. 137). Ați uitat că Dumnezeu nu primește mită și nu se uită la persoană.

b) Este înfricoșată apoi judecata, pentru că Mântuitorul este *atotștiutor*, precum zice înțeleptul Sirah: „ochii Domnului de zecemii de ori sunt mai luminoși, decât soarele și privesc la toate căile oamenilor“ (Sir. 23 v. 27). Nici un gând, nici-o faptă a omului nu rămân necercetate, ci vor lua răsplata.

c) Este înfricoșată judecata, pentru că Domnul este *atotputernic* și aplică îndată judecata. Nici o amânare nu este pentru nimeni. Când Domnul în grădina Olivilor află dela cei ce voiau să-l prindă că ei caută pe Iisus, zise: „Eu sunt!“ Mare era frica acelora dar mai mare va fi frica păcătoșilor, când se vor înfățișa la judecată. Căci vă întreb, cine este cel ce se judecă? Este sufletul meu și al tău, iubite creștine. Sunt sufletele noastre ale tuturor. Atunci se va da la iveală tot cugetul bun și rău, atunci stăpânirea fățarniciei va fi nimicită, atunci, precum zice Sf. Ioan Gură de Aur, evlavia și buna credință vor primi răsplata, „unul fiecare fi-va cunoscut de cecece este, unul fiecare arăta-se-va cecece a fost, unul fiecare ocupa-va rangul ce ar trebui să-l ocupe, fi-vor descoperite tainele conștiinței și atunci, zice Apostolul, primi-va fiecare lauda ce i se cuvine:

„Și atunci laudă va fi fiește-căruia dela Dumnezeu“ (I. Cor. 4 v. 5).¹⁾

Fericitul Augustin spunea odinioară, că frica de judecata lui Dumnezeu, întemeiată pe șaptele minții, l-a întors la viața creștină. Minteia îi spunea că trebuie să fie o judecată, că păcatul trebuie să fie pedepsit. Și mulți alții au simțit că va veni ceasul judecății. Mulți și-au dat seama de cuvintele Domnului: „Deci și voi fiți gata, că în ceasul care nu gândiți, Fiul omului va veni“ (Luca 12 v. 40) Fiți gata că va veni Fiul omului... „Că va să vie Fiul omului întru slava Tatălui său, cu îngerii săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui“ (Mat. 16 v. 27).

Doamne Dumnezeule, luminează mintea credincioșilor mei ca ei să vadă că este o răsplată. Arată-le Daomne, că ei vor fi judecați! Un om evlavios fu osândit la moarte pe rug pentru credința sa. Înainte de a se fi urcat pe rug a pus următoarea întrebare judecătorilor săi: „Veniți mai aproape și puneți-vă mâna întâi pe pieptul meu, apoi pe al vostru și spuneți a cui inimă bate mai tare de frică și cutremur: a mea, sau a voastră?“ Judecătorii au poruncit să se aprindă focul, dar de pe fețele lor se putea vedea că ei erau turburați iar credinciosul era liniștit în clipa morții chiar, căci avea inima împăcată: „De nu ne va arăta pe noi vinovați inima noastră, îndrăznire avem către Dumnezeu“ (I. Ioan 3 v. 21). Ești tu creștine împăcat cu gândul că în orice clipă ai muri, ai sta liniștit în fața judecății? De sigur mulți au cutremurare în suflet din pricina propriilor lor păcate.

În vremile vechi a fost aruncat în închisoare un lăcătuș vestit ca măestru. Mult s'a tot cugetat el cum ar putea scăpa din închisoare. A examinat deaproape cătușele cu cari era ferecat, crezând că doar va găsi la ele vre-o parte rău încheiată, pe care să o poată desface. Dar îndată s'a convins că-i este zadarnică orice nădejde, căci după mai multe semne recunoscute că el însuși a fabricat cătușele cu care era ferecat. Mai înainte s'a lăudat către toată lumea, că nu se găsește om care

¹⁾ După Bourdaloue

ar fi în stare să rupă vre-o cătușe pe care el, măiestrul cel vestit, a lucrat-o. Acum îl țineau ferecat propriile cătușe.

Înțelegem noi învățătura? Așa stă lucrul și cu omul căzut în noroiul viciilor și păcatelor. Cu mâinile sale și-a pregătit el însuși cătușile cari îl țin ferecat. Nici o mână omenească nu i-le poate desface. Cel ce face păcatul, este rob al păcatului. Există numai o singură cale care duce la libertate. Hristos singur poate să deslege cătușele păcatelor cu cari ești legat. De aceea: să ne apropiem de El și să-I împlorăm ajutorul. Când El ne eliberează, din robi ce eram, ajungem fii ai lui Dumnezeu și oameni liberi cu sufletul.

Atunci deci până avem vreme să spălăm păcatele noastre prin taina pocăinții ca sfârșit creștinesc, fără de patimă, nerușinat cu pace, și răspuns bun la înfricoșatul județ al lui Hristos să avem Amin.

Predica a XI-a

— Despre judecata din urmă —

„Și iarăși va să vină cu mărire, să judece viii și morșii“.

Cine oare dintre voi nu a văzut furtuna cu grozăviile ei? Ceriul ameninșător, nori grei, înluneric, vânt înădușitor? Fulgere, trăznete și tunete? Grindină? Și cine dintre cei cari mai citesc și în sfintele scripturi, să nu-și fi adus aminte de cuvintele evanghelistului: „că precum iese fulgerul dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului“ (Matei 24, 27) Cine oare văzând acestea nu a rostit cu toată hotărârea, o, judecata lui Dumnezeu!

Și dacă ai rostit aceste cuvinte creștine, și nu mă indoiesc că le-ai rostit încă de multe-ori, te-ai gândit la înțelesul lor adânc, la înțelesul lor adevărat? Ai cercat să pătrunzi în taina lor? Să le scrutezi însemnătatea, să le cunoști ori mai mult să le întocmești menirea în legătură cu tine, cu inima ta, cu sufletul tău? Căci doar când le-ai rostit, le-ai smuls tocmai din adâncimea acelei inimi și le-ai accentuat cu atâta siguranță și putere de adevăr. Iși au rădăcină nu numai în Scriptură și Tradiție, dar și în conștiința ta. Căci este un adevăr vecinic că „după moarte vine judecata“ și că Iisus Hristos „iarăși va să vină cu mărire“ — la sfârșitul veacurilor — „să judece viii și morșii“. Și o rostesti și tu așa de sincer și spontan, când vezi semne neobicinuite pe cer, ca și cele ce ți-le amintește sf. Evanghelie.

O, ași dori, iubite creștine să te hotărăști și să răspunzi sincer astăzi la aceasta întrebare: crezi în judecata lui Dumnezeu? Cum o aștepți și cum te pregătești pentru ea?

Am văzut savanți examinând sub microscop viața electronilor, atomilor, celulei și a viețuitoarelor primitive, pentru a putea tălmăci viața aceasta și a lumii

pe care noi trăim. Și am admirat osteneala și munca lor. Am admirat puterea de intuiție și rezultatele folositoare ce le-au obținut. Și ne-am zis: *iată judecata ce rezultate arată!*

Am intrat în familie, în școală, în societate. Am cunoscut povește, porunci, legi, pe cari le-au dat părinți, dascăli, suverani. Și ne-am zis: *iată judecata conduce în lume totul.*

Fost-am față la debateri pe la Judecătorii și Tribunale. Am văzut răsărind dreptate și am cunoscut asprimea legilor. Și ne-am zis: *iată judecata iese!*

Dar ori și cum ar lucra și ar judeca omul, el poate să greșască și greșește. O, cât este de departe omul de o judecată desăvârșită. Căci puțința și libertatea lui este îngădită la fapte, pe cari le poți proba numai prin martori și la articoli de lege între cari poți să te miști așa de cu greu. Este însă și trebuie să fie o judecată, o altă judecată care nu greșește și despre care doresc să vă vorbesc aici. Este judecata lui Dumnezeu. Judecata de după moarte. Și apoi judecata de obște, care va cuprinde la sfârșitul veacurilor și pe cei vii și pe cei morți, și pe care o va rosti însuși Fiul lui Dumnezeu!

O, iubite creștine, ți-ai dat samă cât de mult și cât de tare trebuie să crezi în această judecată? Toate faptele tale bune, întreaga ta activitate este și trebuie să fie umbrită de această cunoștință a judecății de obște. Din ea isvorește temerea de Dumnezeu, din ea crește holărârea pentru virtute, cu ea sporește omul în lucrarea de mântuire a sa și a deaproapelui.

De aceea ne îndeamnă Mântuitorul și ne zice: „Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea aceea, care rămâne spre viața vecinică” (Ioan 6 v. 27). De aceea zice sf. Pavel: „fiecare va lua plata sa după osteneala sa” (I Cor. 3 v. 8). De aceea sf. Pavel ne îndeamnă neconținut: „Drept aceea, iubiții mei frați, fiți tari, neclătiți, sporind întru lucrul Domnului pururea, știind că și osteneala voastră nu este deșartă întru Domnul” (I Cor. 15 v. 58).

Minunat grăiește sf. Grigorie de Nisa că: precum scopul agriculturii este recolta, al construirii de case

locuirea, al navigației comerțul, al biruitorului răsplata, așa și scopul vieții virtuozose este ca să slujești lui Dumnezeu și să iei răsplata slujbei tale.

Deci pretutindeni se vorbește de o răsplată, de o judecată!

Crezi în judecata aceasta? O, nu trebuie să răspunzi prin cuvinte. O arată faptele tale, viața ta, casa ta, vorba ta. O arată iubirea deaproapelui, sporirea talanților încredințați ție de Dumnezeu, cercetarea bisericii, milostenia către săraci, poava bună, grija de suflet și îmbrățișarea virtuților. O, dacă fiecare inimă ar fi încălzită de credința adevărată în judecata lui Dumnezeu, ar dispărea judecățile omenești lumea ar fi bună, fericită. Evanghelia Domnului ar fi hrana de fiecare zi a fiecărui suflet și împărăția lui Dumnezeu s'ar sălășlui în lume cu adevărat. Nu ar mai fi ceartă, gâlceavă, nici pismă, nici furturi, nici desfrânări, nici lăcomie, nici mândrie, nici ucidere și celelalte multe și grele păcate, pentru cari judecata lui Dumnezeu se va rosti cu dreptate și cu asprime.

O, nu se poate să nu crezi în această judecată despre care vorbește așa de luminat Apostolul Pavel când zice: „Cela ce mă judecă pe mine Domnul este... el va lumina cele ascunse.... și va arăta sfaturile inimilor“ (I. Cor. 4₄₋₅). Și despre care zice Mântuitorul: „Cum se adună zizaniile și se ard cu foc, așa va fi la sfârșitul veacului acestuia. Va trimite Fiul Omului pe îngerii săi, și va aduna dintre împărăția lui, pe cei ce fac fărădelegea, și-i vor arunca în cuptorul cel de foc, acolo va fi plângere și scrâșnirea dinților, ... și atunci dreptii vor străluci ca soarele ... cel ce are urechi de auzit să audă“. (Matei 13₄₀).

Și dacă știi că judecata lui Dumnezeu vine, cum o aștepți?

Am văzut stoluri de pasări călătoare îngrijate înainte de plecare. Rândunele adunate pe firele de telegraf, ciripind cu înfrigurare, așteptau clipa în care să-și ia sborul. Și am cetit în glasul lor și în purtarea lor că așteaptă ceva neobicinuit. — Ori tu, iubite creștine să nu judeci nici ca aceste viețuitoare fără rațiune, că și tu ai de așteptat lucruri neobicinuite? Sufletul tău, nu

trebuie să aștepte cu pregătire moartea, căreia îi surmează judecata?

O, „nu de moarte mă cutremur

„Ci de vecinicia ei“ exclamă poetul,...

iar noi îl înțelegem prin prisma învățaturii lui Iisus despre judecată: că ne cutremură gândul că am putea fi osândiți, pentru vecinicie.

Dacă aștepti judecata, ca adevărat creștin, vei face și pregătirea cea mai potrivită, pentru a te putea înfățișa, înaintea dreptului judecător cu nădejde de răsplată. Ori această nădejde, fără Iisus, fără o viețuire cu Iisus nu o poți avea. Adevăratul creștin, ține cu toată puterea sufletului la Mântuitorul său. Ii face sălaş în inima lui, îl ia de călăuză în viață, îl primește în sf. cuminecătură, îi ascultă sfaturile, îi împlinește poruncile, îl ia de învățător și sprijinitor al său.

Fericit care așteaptă judecata, pregătit în viața aceasta cu astfel de râvnă evanghelică!

Durere, este așa de mare ceata celor ce nu așteaptă și se fac a nu ști de această judecată. Și mai dureros este, că semenii noștri din necunoștință, îi respectă, îi ascultă și se supun, le slujesc. Judecata omenească nu-i atinge. Dar să fiți siguri că judecata lui Dumnezeu le va scoate masca, și-l va arăta pe fiecare întocmai cum este. Atunci, abia atunci se va vădi, cum unul a trecut în lumea aceasta de onest, și oh cât de mult a furat și a înșelat. Altul s'a arătat a fi om religios, dar religiozitatea lui a fost numai o spoială. Unul s'a arătat blând ca mielul, judecata însă îl va descoperi lup și hienă. Altul se lăuda a fi soț credincis și vai de câteori s'a lăsat târât de păcat și s'a afundat în el.

O mamă mergea într'o zi rece de iarnă cu copilul său, dealungul șoselei. Un cărușac care trecea pe lângă ea, o luă în cărușă. Dar cum vântul de nord sufla rece și tăios, pe biata femeie o cuprinsé frica pentru copilul ei. Iși desbracă haina de deasupra, înveli copilul în ea și-l strânse la sân. Când în fine cărușacul opri, văzu cu mirare că femeia nu se mișcă. Inghețase pe drum, dar copilul dormea liniștit în învelișul cald. (Pilda 502). Așa te-a îmbrățișat și te-a acoperit fiul lui Dumnezeu și pe tine omule păcătos, ca să-ți arate cum trebuie să

nizuiești a aștepta împărăția și judecata lui Dumnezeu! Și s'a dat pe sine pentru tine și a răbdat cele mai cumplite chinuri ca să te răscumpere. Fii și te arată vrednic de această operă a răscumpărării tale și așteaptă pe Iisus, care te va judeca și pe tine, ca fecioarele înțelepte, în haină de nuntă și împodobit cu untul de lemn al faptelor tale bune!

Și cum te pregătești pentru judecată?

Marele apostol al neamurilor când a strigat: „moarte unde este boldul tău, iadule unde este biruința ta“ a avut înaintea ochilor, triumful crucii lui Hristos. Triumful crucii prin învierea Fiului lui Dumnezeu, cel răstignit pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire. Ori, tu iubite creștine pentru a te pregăti spre judecată, trebuie să ai în vedere acelaș lucru. Prin Iisus, prin crucea lui, ți s'a asigurat mântuirea, la care însă și tu trebuie să conlucrezi. Să ai în vedere că

„Viața asta-i bun pierdut

Când n'o trăiești cum ai fi vrut“ adică cum trebuie să vrea să o trăiască ori-care creștin luminat. În urmare depinde de tine să fii bun ori rău, virtuos ori ticălos, milostiv ori crud, harnic ori leneș și nevrednic. Dacă ai în vedere pe Iisus care a suferit atâta, pentru tine, te vei feri de a-l mai răstigni a doua, a treia și a mia-oră. Și te vei pregăti cum el te-a învățat, pentru marea judecată, ca să poți să fii așezat în ceata celor, cari vor fi dea dreapta lui și căroro le va zice odinioară Iisus judecătorul: „Veniți binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția, care e gătită vouă, dela întemeierea lumii...“

Se spune că Impăratul Napoleon, trecea odată în revistă o trupă de soldați. Zărind un gradat inferior, care avea mai multe cicatrice de răni grele la față și la mâini, oprește și-l întreabă:

- La Ulm?
- Și acolo răspunde gradatul.
- La Austerlitz?
- Și acolo.
- La Iena?
- Și acolo.
- La Vagram?

— Și acolo.

— La Smolensk, la Drezda ?

— Și acolo.

Minunat ! bravul meu căpitan, zise Impăratul, și-i pune pe piept o mare și îndreptățită distincție, în văzul tuturor.

Ei bine, iubite creștine, când Iisus va veni la judecată, cât de fericit ai putea fi, dacă ai putea și tu să răspunzi la întrebări ca acestea :

— La biserică, la sf. Liturghie ai fost ?

— Am fost.

— La mărturisire, la cuminecare ?

— Am fost.

— În priveghere, în post ?

— Am fost.

— La faptă de milostenie ?

— Am fost.

— La lupta pentru ortodoxie ?

— Am fost.

— La lupta împotriva păcatului ?

— Am fost.

— La suferință pentru Mântuitorul și Evanghelia Lui ?

— Am fost.

Dacă vei putea da răspunsul afirmativ la aceste întrebări, se poate spune, că te-ai pregătit pentru marea judecată a lui Iisus și vei primi și tu și cei asemenea ție, din mâinile Lui cununa dreptății, spre viața și fericirea vecinică. Amin.

Predica a XII-a

— Despre conștiința creștină —

Minunată și falnică comoară este inima noastră. Adâncuri nepătrunse de sentimente, înclinări și dorințe se găsesc în inima noastră, cute tainice aflându-se în mare număr într'ânsa. Cu câtă iuțeală și viclenie nu vine iubirea de sine ca să înabușe în noi aceste sentimente, sau să le acopere cu vălul înșelăciunii, amăgindu-ne și înșelându-ne. O, cât ne amăgește lumea să nu ne gândim prea des la sentimentele inimilor noastre, să nu ne prea îndepărtăm atenția spre gândurile și înclinările noastre, ca să nu vedem cât sunt de rele, pătimase și păcătoase.

Opriți-vă o clipă iubirii mei, și judecați unde ne-ar duce pe noi înabușirea glasului lăuntric al inimilor noastre! Ne-ar duce la orbirea sufletului ca să nu mai vedem că dorințele rele nasc fapte păcătoase, ne-ar duce în prăpastia fără fund a răului. Căci întunericul cel mai negru, pivnița cea mai adâncă, pustietatea cea mai părăsită, camera cea mai secretă, au fost ocrotite de lume ca cele mai bune acopereminte ale faptelor rele. E timpul să ne dăm seama, fraților, că pe noi înșine ne putem înșela pe o clipă, pentruca cu atât mai mare să ne fie amărăciunea când ne vom trezi din înșelarea în care am căzut. Căci Dumnezeu a pus în inima noastră un judecător, care încă în această lume să ne judece și acest judecător este conștiința noastră, sau glasul lui Dumnezeu înlăuntrul nostru.

Să ne gândim — zice Sf. Ioan Gură de Aur — cum și-a arătat Dumnezeu iubirea față'denoi prin aceea că ni-a dat o conștiință. Deoarece Dumnezeu pentru dreptatea sa ne va trage odată la răspundere pentru faptele noastre, a așezat în lăuntru nostru pe acest judecător neînșelat, pentruca încă aici pe pământ să ne judece pentru faptele noastre și prin aceasta să ne facă

mai înțelepți și să ne scape de înfricoșata judecată viitoare. De aceea zice și Pavel: „De ne-am fi judecat pe noi înșine, nu am fi fost judecați de Dumnezeu“³⁾.

Dar omul judecă pe oricine, numai pe sine nu se judecă și nu se cercetează, încercând să se ascundă din fața lui Dumnezeu. Adam păcătuiind a crezut că se poate ascunde din fața lui Dumnezeu. Cain a omorât pe fratele său Avel fără mărturii și totuși faptele lor au fost descoperite și pedepsite. Cei dintâi oameni au crezut că pot să calce poruncile lui Dumnezeu, dar venit-a potopul peste ei. Tiranul Dionisie din Syracuse a ajuns în propriul său palat să schimbe noapte de noapte locul de odihnă, de frica celor ce-l urau pentru faptele sale. Toată viața i-a fost un chin îngrozitor. Puternicul Cromwel al Angliei a ajuns să fie groaznic chinuit de propria sa muștrare de conștiință. Și am putea aduce pilde nenumărate ca să vedem adevărul, că niciodată omul făcător de rele n'a avut pace și liniște. Chiar și cei mai periculoși făcători de rele au pace și liniște un timpoare-care, până când sunt sănătoși, dar la grele încercări sunt neliniștiți ca fiarele sălbatice în cuștile defier.

Iubiții Mei,

Conștiința pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletul nostru, este glasul lui Dumnezeu de care nu putem scăpa nici la întuneric, nici la lumină, biciuindu-ne de câteori am călcat legile lui Dumnezeu. În pilda fiului răiăcit Domnul nostru Iisus Hristos ni-a dat o dovadă atât de grăitoare despre puterea conștiinței. Fiul cel răiăcit a nesocotit porunca iubirii, care îl lega de Dumnezeu și de părinții săi, dar această iubire l-a întovărășit și s'a trezit în măsura în care era călcată. Căci cugetul, conștiința este o putere, care obligă pe om să respecte legea, el este o parte a firii omenești.

Unii spun că prin creștere se deprinde, se cultivă cugetul sau conștiința omului. Dar ai putut avea o creștere bună și totuși prin deprinderi rele cugetul se întunecă. Cugetul nu atârnă nici de cunoștințe, ori cât de multe ar fi ele, căci sunt oameni savanți, cari săvârșesc

¹⁾ Serm. 4 de Lazaro.

cele mai mari fărădelegi. Cugetul curat atârnă dela frica de Dumnezeu care trebuie să stăpânească pe om. Cel ce cinstește pe Dumnezeu, își cinstește și cugetul său, căci de câte ori nu auzim pe mulți: nu fac lucrul acesta, fiindcă, nu voiesc să am muștrări de conștiință! Un copil fu trimis de tatăl său să aducă mere din pivniță. Copiii cu cari se juca în curte, îi ziseră: ascunde și în buzunar vr-o cincă mere; dar el răspunse: în fața lui Dumnezeu nu putem ascunde nimic.

În timpul nostru sunt mulți creștini cari ocolesc taina mărturisirii, prin care ar putea să-și lămurească conștiința. Ei cred că nu au nevoie să-și mărturisească păcatele, dar numai în mărturisirea lor vor avea liniște. Durerea inimii, povara sufletului împărtășită preotului, devine mai ușoară și începe vindecarea.

Să căutăm deci a ne cerceta conștiința și a o lămurii. căci precum pierdem dacă nu facem în fiecare zi socoteala veniturilor și cheltuielilor zilnice, așa pierdem dacă nu examinăm conștiința noastră. Dacă am lăsa de capul lor pe lucrătorii, cari i-am angajat la lucru, ei ar fura timpul și și-ar bate joc de agoniseala noastră. Tot așa dacă lăsăm fără control gândurile și simțurile noastre, vom ajunge în prăpastie.

Într'un sat o femeie auzise că ar putea vindeca pe copilul său bolnav cu sămânță de mac. A fiert sămânța de mac, a dat-o copilului, care nu mai plângea, dar după 3 zile... a murit. Acel copil mereu plângea până era bolnav, și mama lui a crezut că l poate vindeca cu macul otrăvitor.

Așa fac unii oameni. Conștiința lor e neliniștită și ei în loc să o liniștească prin fapte bune, o adorm prin alte păcate. Conștiința strigă și se neliniștește atunci când păcatul, ca un dușman, intră și se furișează în om. Dacă omul ține seamă de această alarmă, se scutură și rupe lanțurile păcatului, rămâne treaz și nu mai este ispitit să păcătuiască. Dacă însă nu ține seamă de această alarmă, ba dimpotrivă i se pare că-l supără și vrea să se scape de ea, adormind-o cu încă alte multe păcate, ea nu-l va mai face atent. În cazul acesta nici el nu va mai simți mulțimea păcatelor. Va săvârși mereu altele și altele.

Oamenii cari nu voiesc să recunoască puterea conștiinței, pun toate mizeriile și nenorocirile vieții în contul împrejurărilor grele, în cari trăiesc și visează timpuri de aur dela sisteme economice și sociale mai perfecte. Dar o lume mai bună, mai puțin egoistă și mai mult altruistă, nu se poate realiza decât prin o mai bună îngrijire a conștiinței. Nu putem face azi ce au făcut grecii vechi, cari personificau muștrările de conștiință cu chipul unor hidre îngrozitoare, cari vărsau foc pe nările lor și aveau în mâini bice împletite din șerpi vii, cu cari loveau pe făcătorii de rele.

Noi cei de azi avem sfânta evanghelie, care ne învață că dacă voim să biruim pornirile rele din sufletele noastre și păcatele, în cari se prefac, să ne apropiem cât mai mult cu gândurile, cu sentimentele și voința de Dumnezeu.

Formarea unei conștiințe bune nu se face într'ouă zi două, ci încetul cu încetul în măsura, în care se practică învățăturile lui Hristos.

Am putea stabili un raport direct între faptele rele și bisericile goale în Dumineci și sărbători. În măsura în care se vor prefaca zilele Domnului, Duminecile și sărbătorile în zile sportive și zile de petrecere, se vor umplea temnițele. Când se dărâmă edificii mari, toată lumea este de părerea că au fost zidite din material rău și nu au avut fundamentul cum se cade.

Și când tineretul apucă tot mai mult pe panta pierzării, este tot așa adevărat că educația lui a fost zidită rău și fundamentul lor sufletelesc a fost șubred.

Poporul nostru românesc nu s'a mândrit niciodată cu prea multă înțelepciune omenească, *ci a fost un popor de biserică.* Poporul românesc Duminecă de Duminecă și sărbătoare de sărbătoare și-a format conștiința creștină, care l-a ajutat să iasă la lumină și libertate.

Am ajuns astăzi să ne dăm bine seama asupra marelui întrebări, ori de vrea poporul nostru să fugă din fața lui Dumnezeu, din fața căruia nu poate să fugă fără mari pagube sufletești.

Ce folos ar avea un om dacă și-ar aduna un imens vas cu miere dulce și într'un moment dat ar cădea în

acest vas mare un strop de venin foarte tare. Toată știința și toată bogăția unui popor se aseamănă cu un mare vas de miere, în care veninul ucigător este lipsa de conștiință. De aceea credința în Dumnezeu dă toată valoarea și toată fericirea vieții pământești, căci pe această credință se fortifică și susține în oameni cel mai mare bun: *conștiința curată*.

Și astfel să căutăm a asculta de glasul lui Dumnezeu și de glasul conștiinței noastre. Să nu uităm că cel mai mare rău este a ști că suntem în fiecare clipă cu moartea în față și totuși să nu căutăm mântuirea. Să întrebăm deci conștiința noastră și ea ne va spune dacă suntem pe calea către Dumnezeu sau nu. Să nu înăbușim glasul conștiinței, să nu ne amăgim, ci să căutăm cu toată seriozitatea mântuirea la Domnul, care a văzut starea nenorocită în care ne aflăm, la Domnul care își arată mila sa și ne iubeste.

Întrebați-vă conștiința voi părinții, oare nu săvârșiți păcat lăsând numai pruncii să meargă la biserică, iar voi rămâneți la lucru de câștig pământesc? Întrebați-vă oare pentru iubirea arătată nouă de Dumnezeu, nu suntem datori să răspundem și noi cu iubire? Întrebări ca acestea, și altele asemenea acestora să vă puneți, ca totdeauna să fie curat cugetul vostru și să puteți creștinește sluji lui Dumnezeu, Căruia se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Predica a XIII-a

— Despre împăcarea cu Dumnezeu. —

Unul din adevărurile credinței noastre creștine ortodoxe este, că Dumnezeu cere dela noi socoteală personală pentru toate faptele noastre. Dumnezeu zice strămoșului Adam după căderea acestuia în păcat: „Adame unde ești?” (Facere 3 v. 9). Deci Dumnezeu, care i-a dat porunca ascultării, i-a cerut răspundere pentru neascultare.

Când proorocul Ilie de teama împărătesei Izabela a fugit, Dumnezeu l-a luat la răspundere, întrebându-l: „Ilie, ce faci?” (III. Imp. cap. 19 v. 9).

În pilda cu talanții se spune, că fiecare a primit talanți după puterile sale și la judecată fiecare și-a primit răsplata (Mat. 25).

Din toate acestea vedem, că fiecare om are o răspundere personală în fața lui Dumnezeu. Și răspunderea noastră va fi ușoară sau grea, în măsura în care față de Dumnezeu suntem aproape sau departe. O, cu câtă cutremurare simțesc în sufletul meu că și mie mi se pune întrebarea: Ce faci tu? Unde ești tu? Ești aproape sau departe de Dumnezeu, iar credincioșii tăi sunt aproape sau departe de Dumnezeu?

Să ne dăm seama, iubii mei, că niciodată n'am fost mai departe și mai neîmpăcați cu Dumnezeu ca atunci când nu voim să auzim de Dumnezeu. Dacă într'o societate ai întreba pe cei ce joacă jocuri de noroc: Citiți cuvântul lui Dumnezeu, cel puțin unii ar răspunde: da, noi am citit ce zice Renan, sau Papini despre Hristos! Dar răspunsul acesta este o nepăsare, căci despre Mântuitorul lumii trebuie să citești în cărțile proorocilor și ale sfinților evangheliști. Dacă pe alții i-am întreba: V-ați împăcat voi cu Dumnezeu, prin mărturisirea păcatelor și sfânta Împărtășanie, ar răspunde că nu s'au mai mărturisit de când s'au căsătorit.

Dar noi știm că vrăjmașii își bat joc unii de alții, se vorbesc de rău, se blastămă unii pe alții și umblă să se răsbune. Vă întreb oare nu batjocuresc unii oameni pe Dumnezeu în modul cel mai îngrozitor? Glumele și vorbele de rușine se țin lanț, fuga de biserică e ceva de toate zilele iar faptele diavolului sunt cele mai urmate.

Se cere să ne predăm lui Dumnezeu, să ne împăcăm cu El, pe noi înșine și unul pe altul și toată viața noastră lui, Hristos Dumnezeu să o dăm. Nu ajunge să-i dăm averea, vremea, slujba noastră, poziția noastră, ci trebuie să-i dăm viața noastră, sufletul nostru. Căci Dumnezeu s'a dat pe sine nouă și așteaptă ca și noi viața să ni-o închinăm lui. Un tată își dă viața pentru fiu, deci și fiul trebuie să-și dea viața pentru tată.

Dumnezeu ni-a arătat o bunătate de Părinte desăvârșit dar oamenii, au socotit a fi mai puțin vinovat Varnava, decât Mântuitorul. O, decâteori nu s'a împăcat Dumnezeu cu omul în cursul istoriei. Când s'au imprăștiat apele potopului și corabia lui Noe stătea pe muntele Ararat, Noe a ieșit din corabie și a mulțumit lui Dumnezeu. Și Dumnezeu a dat curcubeul ca semn al legăturii și împăcării dintre El și Noe. Muntele Ararat și corabia sunt preînchipuiri ale Golgotei și ale Sfintei Cruci. Când Domnul Iisus Hristos prin moartea sa a adus jertfa împăcării pentru toți oamenii și dreptatea lui Dumnezeu fu satisfăcută.

Când Avel fu ucis de fratele său Cain și sângele lui se vărsa pe pământ, acest sânge a strigat răzbunare către cer, dar sângele Domnului n'a fost răzbunare, ci răscumpărare, împăcare pentru mulți. Când Iacob a primit haina plină de sânge a fiului său Iosif, bătrânul patriarh a isbucnit în lacrimi. Dar Dumnezeu prin moartea Fiului său ni-a dat nu lacrimi, ci îndurare, pace, împăcare.

Un război cumplit se purta între Cezar și Pompei în republica romană. Pompei cade în mâna trădătorilor, cari îlucid. Când Cezar vede capul plin de sânge al vrăjmașului său și s'a gândit la pretenia sa de mai înainte cu el și la virtuțile lui de ostaș, inima lui fu mișcată, a uitat ura, și și-a acoperit capul ca să nu i-se vadă

lacrămile, ce l-au podidit, când a văzut soarta tristă a vrăjmaşului său!! O fraţilor, nu ne dăm noi seama, că prin păcatele noastre ne facem vrăjmaşi lui Dumnezeu? O, cât de mult a durat vrăjmăşia omului faţă de Dumnezeu, până când Mântuitorul a venit în lume şi ne-a împăcat cu Dumnezeu.

Da, iubii mei, pentru a ne face nouă cu pulinţă o renaştere spirituală şi a aşeza pe om în starea ce o avusese la început la Dumnezeu, a murit Domnul pe Cruce. Şi dacă El s'a predat cu totul voiei lui Dumnezeu pentru noi, cere acum să ne predăm Lui, ca viaţă veşnică să avem. O cât de îndatoraţi suntem a striga din toată inima: „Doamne, fie voia Ta! O, dacă Hristos a pălinit în trup, să ne înarmăm şi noi cu acelaş fel de gândire, omorând păcatul în trupul nostru.“ (I. Petru 4 v. 1—2).

Dar ca să nu mai păcătuim, trebuie să recunoaştem că trăim în vrăjmaşi cu Dumnezeu. Trebuie să recunoaştem că Dumnezeu ne dă o mulţime de daruri, dar noi suntem nerecunoscători. Noi credem că ne putem ajuta singuri şi petrecem în păcat, dar păşim ca cel ce rătăceşte în loc întunecos şi numai cu ajutorul altuia poate afla calea.

Intr'un şinut muntos al Angliei, s'a rătăcit un om. Pierzând cărarea, în întunerecul nopţii, şi cum călătorea în apropierea unei mine, era în primejdie ca la orice pas să alunece pe gura minei, pentru a se preface jos într'o masă de carne. Cunoscând primejdia în care se afla, stătu pe loc şi începu să strige: „Pierdut! pierdut! pierdut“. Acea clipă fu plină de aşteptare chinuitoare. Un locuitor din o colibă, auzind strigătul lui disperat de „pierdut“, luă o lanternă şi alergă în grabă pentru a da ajutor acelui care striga. Omul pierdut, zări în depărtare luminiţa lanternei, care se apropia, până ce în cele din urmă pătrunse întunerecul şi ajunse până la el. Atunci omul făcu constatarea, că se găsea la marginea mormântului şi că un pas l-ar fi aruncat în fundul prăpastiei. Numai un singur pas, numai o singură sforţare de a se salva singur, şi ar fi fost pierdut fără chip de scăpare.

O, iubii mei, noi în fiecare clipă avem moartea

în față și putem muri neîmpăcați cu Dumnezeu. Să facem drept aceea, ceea ce ne îndeamnă Sf. Pavel: Să ne împăcăm cu Dumnezeu. Să urmăm calea vieții având încredere în El și plinind poruncile Lui. Să ne împărțim cu trupul și sângele Mântuitorului după o mărturisire sinceră a păcatelor noastre și împăcarea o vom dobândi. Și să știm, că dacă împăcarea cu un om vrăjmaș ne face bucurie, cu atât mai mult ne vom bucura de împăcarea cu Părintele tuturor bunătăților și al purtării noastre de grijă. Amin.

Predica a XIV-a

— Despre necesitatea pocăinții —

Invățatul Franklin, descoperitorul paratrăznetului fu lăudat pentru descoperirea sa în anul 1778, dar el, plin de modestie a răspuns prietenilor săi. El le-a spus lor : „când m'am văzut pe calea acestei descoperiri, știți ce am simțit ? Mi-a fost teamă . . . Am căzut în genunchi. Apoi am simțit că nu este nici o crimă să oprești trăznetul, dacă se poate, asemenea ca și cursul unei boli ; dar atunci teama a făcut loc recunoștinței și din adâncurile sufletului meu am adorat pe Dumnezeu și L-am proslăvit pentru toată gloria care putea să-mi revină din această descoperire.

„Dar ascultați sfârșitul istoriei mele. Mă întorceam din Anglia în America, îmbătat de elogiile cari mă umpluseră de mândrie în Lumea veche și de triumfurile cari mi se făgăduiseră în Lumea Nouă. Mă vedeam mijlociorul acestor jumătăți ale universului. Eu înlăturasem focul războiului, și înlăturasem și focul cerului. Dar deodată izbucni o furtună, iar trăznetul despică stâlpul de care mă sprijinisem. Mă sculai, căci lovitura mă trântise la pământ, și zisei : „Mulțumesc, Dumnezeu! meu, că mi-ai amintit că Tu ești totdeauna mare și că eu nu sunt decât un vierme“.

O, de-am recunoaște și noi că numai prin puterea noastră suntem neînsemnați și că nu ne putem lăuda decât cu păcatele noastre. O, de am recunoaște că numai două categorii de oameni pot să nădăjduiască fericirea vieții aceștea și a aceleia de dincolo de mormânt : cei fără prihană înaintea lui Dumnezeu și cei ce fac pocăință. Căci fericirea o dobândesc aceia cari au păstrat nevătămat darul de sfințenie, primit la botez și în întreaga lor viață nu s'au despărțit de Dumnezeu prin nici un păcat greu, sau dacă au păcătuțit, după căderea lor iarăș s'au întors prin pocăință la Dumnezeu.

Noi nu ne putem socoti nevinovați ci păcătoși. Unicul mijloc deci pentru a avea fericirea vieții, e pentru noi pocăința orânduită de Mântuitorul în Biserica Lui.

Totuș câți se înfățișează la Biserică pentru a-și câștiga mântuirea de păcate în taina pocăinței! Câți își amână pocăința pe timp nedeterminat, și chiar până în pragul morții, nedându-și seamă, că prin aceasta, o îngreunează și chiar o zădărnicesc.

Pentru a ne ușura pocăința ne chiamă Biserica în anumite timpuri mai cu osârdie la pocăință, mai ales în sfintele posturi. Să ne folosim deci de acest timp de post pentru a curăți sufletul nostru prin lucrările dela Sf-ta Taină a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, doctorul sufletelor noastre.

Vă voi arăta de astă dată motivele principale, pentru cari trebuie să facem pocăință.

Iubiți Mei!

Dumnezeu conduce pe om la fericire prin poruncile Sale. Cine nu ține poruncile lui Dumnezeu păcătuește. Deci esența păcatului este nesupunerea către Dumnezeu. Ne voind a ne supune lui Dumnezeu, ne despărțim de El.

Lumea nu ține lucru mare păcatul, îl comite cu nepăsare.

Dar lucru fără de însemnătate e păcatul? Ce mică e scânteia și ce foc mare face! Câte sate și orașe nu nimicește!

Ce este păcatul înaintea lui Dumnezeu? Cea mai urâtă nerecunoștință.

Enric al doilea, regele Angliei purta războiu cu Filip August, regele Franței. Acest războiu s'a terminat însă cu înfrângerea lui. La încheierea păcii, el a primit toate condițiile, impuse de inamicul său. Numai una i-a cerut, să i-se dea tabloul acelor supuși ai lui, cari alindu-se cu francezii au luptat contra regelui lor. Dar când luă în mână acest tablou și văzu în fruntea lui numele iubitului său fiu, i se întuneca privirea și copleșit de durere căzu la pat. După două zile de sfâșiere muri.

În acest fiu al regelui Enric al II-lea avem să ne re-

cunoaştem pe noi. De câte bunătaţi nu ne-a făcut Dumnezeu părtăşi! Iar noi prin ce i-am arătat recunoştinţa noastră? Prin aceea, că am călcat poruncile Lui, şi lepădându-l ne-am făcut slujitorii diavolului. Prin aceea că ne-am răsvrătit contra Lui, părintele nostru ceresc, care ne-a crescut spre fericirea noastră adevărată!

Păcatul e cea mai mare nenorocire. Lumea ţine ca nenorocire boala. Dar nu e mai nenorocit păcătosul, care nici nu-şi cunoaşte starea lui grozavă? Nu este un astfel de om un mort de viu? Lumea ţine ca nenorocire mare şi sărăcia. Dar nu este mai sărac sufletul păcătos, despoiat de toate darurile, puterile cari i le-a dat Dumnezeu? Nu şi-le-a pierdut fiul cel răfăcit prin viaţa lui păcătoasă?

Păcatul e nenorocirea cea mai mare şi totuş cât de nesimţitor, cât de neînţelegător este omul păcătos, care pierzând pe Dumnezeu, pierzând darurile lui cele mai preţioase, sufletul său, pierzând fericirea lui adevărată, pierzând totul, nu se întristează, nu se îngrijeşte! Ce alta ar putea zice unui astfel de om Mântuitorul decât ce i-a zis mai marelui din Sardes prin apostolul Ioan: „Ştim faptele tale, că trăeşti, dar eşti mort.“ (Apoc. 3. 1).

Nenorocirea păcătosului va fi complectă în viaţa de dincolo de mormânt, când îl va ajunge dreptatea îndelungrăbdătorului Dumnezeu, aruncându-l în osânda veşnică a muştrărilor de conştiinţă, din care nu va fi scăpare, căci nu va mai putea lucra nimic pentru sine.

În această viaţă se lucrează mântuirea. Numai de am cunoaşte cele ce sunt pentru pacea noastră (Luca 19. 42). Numai de am cunoaşte, că nici când nu i-a fosi mai bine sufletului nostru, decât sub conducerea lui Dumnezeu, ţinând poruncile Lui. Numai de am cunoaşte că numai din vina noastră ne-am despărţit de Dumnezeu. Numai de am cunoaşte, că deşi ne-am depărtat de Dânsul, El, părintele cel bun, cel plin de îndurare, nu s'a înstrăinat de noi, ci se îngrijeşte de noi şi ne urmează şi în păcatele noastre, dându-ne momentele lucide de nelinişte şi de înduioşare pentru faptele noastre ori la întoarcerea şi moartea unor păcătoşi. Ce insistent ne caută şi ne chiamă El la Sine prin Fiul Său

Noi nu ne putem socoti nevinovați ci păcătoși. Unicul mijloc deci pentru a avea fericirea vieții, e pentru noi pocăința orânduită de Mântuitorul în Biserica Lui.

Totuș câți se înfățișează la Biserică pentru a-și câștiga mântuirea de păcate în taina pocăinței! Câți își amână pocăința pe timp nedeterminat, și chiar până în pragul morții, nedându-și seamă, că prin aceasta, o îngreunează și chiar o zădărnicesc.

Pentru a ne ușura pocăința ne chiamă Biserica în anumite timpuri mai cu osârdie la pocăință, mai ales în sfintele posturi. Să ne folosim deci de acest timp de post pentru a curăți sufletul nostru prin lucrările dela Sf-ia Taină a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, doctorul sufletelor noastre.

Vă voi arăta de astă dată motivele principale, pentru cari trebuie să facem pocăință.

Iubiți Mei!

Dumnezeu conduce pe om la fericire prin poruncile Sale. Cine nu ține poruncile lui Dumnezeu păcătuiește. Deci esența păcatului este nesupunerea către Dumnezeu. Ne voină a ne supune lui Dumnezeu, ne despărțim de El.

Lumea nu ține lucru mare păcatul, îl comite cu nepăsare.

Dar lucru fără de însemnătate e păcatul? Ce mică e scânteia și ce foc mare face! Câte sate și orașe nu nimicește!

Ce este păcatul înaintea lui Dumnezeu? Cea mai urâtă nerecunoștință.

Enric al doilea, regele Engliterei purta războiul cu Filip August, regele Franței. Acest război s'a terminat însă cu înfrângerea lui. La încheierea păcii, el a primit toate condițiile, impuse de inamicul său. Numai una i-a cerut, să i-se dea tabloul acelor supuși ai lui, cari alindu-se cu francezii au luptat contra regelui lor. Dar când luă în mână acest tablou și văzu în fruntea lui numele iubitului său fiu, i se întuneca privirea și copleșit de durere căzu la pat. După două zile de sfâșiere muri.

În acest fiu al regelui Enric al II-lea avem să ne re-

cunoaştem pe noi. De câte bunătăţi nu ne-a făcut Dumnezeu părtaşi! Iar noi prin ce i-am arătat recunoştinţa noastră? Prin aceea, că am călcat poruncile Lui, şi lepădându-l ne-am făcut slujitorii diavolului. Prin aceea că ne-am răsvrătit contra Lui, părintele nostru ceresc, care ne-a crescut spre fericirea noastră adevărată!

Păcatul e cea mai mare nenorocire. Lumea ţine ca nenorocire boala. Dar nu e mai nenorocit păcătosul, care nici nu-şi cunoaşte starea lui grozavă? Nu este un astfel de om un mort de viu? Lumea ţine ca nenorocire mare şi sărăcia. Dar nu este mai sărac sufletul păcătos, despoiat de toate darurile, puterile cari i le-a dat Dumnezeu? Nu şi-le-a pierdut fiul cel rătăcit prin viaţa lui păcătoasă?

Păcatul e nenorocirea cea mai mare şi totuşi cât de nesimţitor, cât de neînţelegător este omul păcătos, care pierzând pe Dumnezeu, pierzând darurile lui cele mai preţioase, sufletul său, pierzând fericirea lui adevărată, pierzând totul, nu se întristează, nu se îngrijeşte! Ce alta ar putea zice unui astfel de om Mântuitorul decât ce i-a zis mai marelui din Sardes prin apostolul Ioan: „*Ştim faptele tale, că trăeşti, dar eşti mort.*“ (Apoc. 3. 1).

Nenorocirea păcătosului va fi complectă în viaţa de dincolo de mormânt, când îl va ajunge dreptatea îndelungrăbdătorului Dumnezeu, aruncându-l în osânda veşnică a muştrărilor de conştiinţă, din care nu va fi scăpare, căci nu va mai putea lucra nimic pentru sine.

În această viaţă se lucrează mântuirea. Numai *de am cunoaşte cele ce sunt pentru pacea noastră* (Luca 19. 42). Numai de am cunoaşte, că nici când nu i-a fosi mai bine sufletului nostru, decât sub conducerea lui Dumnezeu, ţinând poruncile Lui. Numai de am cunoaşte că numai din vina noastră ne-am despărţit de Dumnezeu. Numai de am cunoaşte, că deşi ne-am despărţat de Dânsul, El, părintele cel bun, cel plin de îndurare, nu s'a înstrăinat de noi, ci se îngrijeşte de noi şi ne urmează şi în păcatele noastre, dându-ne momentele lucide de nelinişte şi de înduioşare pentru faptele noastre ori la învoarcerea şi moartea unor păcătoşi. Ce insistent ne caută şi ne chiamă El la Sine prin Fiul Său

trimis pentru mântuirea noastră în Biserica Lui, pentru a ne împăca cu El!

Iar noi cari l-am vătămat pe Dumnezeu, părintele nostru cel bun, să nu ne lăsăm mișcați de dragostea Lui milostivă pentru noi și să nu ne lăsăm regăsiți de El? Să nu îi lăsăm bucuria păstorului, care își regăsește oaia cea rătăcită, — a părintelui, care își află fiul cel pierdut? Și să nu ne fie milă de sufletul nostru, pe care noi l-am despoiat de chipul și asemănarea lui Dumnezeu, de puterile lui de a iubi binele, și de darul lui neprețuit, al conștiinței bune? Ori, putem noi spune, că prin păcătuire am câștigat ceva trainic în noi? Că am fi devenit mai tari, mai perseverenți la mizerii, mai mângâiași în nenorociri, mai mulțumiți, în osteneți, mai cu iubire către aproapele, mai sinceri și conștiincioși, mai fericiți și credem noi că vom muri mai liniștiți?

Noi trebuie să vedem atarea noastră prăpăstioasă, nefericită, cu care ne-am ales pe urma păcatului.

O familie trecând cu automobilul pe un drum prăpăstios din frumoasa Elveție, a simțit deodată o sguduitoră. A avut senzația, că automobilul ar fi trecut peste un trup. Oprind pe locul acela fu observat un vultur culcat peste un stârv. Vulturul fu surprins de automobil pe când se ospăta din stârvul ce era în drum. Acest vultur este sufletul nostru sfărâmat pentru poftele cari îl leagă de lume.

Să nu fim noi în stare a ne desface de păcat și de poftele lui înșelătoare, cari ne-au depărtat de Dumnezeu și ne nimicesc fericirea vieții de acum, și din viața viitoare?

Iată Mântuitorul ne vine în ajutor prin sfânta lui Biserică chemându-ne în acest post să ne curățim păcatele prin taina pocăinții!

Urâm noi păcatul și iubim noi pe Dumnezeu? Dacă e întristat sufletul nostru până la moarte și simțim dorul de Dumnezeu să ne prezentăm înaintea locșitorului Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Mijlocitorul nostru la Părintele ceresc și doctorul sufletelor noastre mărturisindu-i: „Greșit-am la cer și împotriva Părintelui ceresc și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul Lui“. Și aruncând acolo cu dreptatea inimei sarcina

păcatelor noastre, și făcând votul de devotament către Dumnezeu, vom primi iertarea Mântuitorului, și prin ea împăcarea cu Dumnezeu și tămăduirea sufletului nostru, pacea vieții noastre.

„*Fericiți căroră s'au iertat fărădelegile și căroră s'au acoperit păcatele*“. (Ps. 31. 1) Amin.

Predica a XV-a

— Despre raiu sau fericirea eternă —

Un mare adevăr accentuiază sfântul Apostol Pavel când spune, că credința cea bună spre toate este foloșitoare „*având făgăduința vieții acesteia de acum și a celei viitoare*“ (1 Tim. 4. v. 8). Această viață viitoare despre care grăiesc sfintele Scripturi, este cea mai fericită nădejde a tuturor bunilor creștini. Cu aceasta nădejde se încheie și Simbolul credinței noastre când spune: „Aștept învierea morților și viața veacului, ce va să vie“.

Aceasta nădejde este pentru noi o despăgubire pentru pierderea raiului celor dintâi oameni. Această nădejde este o încurajare pentru noi în viață, când vedem că raiul copilăriei trece ca un vis. Și copilul orfan și copilul sărman poate rupe trandafirii pe aleele vieții și are bucurie, dar această bucurie trece și ca recompensă, ca răsplată avem bucuriile vieții în Dumnezeu. „Noi fii ai lui Dumnezeu suntem“ zice sf. evanghelist Ioan (I. cap. 3 v. 2). Dumnezeu este Tatăl nostru, când ne grăiește, când ne rugăm Lui, când stelele și cel din urmă firicel de iarbă grăiesc despre El. Al nostru este în cursul întâmplărilor vieții, în dureri și bucurii și precum farmecul copilăriei nu zace în lumea din afară ci în noi, în ochi și în strălucirea lor, în inimă și în pacea ei, așa și farmecul vieții noastre ca fii ai lui Dumnezeu, este în apropierea de Dumnezeu, peste barierele morții trecătoare.

Cu sfântă cutremurare mă gândesc în clipa aceasta la cuvintele proorocului Isaia: „Și mai mult nu va fi ție soarele spre luminarea zilei, nici răsăritul lunii va lumina noaptea ta, ci va fi ție Domnul lumină veșnică, și Dumnezeu mărirea ta“ (Isaia 60 v. 19). Departe este ziua aceasta și tot astfel departe este celatea cea sfântă a Apocalipsului, care nu are trebuință nici de soare,

nici de lună, căci slava lui Dumnezeu o va lumina (Apoc. 21, v. 23); departe este și ziua, în care după cuvintele psalmistului (35) întru lumina lui Dumnezeu vom vedea lumină!

Dar cu creștinească nădejde așteptăm ziua slavei, căci cu graiu dumnezeiesc ni-a învățat sfântul evanghelist Ioan: „Iubiților, acum fii ai lui Dumnezeu suntem și încă nu s'a arătat ce vom fi; dar știm că la arătarea Sa asemenea Lui vom fi, că-L vom vedea pe El, precum este“ (I. Ioan 3, v. 2). Va înceta deci odată starea despre cunoașterea parțială zugrăvită de dumnezeiescul Pavel (I. Cor. 13, v. 9). Până atunci viața va fi un dar împrumutat pe vreme scurtă, însă din clipa aceea, vom cunoaște pe Dumnezeu nemijlocit.

Și aici pe pământ cunoaștem pe Dumnezeu și iubirea Lui, dar această iubire este ca picăturile de rouă față de iubirea cu care Dumnezeu ne va privi în ceruri. Aici pe pământ se schimbă lumina cu umbra, zâmbetul cu lacrima, bucuria cu întristarea... Acolo sus în ceruri, îl vom vedea pe El așa cum este. Dela așternutul picioarelor Lui ne ridicăm la strălucirea Feșii Lui; vedea-vom pe Domnul atunci cu ochi noi, și-l vom lăuda cu limbă nouă; l-l vom simți cu inimă nouă și-l vom sluji cu putere nouă. Cu alte cuvinte, atunci vom dobândi raiul despre care un învățat al bisericii, mitropolitul Ilie Miniat zice: „Să fii totdeauna fericit fără a te teme vr'odată de nefericire: avut fără a te teme de sărăcie, sănătos fără a te teme de maladie (boală). Să nu fie invidie, care să te tenteze (ispitească); pasiunea care să te vestejască; moartea să te ia. Să fii totdeauna fericit, totdeauna viu; să aibi toate cele bune și viață fără moarte, cum ți-ar părea o astfel de viață? Așa este paradisul... Marea este sărată, dară imaginează-ți (închipuește-ți) că a căzut o picătură de apă din cer și a îndulcit-o pe toată; îți poți închipui cât este de dulce această picătură de apă ce a picat din cer? Amar este iadul, dar de ar pica într'ânsul o picătură din bucuria aceea a paradisului, ar îndulci toată amărăciunea aceea,

ar stinge toate flăcările, ar înceta toate lacrămile, iadul ar deveni paradis. Poți înțelege bucuria aceea?¹⁾

Fraților!

Spre această bucurie a raiului, a împărăției cerurilor ne ostenim căci așa ne îndeamnă firea noastră. Suntem muritori, dar ca să trăim în altă viață căci nimic nu se pierde pe vecie. Primăvara, vara și toamna trec, dar își aduc roadele lor. Trece tinereța, trece bărbăția, dar ne dă învățături pentru viață. Insemnătatea, rostul și bucuria tinereții sunt mari, alegându-ne noi cu învățăminte folositoare. Din simțămintele și faptele trecutului ni-s'a format ființa și chiar nădejdiile și planurile spulberate încă servesc spre oțelirea omului, precum arborele se nutrește din frunzele și crengile rupte și căzute la pământ.

Spun naturalişti că în lume nici un glas nu a pierit total, iar în mare nici o undă nu a dispărut cu totul. Cu atât mai puțin a rămas în lume zadarnică o gândire, o idee înaltă și fericitoare. Și nu numai faptele noastre rămân, dar iubirii noastre răposați abia după moarte sunt ai noștri, prin pilda bană a vieții lor. Răbdarea lor, înțelepciunea lor, fără să ne dăm seama, o folosim ca dreptar în viață. Profetii, apostolii, oamenii mari, au trecut din viață, dar pilda vieții lor ne însuflețește. Ne însuflețește pentru că ei au dus omenirea spre veșnicul și Atotputernicul Dumnezeu.

Este un adevăr iubirii mei, că omenirea totdeauna a căutat să se ducă și să se apropie de Dumnezeu. Nu uitați că păgânii prin jertfe au căutat să se apropie de Dumnezeu, și să fie ajutați de El. Acești păgâni și-au jertfit și copiii ca să împace pe Dumnezeu și aceasta nu numai din sentimentul fricei, căci și ei își iubeau pruncii. Legenda ne spune, că Niobe când a fost despoiată de cei 14 prunci ai săi, a avut mare durere de mamă și 'n durerea ei s'a transformat în piatră. Patriarhul Avraam este gata să-și jertfească pruncul spre a plăcea lui Dumnezeu. Împăratul Moab,

¹⁾ Predicile și Panegiricile lui Ilie Miniatic. Tradusă de Pr. C. Moșescu vol. II. Brăila 1864 pag. 47—48.

atacat de trei împărași: Ioram împăratul Samariei, Iosafat împăratul Iudei și împăratul Edon, mai întâi se închină la soare, crezându-l Dumnezeu, care să-l ajute, dar apoi la sfatul înțelepților curții, își jertfește pe fiul său pe zidul cetății, numai și numai ca o putere tainică să-i ajute a birui pe vrăjmași. Era în mod tainic atras spre Dumnezeu, așa precum zice scriitorul bisericesc Tertulian în suta a doua după Hristos: că sufletul omenesc dela natură e creștin, alergând spre Dumnezeu.

La Greci, înțeleptul Platon învăța pe ucenicii săi să se roage astfel: „Dă-mi ceea ce este bun, chiar dacă nu cer; și nu-mi da ceea ce este rău, chiar dacă voi cere“. La Romani poetul Vergiliu ne prezintă pe poporul păgân al Romanilor trăind în Latium sub domnia zeului Saturn (Kronos): „El (Saturn, a adunat poporul incult și împrăștiat între munți și i-a dat legi. . . . În timpul regatului său a fost pomenita epocă de aur: guvernând poporul cu pace blândă“. (Eneida VIII.)

Fără de popoarele păgâne, poporul evreesc avea o idee mai curată despre Dumnezeu și trăia în așteptarea unui Mântuitor. Dar abea când a venit Mântuitorul, abia atunci au cunoscut bine oamenii calea care duce cu adevărat spre Dumnezeu. Mântuitorul a chemat pe oameni spre împărăția ceriurilor, pe care sfântul Evanghelist Matei de 32 ori o numește cu numele acesta. Mântuitorul ne cheamă spre împărăția cerurilor, care nu este din lumea aceasta (Ioan 18 v. 36).

Veniți deci pe drumul către această împărăție. Pe drumul acesta trebuie să aveți inimi curate și ferite de păcat, căci Dumnezeu se întâlnește cu voi numai pe cale curată! „Impărăția lui Dumnezeu este dreptate pace și bucurie întru Duhul sfânt“ (Romani 14 v. 17). Vă trebuie pacea care nu o poate avea decât omul scutit de păcate, care nu are nimic pe conștiință. Vă trebuie curățenia inimii ca să vedeți pe Dumnezeu, căci zice Domnul: „Feriți-vă cei curași cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Matei 5 v. 8). Vă trebuie haina de nuntă a Evangheliei, ca să puteți sta la masa împărăției cerești. Vă trebuie vederea limpede a faptei săvârșite de Hristos Domnul,

când a găsit la nuntă pe un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Vă trebuie necontenit să țineți minte cuvintele Domnului către acel om nevrednic: „prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?” (Matei 22 v. 12).

Doresc ca nimeni dintre voi să nu-și păteze haina de nuntă a botezului, când întru Hristos v-ați îmbrăcat (Galat. 3 v. 27). Doresc să aveți bucuria despre care zice sf. apostol Pavel: „cele ce ochiul n'a văzut, nici urechea n'a auzit, nici la inima omului nu s'au suit, acestea a gălit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe El” (I. Cor. 2 v. 9).

Lăsați trufia și încrederea numai în puterea voastră și urmați smerenia, supunându-vă poruncilor lui Dumnezeu, ca pruncii, căci: “De nu vă veți întoarce și să vă faceți ca pruncii, nu veți intra întru împărăția Cerurilor” (Mat. 18).

Amin.

Predica a XVI-a

— Despre Iad sau muncile vecinice —

Minunată simțire se coboară în sufletul omului, când în dorul spre bine, frumos și nobil, caută să aibe binele și frumosul în măsură tot mai mare. În mijlocul durerilor omul se mângăie cu un viitor mai bun și nădejdea nu-l părăsește nici în primejdii de moarte. Această nădejde ne trage pe nesimțite spre dorul de a ne uni cu aceia, cari ne-au fost mai dragi dar au plecat dintre noi și astfel vedem, că nădejdea în cele bune ale viitorului ne indeamnă spre muncă înainte.

Dar, iubiții mei, în sufletul nostru sunt și alte simțăminte. Pe lângă bucuria ce o simțim făcând binele și nădăjduind bine și mai mare — avem și turburare în suflet când călcăm virtutea și luăm calea răului. Ce nu ar da omul ca să scape de această turburare, dar nu se poate desface de neliniște, pentru că dreptul Judecător i-a sădit în suflet conștiința răsplătirei după dreptate și eu cu cutremurare mă gândesc că faptele cele rele vor fi răsplătite cu pedepse cumplite. Inșă nu aceasta mă neliniștește pe mine, ci mă îngrozesc mai ales pentru faptul, că mare este nepăsarea noastră a celor de azi ca și cum nu am crede în răsplătire. O la nuntă împărătească a sufletelor ne chiamă Biserica, dar noi nu avem haină de nuntă, căci mulți bogați furnică printre noi luați în seamă ca florile cutropite de albine, dar și mai mulți săraci și necăjiți sunt nesocoliți. Ni se cere participare la un ospăț sufletesc cu inimă înfrântă și smerită, cu adevărată credință și fapte. Ni se cere să credem că Domnul Iisus Hristos este singurul Mântuitor al nostru al tuturor, dar mulți caută scăparea numai în lutul împrăștiat de vânt. Ni se cere să părăsim păcatele ucigătoare și să luăm Crucea Domnului, dar noi urmăm calea nepăsării, lăsând timpul să treacă. Anii noștri trec înainte, ca valurile apelor, amăgindu-ne cu

plăceri trecătoare și făcându-ne să uităm, că în curând sicriul ne inghite iar apoi vom fi judecați și condamnați de dreptul Judecător!

Dar ce zic eu, *condamnare*? Da, iubii mei, *condamnare* pentru toți cari au păreri greșite despre poruncile lui Dumnezeu, sau au păreri bune dar nu le urmează. *Condamnare* pentru toți cari fac păcate și din pricina sgomotului lumii sau a firii neputincioase își adorm conștiința ca să nu mai asculte de Dumnezeu. Irod Antipa a dat la moarte pe Ioan Botezătorul, fiindcă a jurat cum nu trebuia, a promis Irodiadei ceea ce nu trebuia, dar când aude de Mesia, zice: acesta de sigur este Ioan, cel ucis de mine. O veste nouă îl trezește din amăgirea de sine, el nu mai aruncă vina asupra altora, ci numai asupra sa. O, dacă ne-am trezi la realitate, dacă ne-am gândi la toate păcatele noastre, că Dumnezeu le știe, o atunci ne-am da seama că vom fi judecați pentru ele. Sau credem că prin nepăsare vom scăpa de pedeapsa ce va să vie? Guvernatorul Felix l-a ascultat pe Pavel și s'a minunat cum învăța despre adevăr și dreptate, dar deși a vorbit mai de multe ori cu Pavel nu a făcut mai mult, nu a căutat să trăiască după adevărurile Mântuitorului, ci l-a dus înapoi în temniță.

Fraților,

Cutremurați-vă să faceți cu Domnul ca Felix, cutremurați-vă căci pedeapsa iadului este o realitate. Și dacă după cuvintele Scripturii dreptul abia se mântuiește și dacă sfinții în clipa morții tremurau în fața judecății, luați și voi aminte adevărul pedepselor vecinice. Sfânta Scriptură grăiește despre *focul* cel nestins (Marcu 9 v. 44), despre întunericul cel mai din afară, despre scrâșnirea dinților (Mat. 22 v. 13), și viermele care nu moare (Marcu 9 v. 44). Gândiți-vă că am fi cuprinși jur împrejur de un foc care arde și nu se stinge, ne arde dar nu ne mistue? Ce poate să fie aceasta? Gândiți-vă că am sta la loc întunecos lipsiți de toate lucrurile trebuitoare, ceea ce ni-ar face furioși până la scrâșnirea dinților! Cu drept cuvânt această stare este ca viermele ce nu moare. Gândiți-vă la un

vierme flămând care roade inima și nu se satură nici-odată. O, noi credem că aceasta înșamnă mai ales lipsa păcii cu Dumnezeu și aleșii săi, apoi lipsa păcii cu cei împreună osândiți și lipsa păcii cu sine însuși.

a) Pace a venit Domnul să aducă și când s'a înălțat la cer a zis: „Pacea mea o las vouă, pacea mea o dau vouă“ (Ioan 14 v. 27). Iar ca răsplată vecinică lasă pacea celor ce l-au urmat cu credință, adică le dă împlinirea tuturor dorințelor, nemai având trebuință de nici o dorință: „pacea lui Dumnezeu care covârșește toată mintea“ (Filip 4 v. 7).

O, ce mai are inima omenească dacă nu are pace? Ce este viața pământească fără pace? Ce ar fi chiar cerul fără de ea? Cu dreptate credem că am dorit tot binele fraților noștri răposați când ne-am rugat pentru ei: Doamne, odihnește-i în pace! Nefericit este omul care pierde pacea, pe care Mântuitorul său i-a cumpărat-o cu preț atât de scump. Vai aceluia om, căci va cădea pradă neliniștei față de Dumnezeu, pentru care a fost zidit și pe care nu-l poate iubi și nu-i poate sluji; va cădea pradă neînțelegerii cu lumea deși o iubește și îi slujește; va cădea pradă sie-și căci după ființa sa se dorește după Dumnezeu; va cădea pradă conștiinței sale, care contrazice mereu și se plânge, se mânie și amenință; va cădea pradă neliniștei în veci. În adevăr, iubirii mei, în acest singur cuvânt: neliniște, se cuprind toate chinurile iadului.¹⁾

Și condamnații precum își vor urî atunci sufletul lor că nu l-au grijit, așa vor urî pe Dumnezeu, că nu-l mai pot iubi, deși spre aceasta au fost zidiți. La judecata din urmă vedea-vor și pe cei aleși înzestrați cu cununa mării și nu vor mai uita mărirea celor aleși. Faptul acesta îi va îndemna la ură și pizmă împotriva aleșilor lui Dumnezeu.

b) Condamnatul la iad va fi nemulțumit și cu cei condamnați împreună cu el. Va auzi plânsetul și suspinurile lor, strigătele lor de durere și scrâșnirea dinților pe vecie. Este îngrozitor. Și cu dreptate zice sf. Ioan Gură de Aur: „A fi într'o temniță înspăimântă-

¹⁾ Franz Xaver Himmelstein: Busspredigten Regensburg 1869 p. 352.

toare legat în întuneric și a zăcea acolo cu ucigașii, este mai cumplit și mai îngrozitor decât orice moarte". (omilia întâia la Evrei). Vedea-va condamnatul pe cei ce în viața pământească trăiau în desfrâu, iar în iad sunt în plânsete, vedea-va pe prietenii cu cari a păcătuit, vedea-va pruncii cei răi, părinții cei păcătoși; vedea-va pe slujbașii de stat cari au defraudat banii țării, pe soldații cari și-au trădat țara și groaza lui fi-va fără sfârșit.

c) Condamnatul va avea nemulțumire și fafă de sine. Iși va aduce aminte de trecut și de haina curată a botezului care acum este întinată cu păcate, dar nu mai poate ajuta nimic, ci se numește amar. Va căuta acum să-și aducă aminte de buzele curate ale copilăriei, când mama lui îl învăța rugăciuni, dar acum sunt întinate. Iși va aduce aminte cu câtă curăție sufletească s'a spovedit și cuminecat când era școlar dar apoi a căzut. Va vedea cu ochii mânuțele sale când în copilărie se ruga îngerului păzitor, dar acum e târziu. Căci acum el vede sus raiul fericirii, Ierusalimul cel ceresc, unde nu este nici întristare, nici suspinare ci viață fără de sfârșit a dreptilor încununați cu fericirea. Va vedea pe Maria Magdalena, pe tâlharul de pe cruce, pe Maria Egipteanca, pe toți păcătoșii, cari după pocăință s'au învrednicit de cer, dar el acolo, în iad va rămâne¹⁾

Și va rămâne pe vecie în iad, căci zis-a Domnul: „Duceți-vă dela mine blestemaților, în focul cel veșnic" (Mat. 25 v. 41). Vor pieri munții, dar el acolo rămâne, vor seca râurile, dar el în iad rămâne vor trece milioane, și milioane, apoi iar vor trece milioane și milioane de ani, dar el în iad rămâne.

Să ne temem deci de iad. Căci și fericitul Ieronim și sfinții se temeau de el. Când Ieronim se duse în pustie unde animalele sălbatice auzeau suspinurile lui și cu lacrimile a udat pământul, cineva l-a întrebat: Ieronime „de ce faci aceasta?" Și el a răspuns: „De frica iadului“.

¹⁾ Richard Kellerhof: „Siche, ich stehe an der Türe und Klopfe an. Warnsdorf 1919 p. 46-47.

Predica a XVII-a

— Despre bunătatea lui Dumnezeu —

Minunăta este primăvara, când bucuria, mulțumirea și recunoștința răsună în natură de sgomotul vieții: din sânul naturii se ridică sgomotul bucuriei și al vieții: cântecul ciocârliei și al priveghitorii când acestea sboară spre cer, vuetul crivățului, susurul apelor, adierea vântului, sunt tot alătea glasuri despre bunătatea nemărginită alui Dumnezeu. Despre această bunătate voiesc a Vă grăi astăzi, pentrucă simțește inima mea, că prea puține sunt clipele când noi ne aducem aminte de bunul Dumnezeu.

Un isvor vindecător se găsește pe malul mării mediterane, în care mulți bolnavi au găsit vindecare. La acel isvor a plecat să se vindece un tânăr sprijinit în cârji. Din bunătatea lui Dumnezeu el s'a vindecat de apa acelui isvor și mare a fost mirarea mamei sale, când l-a văzut venind acasă fără cârji. În cele dintâi clipe fericita mamă a rămas înmărmurită și abia mai târziu, liniștindu-se și-a dat seama, că Dumnezeu a dăruit vindecare fiului ei. S'a dus la biserică și a lăudat pe Dumnezeu, dela care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, precum spune una din rugăciunile sfintei Liturghii. De multe ori ne împărtășim și noi de multe bunătăți ale lui Dumnezeu, fără să ne dăm seama că în fiecare clipă primim bunătăți dela Dumnezeu dela naștere până la moarte.

Adevărul acesta ni-l zugrăvește înainte de toate facerea lumii. După desfacerea apelor de pământ a poruncit Dumnezeu: „să răsară pământul iarbă verde, care să semene sămânța după fel și după asemănare și pom roditor care să facă și s'a făcut așa“ (Facere cap. 1 v. 11). Ne spune deci chiar cuvântul lui Dumnezeu, că pământul rodise fără munca omului prea încordată, iar după căderea în păcat, pământul a dat roduri destule

până la potop. După ieșirea lui Noe din corabie Dumnezeu a zis: „Nu voiu adaoge mai mult a blestema pământul pentru faptele oamenilor..... în toate zilele pământului semănătura și secerișul, frigul și căldura, vara și primăvara, ziua și noaptea nu vor înceta“ (Facere 8 v. 21) Să ne mirăm deci toți de bunătatea și puterea lui Dumnezeu că de mii și mii de ani dă hrană și ploaie la timp. Să ne mirăm că de nenumărați ani dă Dumnezeu omului căldură prin razele soarelui, care nu știe nimic ce foloase aduce omului, dar ascultă de Dumnezeu.

Dar iubiții mei, Dumnezeu a dat oamenilor și minte și înțelepciune ca să poată merge spre fânta lor măreață, iar când au păcătuit milă a făcut lor. Când păcatele Sodomei și Gomorei s'au înmulțit, Domnul Dumnezeu a zis lui Avraam că nu va pierde cetatea de se vor afla într'ansa cincizeci de drepti, iar la cererea lui Avraam a făgăduit că nu o va nimici de vor fi numai 45, 40, 30, 20 sau chiar numai zece drepti.

Proorocul David minunat zice: „Indurat și milostiv este Domnul, îndelung răbdător și mult milostiv“ (Ps. 102 v. 8). Și de fapt milostiv a fost Dumnezeu că deși poporul a ucis pe prooroci și pe toți cei trimiși a vesti mântuirea neamului omenesc, a trimis pe unul născut Fiul său în lume, ca tot Cel ce crede într'ansul să nu piară, ci să aibe viață veșnică (Ioan 3.16.)

O, iubiții mei, rămâne-vom noi nepăsători în fața sfântului sânge, care a curs pe Cruce pentru mântuirea noastră? Nu se mișcă inima noastră că aduce la calea adevărului pe Matei vameșul și pe Zacheu? Nu ne înduioșăm că a iertat stăpânul din parabolă pe fiul cel pierdut? Nu ne simțim mișcați, că iartă pe tâlharul de pe Cruce și toarnă untdelemn în ranele celui căzut între tâlhari? Nu ne minunăm, că șterge lacrimile Mariei Magdalena pe care o iartă? Nu-l admirăm, că mângăie pe văduva din Nain, al cărei fiu îl înviază? Sau poate vrem să uităm că și pe noi când suntem bolnavi Domnul ne vindecă, dacă avem dureri Domnul ne mângăie, dacă suntem loviți El ne ajută și dacă ajungem în păcat El ne mântuiește???

Dar, cum putem uita noi, că Domnul din Cer vine

pe pământ din fericire se coboară în mizerie, din glorie în umilință spre a ne mântui pe noi? Cum putem uita noi îndurările Domnului și mai ales cum putem uita noi Românii, că Dumnezeu cu mână tare și cu braț înalt, cu ajutorul dat prin frații noștri, ne-a dat nouă o țară mândră și frumoasă? O, iubii mei, câți vor fi trăind în păcate, să părăsească păcatele lor și să urmeze voia Domnului căci bun e Domnul. Maria Egiteanca era cea mai destrăbălată femeie și a plecat din Alexandria să vadă Ierusalimul, dar deși de trei ori a încercat să intre în Biserica creștină, care păstra sfânta Cruce, de trei ori a fost respinsă de o putere nevăzută. A înțeles că mâna lui Dumnezeu a fost și fără întârziere s'a îndreptat, retrăgându-se în pustie și pentru evlavie ei învrednicindu-se a pluti cu picioarele sale desculțe asupra apelor Iordanului. Și câți oameni nu s'au îndreptat în felul acesta cu ajutorul Domnului!

Cu mirare zicea odinioară Sfântul Pavel: „Nu bagi de seamă omule bogățiile bunătății lui Dumnezeu“ (Rom. 2 v. 6). De aceea noi suntem de vină dacă nu voim să ne împărtășim de bogăția darurilor lui Dumnezeu. „Ascultați ceea ce zice fericitul Augustin: „Gândește-te omule că ai sta în fața unui ghișeu plin cu monede de aur. Tu ai libertatea să iai o mână plină de acolo, dar fiindcă ai pământ în mână sau altceva, în loc de patruzeci sau cincizeci de monede, iai numai șapte sau opt. Spune-mi, nu este oare vina ta că nu primești mai mult? Voi veniți la spovedanie sau la împărtășire; în aceste taine sunt depozitate comorile darurilor lui Dumnezeu. Dar cum vă prezentați voi? Sufletul vostru este plin de gânduri la trebile gospodăriei, inima voastră este plină de dorință și înclinări pământești, pline de mândrie, gând lumesc și lăcomie; voi numai pe jumătate vă cugetați la Dumnezeu, iar inima numai de jumătate și numai pe o parte o întoarceți spre Dumnezeu. Să se mire deci cineva dacă primiți daruri puține? Dacă v'ați fi apropiat de El cu inimă curată de orice patimă, dacă i-ați fi deschis întregul vostru suflet, cuvântul Lui ar fi fost pentru voi Adevărul și v'ar fi dat vouă „măsură bună, îndesată și clădită și pe de-asupra vărsată“ (Luca 6 v. 38). (După Jean Lejeune, orator din veacul XVII-lea.)

Dar ori cât de mare este bunătatea lui Dumnezeu, să nu ne încredem că Dumnezeu va răbda până în sfârșit păcatele noastre. Nu iubii mei! Dumnezeu e bun, dar așteaptă să facem pocăință pentru păcatele noastre. Plânge va și de noi, dacă ne va vedea în păcate, dar ne va judeca și va răsplăti nouă după faptele noastre, dacă nu vom cunoaște ziua cercetării Lui.

Prin cuvintele mele Domnul vă cercetează. Prin cuvintele mele ați auzit bunătatea Lui. Urmași deci și calea Lui și mai ales pe Domnul lăudați-L pentru bunătatea Lui. Dela răsăritul și până la apusul țării să-L lăudăm pe El, căci în veac este mila Lui acum și pururea și în vecii vecilor.

Amin.

Predica a XVIII-a

— Despre pregătirea la Moarte sau buna murire —

Venind azi în mijlocul vostru, cu ajutorul lui Dumnezeu voi împărtăși vouă câteva învățăminte în legătură cu unul din cele mai mari adevăruri ale vieții noastre, cu adevărul că toți suntem muritori. Da, iubiții mei, toți suntem muritori, dar nu toți murim atunci când toate dorințele inimii s'au împlinit. Moartea nu așteaptă până când sufletul omului nu mai are altă dorință decât înălțarea spre Cer.

Moartea vine și atunci când sufletul culege fără grije bucuriile vieții, căci precum de multe ori se întunecă soarele înainte de amiază, acoperit de nori, așa se întunecă viața omului la care a bătut ceasul morții. Nu știm timpul morții noastre, dar știm că vom muri și totuși ne purtăm ca și cum pururea am trăi pe acest pământ. Este timpul, iubiții mei, să ne aducem cât mai des aminte că și leagănul unui copil ușor se transformă în sicriu, când vine moartea, că tânărul nu are numai răsărit de viață, că bărbatul nu are numai vară, iar omul gârbovit de ani nu are numai toamnă plăcută. Cu adevărat zice Iov: „Pământeanul născut din femeie este cu viață scurtă și plin de necaz; Și ca o floare înflorind cade și ca umbra fuge și nu stă“ (14 v 1—2).

Iubiții Mei,

Viața noastră nu este altceva decât o luptă neîncetată împotriva morții. Luptă și trudă este viața noastră împotriva celor ce nu voiesc fericirea noastră. Împotriva morții luptă cei cari apără adevărul cu scrisul și cu graiul, împotriva ei lucrează cei cari fac dreptate și binefaceri, dar sunt și oameni, cari prin scrisul lor și graiul lor strică moravurile bune, aducând moartea sufletului.

Mulți oameni sunt prieteni ai păcatelor, dar prin

aceasta ei sunt în slujba morții, căci păcatele aduc moartea sufletului. Păcatele îpușinează semințiile (Pilde 14 vers 35) și totuși mulți le săvârșesc, mulți fură bunul altora, fac nedreptățile și poftele Diavolului, lucrând pentru moarte. Adam și Eva crezură, că nu vor muri ascultând de Diavol, dar prin ascultarea diavolească au alergat spre periciune! Și câți nu aleargă spre această pieire, spre moartea sufletului?!

Câți nu trăiesc în concubinaj, uitând că fără taina căsătoriei nu poate fi dragoste și credință între soți? Câți nu fură din averea altora, câți nu lăcomesc la avutul altora, câți nu înjură de Dumnezeu, câte ucideri nu se întâmplă fraților? Datorie mare avem să fugim cu toții de fapte ca cele pomenite, cari pregătesc moartea sufletului! O când așa de aproape este moartea trupească, vom lăsa noi ca în această viață să intrăm în slujba morții? Cunoașteți istoria lui Avisalom din Vechiul Testament!? Acesta a ucis pe fratele său Amnon iar apoi a voit să ia tronul tatălui său David. Acesta ca un bun părinte îl iartă, dar Avisalom pornește cu oaste împotriva tatălui său, și în pădurea Mahanaim, își află moartea în crengile unui stejar. Era fiu de împărat, frumos, minunat, și cu părul de aur, dar nu s'a mulțumit cu rolul de fiu, el voia răsbunare pe cel ce i-a dat viața, era nerecunoscător, îndrăzneț, stăpânit de pofta păcatului, aducător de moarte! Vreți, iubii mei, să scadă pildele rele, păcatele dintre oameni? Aduceți-vă aminte că sunteți toți fii ai lui Dumnezeu dacă urmați glasul divin și aveți datoria să nu lăsați a nu face fiii voștri ca Avisalom. Tineretea nu o prefăceți în instrument al ușurătății și temp'ul Duhului sfânt nu-l lăsați să fie pătat cu vinovăția. Dreptatea și adevărul ni le-a arătat Hristos Domnul, să nu ne desbrăcăm de ele, să nu lăpădăm nădejdea și credința, ci să le păstrăm luptând cu valorile greutăților!

Destul ne este nouă să vedem cum mor oamenii în jurul nostru de moarte trupească! Să ne desmeticim deci și să ne ferim de moartea sufletului. Păgânii de multe ori au dat bune dovezi de pregătire, de înarmare morală în fața morții. Generalii păgâni veneau cu triumf din războaiele purtate, dar nu se lăsau amăgiți de bi-

ruință, căci un crainic zicea biruitorului când mergea spre casă: „Nu uita că vei muri!”

Ptolomeu, împăratul Egiptului, ori unde mergea, ducea cu sine un cap de om omorît, un craniu, pe care un servitor îl aducea împăratului chiar când era la masă și îi zicea: „Înălțate împărate, și tu vei fi așa!”

Despre patriarhul Ioan Milostivul (sec. VI după Hr.) se spune, că în tot locul purta cu sine un sicriu, iar diaconii săi i-l aduceau adeseori și ziceau: „Prea Fericite, vă așteaptă sicriul“. Iubiții mei, să nu ne amăgim deci că putem trăi ori cum. Să te gândești tinere, care înflorești în primăvara vieții, cât de curând vine vara după primăvară, apoi, vara, toamna și iarna! Tu cel ce ești în floarea bărbăției, nu vezi cum vine toamna care usucă florile și plantele și cât de curând cad frunzele, venind iarna cu lințoiul ei?

Să nu ne amăgim că noi vom dobândi lumea și să fim minte ce zice Ieremia proorocul: „Erodiul a cunoscut pe cer vremea lui, turtureaua și rânduneaua, păsările țarinei au păzit vremea lor, iar norodul meu acesta n'a cunoscut judecățile Domnului“ (Ier. 8 v. 7).

Privind la scurtimea vieții, căderea frunzelor de primăvară în vremea toamnei, să ascultăm de chemările lui, să ne îndreptăm gândurile, simțirile și faptele sub poruncile lui Dumnezeu, care anume lasă descurajați văzând scurtimea vieții și secera morții.

Pe vremea proorocului Ieremia vrăjmași venit-au să atace Ierusalimul și cu strigare strigat-au locuitorii lui: „Vai nouă că s'a plecat ziua, că se sfârșesc umbrele zilei“ (Ier. 6 v. 4). Ei strigau de frica atacurilor în timpul nopții și așa trebuie să se teamă păcătoșii de urmările rele ale păcatelor întunecoase, dar frica Domnului; *adaoge zile* (Pilde 10 v. 28). Frica de Dumnezeu lungeste zilele și alungă frica de moarte, de care nici nu trebuie să ne temem dacă suntem virtuoși căci zice Psalmistul: „Că de voi și umbla în mijlocul umbrei morții, nu mă voi teme de rele, că tu cu mine ești“ (Ps. 23 v. 4).

Dar deși nu trebuie să ne temem de moarte ca buni creștini, știind că vom dobândi nemurirea, totuși să ne gândim la moarte cât mai de multe ori. Zice în-

țeleptul Sirah: „Intru toate cuvintele tale adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale și în veac nu vei păcătui“ (7 v. 38). Să ne gândim că ziua de azi este poate cea din urmă pe care o mai trăim. O boală, o nenorocire ne apropie așa de mult de moarte, în cât nu trebuie să uităm că în orice clipă putem muri.

Și ar fi îngrozitor să murim în păcate. Gândiți-vă la cuvintele sfântului apostol Petru: „Și de vremece dreptul abia se mântuiește, cel necredincios și păcătos unde se va arăta? Gândiți-vă că Dumnezeu nici pe îngerii, cari au greșit nu i-a cruțat, (2 Petru 2 v. 4). Urmași deci pilda corăbierilor, cari aruncă și aurul din corabie, când corabia e în primejdie de scufundare. Să luați toate lucrurile ca din mâna lui Dumnezeu, să mulțumiți și să vă aduceți aminte că fără Dumnezeu nu ați avea nimic și să folosiți cu temere ce aveți ca unii cari aveți să dați seama. Dacă așa faceți, liniște veți avea în fața morții. Dacă vă temeți de Dumnezeu moartea va fi vouă un vis tăcut, și o cădere lină din pomul vieții pământești. Căderea frunzei de toamnă îi aduce aminte omului de înflorirea primăverii, iar moartea trupească îi aduce aminte de înviere și de viața veșnică.

Sfântul Ilarie fu întrebat în fața morții, cum se face că este așa de liniștit? Sfântul răspunse: „Sunt liniștit, fiindcă 70 de ani am slujit cu credință Stăpânului și Dumnezeului nostru“. Vă doresc tuturor viață sufletească înflorită și plină de fapte bune ca și voi în liniște și în haină de nuntă să puteți întâmpina pe Domnul nostru Iisus Hristos, când va veni să judece lumea Amin.

Predica a XIX-a

Despre Invierea Morților.

„Iar acum Hristos s'a sculat din morți; începătură celor adormiți s'a făcut. Că de vreme ce prin om s'a făcut moartea, prin om și învierea morților. Că precum întru Adam toți mor, așa întru Hristos toți vor învia.“
(I Cor. c. 15, v. 20—22).

Iubiții mei fii sufletești,

Cea mai mare, cea mai perpetuă și cea mai adânc neliniștitoare întrebare, pe care nu o poate ocoli nici un suflet din lumea aceasta este întrebarea, ce urmează, ce se întâmplă după moartea omului ?

În vechime se zideau celăți năpraznice pe vârfuri de munți, fiind încunjurate cu ziduri grozave și ferite de dușmani prin prăpastii înfiorătoare de nici paserile nu puteau pătrunde acolo, dar întrebarea despre soarta sufletelor după moarte se urcă și acolo și turbura adânc sufletele vitejilor, cari locuiau acolo.

Impărați pufernici, filosofi și învățați cu mare renume, precum atunci, așa și azi nu pot scăpa de marea întrebare, ce urmează oare după moarte ?

Napoleon, marele împărat, contemplând minunatul cer înstelat al Egiptului, a întrebat pe marele învățat Monge : „Cine a făcut toate acestea ?“, simțind că este Dumnezeu, înaintea căruia va trebui să-și dea sama de faptele sale după moarte.

Renumitul scriitor Goethe a zis : „Credeți că mie îmi poate impune un cosciug ? Nu ! Nici un om zdra-văn nu poate să-și lase răpită credința în nemurire. Nu mă pot lipsi de fericirea de a crede în viața vecinică, ci mai bine zic cu Lorenzo de Medici că toți aceia, cari nu speră în viața viitoare sunt deja morți și în viața aceasta.“

Platon, marele filosof spune : „Ca să negi nemu-

rirea sufletului, trebuie mai întâi să-ți pierzi uzul minții.“ Filosoful Leibnitz afirmă că: „sufletul este de natură spirituală și de aceea nu poate pieri.“

Unul dintre cei mai renumiți medici, fost rector al universității din Viena Dr. Hyrtl, întreaga lui viață a mărturisit că crede în nemurirea sufletului. Tot această credință o avea și marele general Moltke.

Am citat puține exemple din cele nenumărate ca să vedem, că nici învățații, nici neînvățații, nici bogații, nici săracii nu pot să ocolească întrebarea că ce va fi după moarte.

La această, atât de însemnată și generală întrebare aș dori să vă răspund azi, iubiiții mei fii sufletești, nu bizuindu-mă pe puterile mele proprii, ci pe ajutorul lui Dumnezeu.

În primul rând ar trebui să ne dea certitudinea despre continuarea vieții noastre după moarte aceea ce vedem cu ochii. Cum s'ar putea numi altcum fenomenul, ce se petrece iarna cu pomii și cu florile, decât moarte. Pomii desfrunziți și triști nu ni se par ca niște morți? Florile, cari ne-au desfătat ochii și sufletul când se vestejesc și se usucă nu sunt ca niște morți?

Acelaș regret ne încearcă sufletele și în fața naturii noastre ca și în fața unui om mort. *Chipurile sunt aici, dar a dispărut viața.* Dar cine ne-ar crede dacă am spune că nu mai vine primăvara, când și pomii și florile vor reînvia iarăși și vor străluci iar de viață și de frumusețe? Nimeni. Cu toate că brazda, în care aruncăm toamna bobul de grâu în raport cu micimea lui este un mormânt mai adânc decât groapa omului, și stratul de zăpadă, care acoperă florile în raport cu înălțimea lor este un munte adevărat. *Este credința generală că pretutindeni în natură după moarte se începe o viață nouă.* Fiecare iarnă, fie cât de groaznică, este un mormânt, din care răsare o nouă viață, primăvara. Viața odihnește și nu piere în mormânt și chiar prin mormânt își ia alt început.

Dela legea aceasta mare și neînfrângibilă de ce ar face excepție chiar numai omul, a cărui principală caracteristică este tocmai o nesățioasă sete de viață. Cum s'ar putea explica faptul, că oamenii în toate vremurile

au crezut în viața vecinică și în învierea morților, precum dovedesc așa de clar mormintele lor. Ostașii s'au îngropat cu caii și armele lor. Puternicii popoarelor s'au așezat în mormânt cu tot ce au avut mai drag.

Dar dovada cea mai mare o avem în însăși ființa noastră, care se îngrozește în fața morții vecinice și nici nu poate concepe viața fără învierea morților, pentru că altcum dacă nu ar exista o judecată dreaptă, la care atât binele cât și răul să-și afle răsplata cuvenită, viața omenească ar fi vrednică de plâns și mai prejos de viața dobitoacelor. Viața omenească fără adevărul vieții vecinice se prăbușește dela sine, pentru că toată bunătatea și toată frumusețea acestei vieți se sprijină ca pe un temelie puternic chiar pe învierea morților. Insuși Apostolul Pavel zice, că dacă Hristos nu a înviat din morți, atunci zadarnică este propoveduirea noastră. Sigur pentru că fără învierea Domnului și fără învierea pe care ne-a făgăduit-o nouă, cade dela sine piatra unghiulară a adevărurilor mari, că noi avem un părinte iubitor în ceruri și avem o asemănare cu El.

Cei mai mari necredincioși s'au oprit și s'au spăimântat în fața lipsei de credință în viața vecinică.

Strauss, un mare tăgăduitor al credinței în Dumnezeu recunoaște singur, că viața fără credința în nemurire *este ceva trist și îngrozitor*. Filosoful ateu Shopenhauer zice despre viața omenească că este o afacere, care se încheie cu deficit și nu e altceva decât o fugă continuă pe cărbuni infocați. Popoarele sălbatice ca și cele mai culte, toate au credința în nemurirea sufletului și din acest fapt putem conchide, că nemurirea sufletului este o realitate, pentru că un om ori o sută de oameni se pot înșela în credința lor, dar milioane și milioane de oameni nu pot crede secole de-a rândul în *himere și iluzii*.

Dar dacă ne-am îndoi în tot ce vedem cu ochii și în tot ce auzim din glasurile istoriei și ale științei omenești, nu ne mai putem îndoi în ceea ce spune însuși Domnul nostru Iisus Hristos despre moartea și învierea sa. „Nu spuneți nimănui ce ați văzut până când Fiul omului se va scula din morți“ (Matei, c. 17, v. 9). „Iar după ce voiu învia, voi merge mai înainte de voi în Galileia“

(Matei, c. 26, v. 32). „Puțin și nu mă veți vedea și iarăși puțin și mă veți vedea când merg la Părintele meu“ (Ioan c. 16, v. 16). „Eu sunt calea, adevărul și viața“ (Ioan, c. 14, v. 6). Toate mărturiile au valoarea caracterului care le face. Diavolul și oamenii i-au îmbiat, — precum citim în sf. Evanghelie — Domnului nostru Iisus Hristos toate măririle și toate avuțiile omenești dându-i cea mai mare cinste când au voit să-l proclame de împărat. Și Fiul lui Dumnezeu în loc să primească toate strălucirile pământești a primit moartea cea mai groaznică, moartea pe cruce. Ori cât am căuta în istoria omenească, nu am găsi bunătatea, iubirea și mila în mod așa de desăvârșit cum le găsim în chipul Mântuitorului. Nici cea mai sceptică minte, nici cea mai rea inimă nu se pot îndoii în adevărul spus de cel mai mare caracter al lumii, care a fost Domnul nostru Iisus Hristos.

Dar noi avem și probe materiale, cari ne fac absolut siguri pe faptul învierii Domnului.

Vechii Evrei îl urau de moarte pe Iisus Hristos și de aceea au luat cele mai severe măsuri de prigonire contra lui. După ce l-au răstignit pe cruce și trupul a fost pogorât în mormânt, l-au pecelluit și au pus cea mai severă pază. Cine își poate închipui că vechii Evrei ca să distrugă creștinismul în fașe, nu au căutat cu deamănuntul tot pământul lor ca să arate lumii trupul lui Iisus ca o dovadă palpabilă că nu este drept că a înviat. Această dovadă, dacă o putem avea nu ar fi scăpat-o din mâini pentru nimic în lume. De ce nu au făcut lucrul acesta? Fiindcă nu puteau, nu aveau de unde să scoată trupul înviat, ială răspunsul liniștitor. Dacă ne-am pune pe punctul negațiunii până în sfârșit, atunci ar trebui să tăgăduim întreaga istorie omenească, care s'a petrecut înainte cu 1934 ani. Istoricii ne spun însă că ei au dovezi scrise și mergând din treaptă în treaptă ei ne-ar dovedi adevărul. Și istoria sfântă face acelaș lucru, pe baza documentelor scrise ne arată și ne dovedesc adevărul învierii Domnului.

Biserica creștină decând s'a născut a mers în linie dreaptă și nu s'a întrerupt și nu s'a stâns nici odată. Pornind dela bisericile creștine de azi vom merge din treaptă în treaptă până la primele biserici creștine și

până la sf. Apostoli, cari au fost martori oculari ai Domnului Iisus Hristos înviat și au murit moarte groaznică, fiecare dintre ei atestând acest adevăr. Nu mai poate să existe nici o îndoială că Iisus Hristos a înviat din morți și ne-a chezășuit și nouă învierea. „Că m'am pogorit din ceriuri nu ca să fac voia mea, ci voia aceluia, care m'a trimis pe mine. Și aceasta este voia aceluia ce m'a trimis pe mine a Tatălui, ca tot ce mi-a dat mie să nu pierz dintrînsul *ci să-l înviez pe el* în ziua cea de apoi“ (Ioan, c. 6, v. 38—39).

Tot Domnul nostru Iisus Hristos ne-a luminat despre starea noastră după moarte în răspunsul său dat Saducheilor: „Vă rătăciți neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu, că la înviere nici se însoară, nici se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în ceriuri, iar despre învierea morșilor nu ați cetit ceeace vi s'a zis de Dumnezeu zicând: Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isac și Dumnezeul lui Iacob. Dumnezeu nu este Dumnezeu al morșilor, ci al viilor“ (Matei, c. 22, v. 29—32). Și Apostolul Pavel ne spune: „Frașilor, nu voesc să nu știți voi pentru ceice au adormit, ca să nu vă întristați, ca și ceilalși cari n'au nădejde. Pentrucă de credem că Iisus a murit și a înviat, așa și Dumnezeu pe cei adormiți întru Iisus, aduce-i-va împreună cu El... Că însuș Domnul întru poruncă cu glasul arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu se va pogori din cer și cei morși întru Hristos vor învia întâi“ (I Tes. c. 4, v. 13—16).

Iubiții mei fii sufletești,

Nu moartea este grozavă, ci judecata, care va urma după moarte, pentrucă iată ce zice Domnul nostru Iisus Hristos: „Când va veni Fiul omului întru mărirea sa și toși sfinții săi îngerii cu dânsul, atunci va ședea pe tronul mării sale

Iar când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toși sfinții îngerii cu Dânsul, atunci va ședea pe scaunul slavei Sale.

Și se vor aduna înaintea Lui toate limbile, și-i va despărși pa dânsii unul de altul, precum desparte păștorul oile din iezii.

Și va pune oile deadreapta Sa, iar iezii deastânga.

Atunci va zice Impăratul celor deadreapta Lui: veniți binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția care este gătită vouă dela întemeierea lumii.

Că am flămânzit și Mi-ați dat de am mâncat, am însetat și Mi-ați dat de am băut, strein am fost și M'ați primit.

Gol și M'ați îmbrăcat, bolnav am fost și M'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la Mine.

Atunci vor răspunde Lui dreptii, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat de ai băut?

Sau când Te-am văzut strein și Te-am primit? Sau gol și Te-am îmbrăcat?

Sau când Te-am văzut bolnav, sau în temniță și am venit la Tine?

Și răspunzând Impăratul va zice lor: amin zic vouă: întrucât ați făcut unuia dintr'acești frați ai Mei prea mici, Mie ați făcut.

Atunci va zice și celor deastânga Lui: duceți-vă dela Mine, blestemaților în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și ingerilor lui.

Că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc, am însetat și nu Mi-ați dat să beau.

Strein am fost și nu M'ați primit, gol și nu M'ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și nu M'ați cercetat pe Mine.

Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau strein, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și n'am slujit Ție?

Atunci va răspunde lor, zicând: amin grăesc vouă: întru cât n'ați făcut unuia dintr'acești prea mici, nici Mie n'ați făcut.

Și vor merge aceștia în muncă veșnică, iar dreptii în viață veșnică. (Matei, c. 25, v. 31—46).

Că vom avea parte de viața vecinică este absolut sigur, dar prin faptele vieții noastre vom hotărî noi înșine locul sau deadreapta sau deastânga lui Dumnezeu. De aceea marea întrebare, ce va urma după moarte să nu ne mai neliniștească, din contră să ne preocupe zilnic întrebarea ce loc vom ocupa în viața cea vecinică. Sf. Ioan Gurădeaur ne învață că noi toți după moarte

vom fi ca actorii, cari trebuie să se desbrace de toate podoabele de pe scenă și să rămână cu hainele lor proprii așa cum sunt.

Să nu întârziem nici un moment să ne clădim faptele noastre nu pe învățăturile înșelătoare și rătăcitoare ale lumii acesteia, ci pe temeiul adevărat și netrecător al învierii morților; oricât ar fi de atrăgătoare frumusețile și plăcerile acestei lumi noi să avem pururea în vedere judecata din urmă, care va fi necruțătoare și dreaptă așezându-ne pe veci la locul pe care îl merităm. *Viața aceasta este un singur strop din marea vieții, care urmează după moarte. Viața aceasta este o singură clipă din eternitate. Viața aceasta este un mic și disparent început din viața fără de sfârșit după moarte.*

Acest adevăr mare, ca un soare cu lumină vecinică, trebuie să pătrundă viața noastră, fie pentru noi, fie pentru familia noastră, fie pentru societatea mare omenească, în care trăim Amin.

Predica a XX-a

— Despre viața vecilor —

În orașul Cernăuți la încrucișarea unor străzi, pe un loc sădit cu flori și împrejmuț, este ridicată o sfântă Cruce. Sub acea cruce, pe lespede de piatră, pe care stă așezată, sunt scrise aceste cuvinte minunate: „Călătorule, adu-ți aminte că cele lumești suut trecătoare și schimbăcioase. Veșnic este numai Dumnezeu și cel ce tinde spre El“.

Cât de mare este adevărul acesta, dar în calea lui se aștern mii și mii de piedici de către oameni. În sufletul omului este ca și în natură unde vedem că fiecare rază de lumină este însoțită de un petec de umbră. O de câte ori nu răsare în mintea noastră un adevăr, care nu peste multă vreme este înlăturat și ținut departe de o mulțime de neadevăruri. De câte ori nu simțim în inima noastră un sentiment bun și curat, dar pornirile rele ale firii noastre se aruncă asupra lui, ca să-l sugrume. Și de cele mai multe ori vrem binele, dar ispitele sunt mai tari și în locul binelui pe care l-am voit facem răul, pe care nu l-am voit.

Peste tot, noi simțim chemările sufletului nostru spre altă lume, a dreptății, a adevărului, și a binelui, dar lumea aceasta cu glasurile și chemările ei întunecă glasul sufletului, legându-l de plăcerile păcătoase ale pământului

De când există omul pe pământ, a avut o credință puternică în lumea viitoare, care urmează după mormânt. Popoarele din vechime ca și cele de azi, începând cu cele mai culte până la popoarele, cari petrec în sălbăticie, toate au *credința instinctivă* în o altă viață, care în raport cu viața aceasta scurtă, spinoasă și trecătoare, va fi vecinică, fără de scârbă și suspinare.

Dar trebuie să recunoaștem că această credință în viața vecinică are cei mai crunți dușmani. După moarte

s'a isprăvit totul, spun ei, din om nu rămâne decât pumnul de cenușe, care apoi se risipește și el. Afirmatiunea aceasta pe cât este de îndrăzneală, pe atât este de ieftină, fiindcă i se opune credința universală a omenirii în viața vecinică, dar nu mai puțin o neagă și legile cugetării omenesti. Savanții dau lumii un milion de ani de existență pentru trecut și alte milioane de ani de existență pentru viitor. Dar milioane de ani nu înseamnă încă vecinicie. Adevărat, răspundem noi, dar veți recunoaște și voi ceice nu credeți în viața vecinică, că socoteala aceasta se apropie de vecinicie.

Știința afirmă că nu se pierde nimic din materia, care există. Ea se transformă, dar nu pierde și nici măcar nu se împușinează. Așa că și în această privință avem o dovadă despre continuarea existenței lumii.

Dar în mod firesc trebuie să ne punem întrebarea, ce putere este aceasta, care îndrumă puterile incalculabil de mari ale naturii cu existență de milioane de ani?

Opera atât de mare a universului, pe care nu o putem cuprinde cu mintea noastră, trebuie să aibă un autor și mai mare și celce a dat lumii existența de mii sau milioane de ani nu poate să aibă o existență mărginită.

Iată cum are să răspundă necredința în viața vecinică la întrebări mai mari decât credința, care crede în Dumnezeu și vecinicia sa.

În natură sunt frumuseți și puteri, cari nu poartă nici un semn de slăbiciune sau imperfecțiune. Cine le-a putut face decât o mână atotputernică și vecinică. Dacă vedem un tablou admirabil sau un palat minunat, imediat ne gândim că nu le-a putut face decât un maestru mare. De ce nu am avea aceeași părere că un autor, neasămănabil în mărime față de autorii pământesti, a făcut lumea. Și de fapt omenirea are credința aceasta, care nu se poate spulbera cu nici un raționament omenesc.

Nu putem nega că tot ce este în lume, metale, plante și oameni, sunt făcute pentru un scop și sunt înzestrate cu mijloacele de a-și ajunge scopul, spre care tind aceste existențe.

În om este egal instinctul nutririi ca și instinctul după fericire. Cum a putut sădi Dumnezeu cel vecinic instinctul fericirii în om fără să-i dea și o realizare? Instinctul de fericire ca și instinctul dreptății și al frumosului în om în lumea aceasta nu se poate satisface decât din când în când, deși el tinde spre o completă satisfacție.

Ce mult greșesc oamenii, cari afirmă că creștinismul este o lege peste firea omului, fiindcă acesta nu poate realiza postulatele lui. Adevărat că nu le poate să le realizeze integral, *dar tinde cu toată puterea spre realizarea lor*. Dacă creștinismul nu se potrivea cu firea omenească, el era respins dela început, dar noi vedem dimpotrivă că el s'a răspândit și se răspândește și azi între oameni ca un semn că mai este și o altă viață după viața acēasta pământească, unde această sete nepotolibilă va avea deplină satisfacție.

Ce rost ar avea conștiința omenească? De ce există frica și muștrarea în sufletul omului, dacă nu ar exista de fapt răsplata faptelor aici pe pământ și dincolo în viața vecinică? Simțim cu toții, că viața aceasta pământească este ceva neînțeles cu părțile ei bune și rele, cu virtuțile și crimele ei, ea ni se înfățișează ca paginile prime ale unei cărți, cari sunt neînțelese fără partea mare, care îi urmează. Cu toții avem senzația că viața noastră cu greutățile și mizeriile ei este de multeori cea mai mare pedeapsă nemeritată și dacă nu s'ar continua ar fi cel mai brutal și cel mai nedrept act ce se poate închipui.

O nemulțumire profundă și o revoltă îndreptățită ne-ar putea cuprinde pe toți, dacă armonia pe care o vedem în natura mare, care ne înconjoară, numai în viața noastră ar lipsi. De zece ori mai fericit ar fi animalul, care nici o dată nu se duce să plângă la mormântul mamei sale, decât noi oamenii, cari ne prăbușim sub durerea ce o simțim la crucea mamei noastre și credem că mai este o întâlnire cu dânsa în viața cealaltă.

Trebue să ne coborâm cât mai adânc în iadul necredinței ca să simțim toate grozăviile ei ca apoi să simțim iarăși frumusețea cuvintelor lui Iisus Hristos:

„Aceasta este voia aceluia ce m'a trimis pe mine, ca tot cine vede pe Fiul și crede întru el să albă viața vecilor și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi“

Hristos este mărturia noastră cea mai bună despre viața vecinică, Hristos, care a murit pe cruce pentru adevărurile propoveduite, ne asigură că este o judecată ultimă, la care dreptii se vor așeza la dreapta Tatălui în împărăția ceriurilor și păcătoșii la stânga, în chinurile iadului.

Mântuitorul răspunzând Saducheilor cari nu credeau în înviere, a zis: „Și cumcă se vor scula morții și Moisi a arătat la rug, precum zice: Domnul Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isac și Dumnezeu lui Iacov. Deci Dumnezeu nu este al morților ci al viilor, că toți Lui viază“ (Luca 20 v. 37-38).

Ori, dacă înviem nu înviem ca iarăși să murim, căci Hristos ne pecetluște credința noastră în viața cea vecinică, când zice: „Eu sunt lumina lumii, cel ce-mi urmează mie nu va umbla în întuneric ci va avea lumina vieții“ (Ioan, 8,₁₂). Și precum Domnul nostru Iisus Hristos ne vestește ca un mare adevăr viața vecinică, așa ne atestă și apostolii săi. Sf. Apostol Pavel zice: „Căci noi toți trebuie să ne arătăm înaintea scaunului de judecată a lui Hristos ca să ia fiecare după cum a făcut în corp, bine sau rău“ (II Cor. 5,₁₀). Sf. Apostol Iacob ne îndeamnă: „Drept aceea, frații mei, fiți îndelung răbdători până la venirea Domnului“ (c. 5 v. 7). Sf. Apostol Petru ne spune: „Bindecuvântat fie Dumnezeu și Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, care după mare mila sa ne-a renăscut spre nădejde vie prin învierea lui Iisus Hristos din morți spre moștenire nestricăcioasă și nepătată și neveșejită, păstrată în ceruri pentru voi“ (I Petru, 1,₃₋₄). Și în fine sf. Apostol Ioan grăește astfel: „Acestea am scris vouă celor ce credeți în numele Fiului lui Dumnezeu ca să știți că aveți viață eternă și ca să credeți în numele Fiului lui Dumnezeu“ (I Ioan, 5,₁₃).

Credința în viața vecinică nu numai că este adevărată, ci este și plină de mângâiere și întărire pentru viața noastră. În jugul greutăților și amărăciunilor vieții *nu suntem părăsiți*, ci Dumnezeu cel vecinic ne întă-

rește credința și nădejdea în *sforțările* pentru a realiza binele, adevărul și frumosul; nu ne cheltuim puterile zadarnic, fiindcă ochiul lui Dumnezeu ne vede și ne ajută.

Deaceia noi muncim și ne ostenim în credința că după această viață plină de scârbe, dureri și supărări, va urma un loc luminat, un loc cu verdeață, un loc de odihnă, de unde au fugit durerea, întristarea și suspinarea. Cu această credință în suflete să ne facem datoria, știind că muncim pentru vecinicie.

Amin.

Predica a XXI-a*)

— Despre slujirea lui Dumnezeu —

*Inalt Prea Sfințite Stăpâne,
Prea Sfințiților Părinți,
Prea Cucernici Părinți și Frați,*

Urmașii sfinților apostoli, episcopii și preoții de aproape 2000 de ani cuceresc pentru Hristos miliardele și miliardele de inimi ale oamenilor. În tot timpul acesta nemărginita bunătate a lui Dumnezeu revărsatu-s'a ca un fluviu binecuvântat, dând viață și ocrotind viața sufletească și trupească. Prin apostolatul preoților contopitu-s'a voința multora cu voința lui Dumnezeu, inima și voința lor legatu-s'a de Cer. Prin zel apostolesc multe suflete au fost împodobite cu îmbrăcămintea lui Hristos, dar și mai multe au fost mântuite din bezna păcatelor.

Dă-ne Doamne, să înțelegem și noi slujitorii Tăi tărîa biruinței lor, fă-ne Doamne să pătrundem focul apostoliei lor, ajută-ne să fim și noi ca pescarii din Galileia, ca și după zadarnice și ostenitoare încercări de cuceriri de oameni să continuăm munca noastră.

Noi știm Doamne, că 1500 de ani au trebuit pentru călăuzirea spre cer a poporului evreesc și că robul tău Moise nu a obținut isbândă deplină, dar a nădăjduit întru veșnicia Ta. Aceia pe cari i-a scos din Egipt sufletește au rămas tot robi și s'au închinat la idoli, dar neamul nostru românesc sub conducerea apostolilor săi aleargă spre Tine Dumnezeule. Și aceasta o dovedim noi fraților prin gândurile, cuvintele și faptele noastre.

Strămoșii noștri Romani ne-au lăsat moștenirea civilizațiunii, a societății organizate, a statului juridic și a omului cuceritor. Istoria ne arată că până când a existat un cetățean roman ca soldat brav, cohortele romane se refăceau și chiar după înfrângeri istoricii vorbeau de exercitus romanus. Armata punică a lui Anibal a suferit la Zama o singură înfângere și n'a mai existat.

*) Ținută în catedrala din Sibiu în 29 Oct. 1934.

Deci strămoșii romani au dat naștere miracolului roman. Grecii cei vechi au modelat arta și știința, englezii au devenit cuceritorii mărilor, germanii au devenit meșterii tehnice, numărând și nisipul mării, francezii reprezentanți ai spiritului subtil, iar noi românii ne-am plăsmuit sufletul din dragostea evangheliei și până când în alte țări materialismul cântă cântece macabre, noi ridicăm biserici mai multe decât orice națiune.

Adevărul acesta ne dă sentimentul liniștor, că suntem pe urmele voinții divine și că neamul nostru își dă seama de răspunderea ce o are în fața lui Dumnezeu, căci nu zadarnice sunt pildele cu potopul, Sodoma și Gomora, nu zadarnice sunt nici groaznicile cataclisme de azi din Japonia și din alte părți ale lumii, dispărând orașe și oameni.

Nu zadarnic s'au dat pildele lui Noe, Avram, Isac și Iacob, căci pentru a trezi pe oameni din somnul păcatelor a trimis Dumnezeu pe prooroci, pe Mântuitorul, pe sfinți și pe mucenici.

Ca să vină Hristos și împărăția lui a fost toată truda sfinților apostoli și a urmașilor lor. De dorul biruinței lui Hristos s'a pocăit și apostolul Petru, de acelaș dor cuprins a stat 2 zile pironit pe cruce sf. apostol Andrei, ca poporului și de acolo să propovăduiască. Acest dor a atașat de pieptul feciorelnic al Mântuitorului pe sf. Evanghelist Ioan, cu acest dor a stat în genunchi apostolul Iacov, ori de câte ori se ruga și prin aceasta ranele s'au înfrățit cu genunchii lui.

Și ce să zicem de sf. apostol Pavel, care a fost legat în lanțuri pentru Hristos. „Aceasta este o mare cinste, este mai mult decât a fi rege sau consul, aceasta trece orice demnitate. Nimic nu este mai de cinste decât lanțurile pentru Hristos, decât lanțurile cari au îngreuiat acelea mâni. A fi legat, a fi închis pentru Hristos este mai sublim decât a fi apostol, învățător sau evanghelist.

... Pe vremea aceea temnița era mai majestoasă decât un palat împărătesc, căci un deținut pentru Hristos era locuitorul ei. A fi legat pentru Hristos este poate mai mult decât a sta de-a dreapta Domnului și mai bine decât un loc pe cele 12 tronuri.... O, dacă mi-s'ar da

să aleg între două lucruri, a ședeă între îngeri sau cu sf. apostol Pavel, eu aș alege temnița . . . o, fericite lanțuri, o sfinte mâini împodobite cu astfel de lanțuri. Nu erau așa de vrednice de cinste mâinile lui Pavel, când a ridicat pe ologul din Lystra, ca și atunci când erau legate cu lanțuri. Dacă aș fi trăit în timpul acela, l-aș fi îmbrățișat cu căldură și le-aș fi atins de ochii mei și nu aș fi cruțat nici o osteneală să sărut mâinile legate în lanțuri pentru Domnul meu“.

Și atunci iubirii mei, nu-i mirare că fața sfântului Ștefan radia de strălucire, când era ucis și vedea mărirea lui Dumnezeu. Un sfânt ca Atanasie, părintele ortodoxiei spune: chiar dacă lumea întreagă ar fi împotriva, eu Atanasie, mărturisesc, că Iisus este fiul lui Dumnezeu. Când împăratul Iulian a exilat, ba a amenințat cu moartea pe sf. Atanasie, acesta plin de liniște sufletească a spus în fața împăratului: „Aveți suflet bun fiilor, acesta este numai un nou raș care în scurtă vreme dispare“. (Nichifor Calixt: Ist. bis. Cap. 10).

Văzând atâtea mărturii, ne dăm și noi cei de azi seama de răspunderea ce avem în fața lui Dumnezeu. Michel Angelo are un minunat tablou despre judecata din urmă. O sguuitoare privesc se înfățișează privitorilor. Chiar și Maica Domnului pare că stă tremurând în fața Celui Ce iarăși va să vie să judece viii și morții. Și înțelegem scena tabloului, căci Acel Hristos care în drumul spre Golgota se desparte de sfânta sa Mamă, așezând datoria chemării sale deasupra lacrimilor ei, acel Hristos este al dreptății divine și a răbdat moartea pe cruce. Acest Hristos prin moartea și învierea Sa a dat apostoli, prooroci, mucenici și sfinți și dacă aceștia au biruit, au biruit fiindcă au avut duhul lui Hristos.

Să-l rugăm pe Dumnezeu Cerului și al pământului să ne numere pe noi între slugle Sale credincioase, căci secerișul este mult iar lucrătorii puțini, să rugăm pe Dumnezeu a lumina mintea să vedem că în lupta vieții numai cel vrednic de ea biruiește. Să-L rugăm pe Domnul vieții a ne face stâlpi de întărire și statornicire, turnuri de dreptate și adevăr, scuturi de milă și îndurare, faruri luminoase în bezna lumii trecătoare, și apărători ai patriei și națiunii care ne-a născut și ne-a crescut.

Și voi iubiți intelectuali și voi creștini simpli cari vedeți munca noastră, care ne vedeți la altar, — cum zice sf. Grigorie Teologul — alături de îngeri slujind lui Dumnezeu și preamărindu-L alături cu arhangheli, care ne vedeți în slujba unei chemări ce trece granițele timpului și ale spațiului, — dați-ne ajutorul vostru prețios. Căci simțim că multă lume năcăjită aleargă după cuvântul mângâierii și nădejzii, simțim că precum oglinda lucie a lacului Ghenezaretului mângâia fața lui Iisus și noi trebuie să rămânem mângâiați de ostenele noastre și ne cade bine să știm că în școală, în birou, în atelier ați ridicat și voi mâni spre rugăciune, așa cum pe voi v'a învățat să faceți scumpele voastre mame.

Aduceți-vă aminte, că odinioară soția lui Lațcu Vodă al Moldovei era ortodoxă din Ardeal și s'a împotrivit tendințelor catolicizante, lăsând pe fiica sa, domnița ortodoxă Atanasia, ca apărătoare a ortodoxiei. Aduceți-vă aminte că Pătrașcu Vodă, tatăl lui Mihai Viteazul tipărea cărți bisericești și luați indemn dela pilda iubitelui nostru Rege Carol al II-lea, care își mărturisește ortodoxia în fața țării. Luați aminte că diavolul și satelișii lui, prin scrieri imorale, placate, chipuri obscene și oameni imorali voiește să distrugă credința și morala.

Și să știți că precum sutașul din Capernaum cu puterea, bunătatea și dragostea lui stătea neputincios și nu putea ajuta slugii sale, până când a cerut ajutorul lui Dumnezeu, — așa trebuie cu toți împreună, clerul și poporul să cerem milostivului Dumnezeu ca să ne ajute a lupta pentru validitatea drepturilor lui Dumnezeu în țara noastră. Și împreună să mărturisim: că „nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncul, nici altă făptură oarecare nu poate pe noi să ne despărtească de dragostea lui Dumnezeu, care este întru Hristos Iisus, Domnul nostru“ (Rom. 8 v. 38—39). Amin.

Predica a XXII-a

— Cuvânt la Nașterea Domnului 1934 —

În capitala unui oraș mare din vechime a izbucnit odată un foc puternic, care amenința averea multor oameni. Împăratul țării aceleia ca un adevărat părinte al poporului a alergat și el la locul nenorocirii ca să îmbărbăteze și să mângâie pe supușii săi. Dar acest împărat nu numai a mângâiat cu vorba, ci s'a apropiat de o casă cuprinsă de flăcări ca să ajute și cu fapta. Un muncitor observând că aceea casă stă să se prăbușească a luat pe împărat în brațe și l-a dus mai departe, iar casa nu peste mult s'a prăbușit.

Împăratul a dăruit o mulțime de galbeni muncitorului, drept recunoștință că i-a salvat viața, iar muncitorul a zis: „Înălțate împărate, iubirea nu se poate plăti cu galbeni, deci voi da banii aceștia celor năpăstuiți de foc“.

Iată cum iubirea aceluia împărat a aprins iubirea din piepturile supușilor săi. Dar noi cunoaștem, iubii mei, un alt împărat, care pentru binele ce l-a făcut oamenilor, n'a primit numai recunoștință, ci și ură: este împăratul împărașilor și Domnul Domnilor, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. De o parte și de alta a ieslei lui s'au așezat două feluri de oameni: buni și răi. El a venit în lume să aducă lumină lumii, dar lumea din Vitleem nu i-a dat loc, decât într'o iesle întunecoasă; El a venit să mângâie pe cei săraci, dar lumea n'a avut simț pentru sărăcia scutecelor Lui; Iosif și Maria erau sărac îmbrăcași și nu erau primiți în casă nici cu plată dar Dumnezeu a aflat ieslea mai potrivită decât un palat omenesc plin de păcate.

O, oamenii din Vitleem s'au ferit să primească pe

Domnul Domnilor, pe care l-a primit ieslea, dar acești oameni fără Dumnezeu și fără credință în răsplată și nemurire, și-au schimbat viața lor într'un loc mai trist decât al animalelor cari caută numai hrană trupească în fiecare zi. Și la fel cu oamenii din Vitileem sunt toți aceia cari nu prim-sc pe Hristos în sufletul și viața lor. Toți aceștia, dacă nu primesc pe Hristos și darurile Lui, sunt ca și cum s'ar fi născut înainte de El. Fără Hristos, toți aceștia se vor prăbuși în neputință cum s'a prăbușit Faraon regele Egiptului, care zicea cu mândrie: „Cine este cel vecinic?“

Irod s'a născut după Hristos, dar dând poruncă pentru omorârea pruncilor, n'a fost mai bun decât Sennacherib, împăratul Asiriei, care se lăuda că va ingenunchia toate popoarele. (2 Cronici 32 v. 17) Pilat, care s'a născut în timpul lui Hristos, lăsând să fie răstignit Iisus, n'a fost mai bun decât Belșatar, împăratul Babilonului, care a necinstit vasele sfinte.

Ce folos că Iuda s'a născut în timpul lui Hristos, dar l-a vândut? Ce folos de tâharul care l-a batjocorit pe Domnul pe Cruce? Ce folos de împăratul Iulian Apostatul, care fu silit să zică: „m'ai învins Galileene??“ Ce folos de necredincioșii din Rusia, cari au ucis pe vestitorii lui Hristos Domnul??

Dar fața noastră se înveselește, căci lângă ieslea din Vitileem găsim pe Sfânta Fecioară bucurându-se de împlinirea proorociei arhanghelului. O, ce fericiți suntem să vedem ceata păstorilor și îngerilor, cari măresc pe Dumnezeu. O, ce fericiți suntem să auzim pe Ioan Botezătorul zicând: „iată mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii“.

Ce fericiți suntem a ști că femeile Ioana, Susana și altele (Luca 8. v. 3) slujiau Lui din averile lor. Indemnați ne simțim să lăudăm pe Toma când zicea: „Să mergem și noi în Vitania și să murim cu El“. Indemnați ne simțim să lăudăm pe Petru zicând despre Domnul: „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu“. Feri-cim pe Sf. Pavel, care în temniță se simția mai fericit pentru Hristos, decât în orice palat și fericiți am fi să putem săruta lanțurile cari au atins mânilor Lui.

Iubiții mei! Astăzi la Praznicul Nașterii Domnului

nu cer altceva dela Dumnezeu, decât să vă dea pentru mărturisirea lui Hristos cel puțin îndrăzneala lui Nicodim și Iosif din Arimateia, cari cerură trupul lui Iisus. Doresc să Vă dea Domnul îndrăzneala lui Ștefan, întâiul mucenic al Domnului. Căci tocmai la sărbătoarea Nașterii Domnului îl sărbătorim ca pe unul care prin Nașterea Domnului s'a născut pentru Cer. Să luptăm ca Ștefan împotriva *cărnii* și a sângelui. Să luptăm împotriva vrăjmașilor lui Dumnezeu și dacă prin luptă am sta în fața morții să ierțăm pe vrăjmași și să rugăm pe Dumnezeu să-i transforme în prieteni ai lui Iisus, cum l-a transformat pe Saul la rugăciunea lui Ștefan.

Văzând că Hristos în trup a pășit pe pământ împotriva păcatului, iar Ștefan a lepădat haina trecătoare a trupului spre a birui prin Hristos, — să lăpădăm și noi haina păcatului!

Hristos s'a pogorât în trupul cărnii pe pământ, iar Ștefan însângerat se înalță ca să se încoroneze. Să ne înălțăm și noi biruind suferințele.

Hristos s'a pogorât între oameni însoțit de cântările îngerilor, — noi să ne înălțăm prin luptă spre corurile îngeresti.

Hristos s'a îmbrăcat în scutece sărace, noi să ne îmbrăcăm cu haina nemuririi.

Eroii Crucii desprețuiră leii din vechea Romă și ca torțe omenești au luminat grădinile împăraților prigonitori; noi prin sufletele noastre să răspândim lumina virtuțiilor în mijlocul neamurilor.

Precum prin venirea în lume a Domnului au început să prindă puteri mari credința, dragostea și nădejdea în Dumnezeu, răsărind o nouă viață, să aprindem și noi în inimele noastre candelile curate ale credinței, iubirei și nădejdei, ca să ne lumineze și ușureze viața. Să facem ca cei ce urcă pe munții înalți precum aceia urcându-se au vederi tot mai minunate și aier mai proaspăt, — așa să ieșim și noi din atmosfera vieții zilnice și să urcăm pe scara virtuțiilor, până sus, de unde putem vedea pe Dumnezeu.

Și trebuie să-I căutăm ca să-L vedem. Bogăția nu ne oprește a-L căuta. Bogat a fost Iair, dar a căutat pe Domnul, bogat a fost fiul rătăcit, dar sărac a rămas

până ce iară s'a întors la Dumnezeu. Bogat a fost Zacheu, dar a căutat pe Domnul ca să aibă liniște și pace.

Să alergăm și noi spre această pace și liniște pe care nu ni-o poate da lumea că zice sfântul evanghelist Ioan: „Nu iubiți lumea nici cele din lume, de iubește cineva lumea, iubirea Părintelui nu este într'ânsul. Căci tot ce este din lume pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții nu este dela Părintele, ci este din lume. Și lumea trece cu pofta ei, iar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veci“. (I. Ioan 2 v. 16—17).

Fii buni creștini, dar prin aceasta și buni patrioți. Căci vrăjmașii nostri ar bea cu sete din izvoarele noastre și s'ar îmbogăți din munții noștri cu orice preț, furându-ne drepturile sfinte și veșinice, dacă nu am fi la datorie. Ei nu s'au înspăimântat a răpune viața marelui rege Alexandru al Jugoslaviei și a marelui bărbat de stat francez Louis Barthou, crezând că ne vor nimici prietenii noștri și pe noi. Dar până când va mai curge apă pe Murăș, Nistru, Tisa și Dunăre, noi vom ști să fim la datorie ascultând de stăpânire, iubindu-ne țara și pe iubitul ei rege, Majestatea Sa Carol al II-lea.

Cu aceste cuvinte vă doresc să petreceți în deplină sănătate sfintele sărbători al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Tabla de materii.

	Pag
Prefață	5
Predica I-a. Grijă de suflet	7
Predica II-a. Scopul omului	12
Predica III-a. Păcatul	16
Predica IV-a. Prețul timpului	22
Predica V-a. Iisus Mântuitorul — Prietenul creștinului	26
Predica VI-a. Despre frica de Dumnezeu	31
Predica VII-a. Suferințele vieții	37
Predica VIII-a. Despre Providența divină sau Purtarea de grijă a lui Dumnezeu	41
Predica IX-a. Despre a doua venire a Domnului	47
Predica X-a. Infricoșata judecată	51
Predica XI-a. Despre judecata din urmă	56
Predica XII-a. Despre conștiința creștină	62
Predica XIII-a. Despre împăcarea cu Dumnezeu	67
Predica XIV-a. Despre necesitatea pocăinții	71
Predica XV-a. Despre raiu sau fericirea eternă	76
Predica XVI-a. Despre Iad sau muncile vecinice	81
Predica XVII-a. Despre bunătatea lui Dumnezeu	85
Predica XVIII-a. Despre pregătirea la Moarte sau buna murire	89
Predica XIX-a. Despre Invierea Morților	93
Predica XX-a. Despre viața vecilor	100
Predica XXI-a. Despre slujirea lui Dumnezeu	105
Predica XXII-a. Cuvânt la Nașterea Domnului 1934	109

Lucrările apărute ale P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului:

1. „Monahismul”, după A. Harnack. Sibiu 1915.
2. Istoria Societății de lectură „Andrei Șaguna” în Telegraful Român din Sibiu.
3. „Predici pentru toate Duminecile de peste an și alte ocaziuni în colaborare cu preotul G. Maior”, Arad 1918, pagini 330.
4. „Unificarea organizației noastre bisericești”, Sibiu 1919 pag. 54.
5. „Istoria Predicei la Români”, București, 1924, pag. 303 lei 50.
6. „Pentru neam și lege”. Patruzeci cuvântări împotriva adventiștilor și baptiștilor, Caransebeș, 1923 pagini 182 lei 35.
7. „Sâmbăta și Dumineca”, București, 1923, pagini 14.
8. „Poate crede omul modern în minuni?”, București, 1923, pag. 20.
9. „La Altarul Neamului”, cuvântări la Serbările Naționale. București, 1923, pag. 56 lei 10.
10. Sectele religioase din România”, București, 1925, p. 47.
11. „Datoriile preoției în fața problemelor sociale”, București, 1925, pag. 88
12. „Călușa cunoașterii și combaterii sectelor”, București, 1925, pagini 126 lei 35
13. „Pentru slujitorii Altarului”. Meditații și indemnuri, Caransebeș, 1925, pag 48 lei 10.
14. „Predici la sărbătorile bisericești”, Arad, 1925, p. 112 lei 25,
15. „Pruncii trebuiesc botezați, dar numai odată”, Arad 1925. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 2 lei 3.
16. „Veniți la Hristos”, Predici la toate Duminecile anului bisericesc, Arad, 1926, pagini 290 lei 80
17. „Lupta baptiștilor împotriva preoției române”, Arad. 1926, Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 6 lei 3
18. „Credința și Botezul”, Arad, 1926 Bibl oteca Creștinului Ortodox Nr. 14 lei 3.
19. „Misiuni pentru popor”, Arad, 1926 Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 18 lei 3.
20. „Pentru Biserica Ortodoxă”, 1926. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 23 lei 3.
21. „Combaterea Catehismului Baptiștilor”, Arad, 1926 lei 5.
22. „Dela leagăn până la moarte”, Arad, 1927. pag. 225 lei 70.
23. „Carte de rugăciuni”, Arad, 1927. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 25—26 lei 15.
24. „Baptismul în România”, din punct de vedere istoric, național și religios, Arad, 1927. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 27—28 pag. 72 lei 6.

- 25 „Ești sigur de mântuire“, Arad, 1927. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 30 lei 3.
26. „Treisutecincizeci de pilde pentru predici și alte cuvântări“, Arad, 1928. pagini 383 lei 100.
27. „Concubinajul, Divorțurile și Scăderea populației“, Arad, 1928. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 39—40 lei 4.
28. „Primejdia bapismului“, Arad, 1928. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 41—42 lei 5.
29. „Podoabele Căminului creștin“, Arad, 1928 Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 45 lei 4.
- 30 „Biserica Misionară“, Cuvântare ținută cu prilejul congresului misionar din 25 Octombrie 1928. Arad, 1928. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 50 lei 5.
31. „Pedepsirea păcă'oșilor și scoaterea din adunările baptiste“, Arad, 1929. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 56 lei 3.
32. „Biserica, Statul și Bapismul“, cuvântare rostită în Senat în ziua de 21 Martie 1928. București. 1928. p 63
33. „Credința, Morala și Neamul“, Studii, articole și cuvântări. Arad. 1929. pagini 86 lei 50.
34. „O Mie de Pilde“, pentru viața creștină. Arad, 1929. p. 415 lei—120.
35. „Lucrarea diavolească a Adventiștilor“, Arad, 1929. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 60 lei 5.
- 36 „Prin suferință la biruință“ Arad 1929 lei 3.
37. „Pastorația individuală și colectivă.“ Arad, 1929 Biblioteca Preotului Ortodox Nr. 1 lei 15.
38. „Instrucțiuni cu privire la Taina Sf. Mărturisirii.“ Biblioteca Preotului Ortodox Nr. 2. Anul 1929 lei 8.
39. „Primejdia Sectelor religioase pentru statele naționale și mijloacele de apărare.“ Arad. 1929 pag. 30. Prețul 10 lei.
40. „Zece ani de luptă împotriva baptiștilor“. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr 68 Anul 1930 lei 3.
41. „În slujba Misionarismului Ortodox“ — un volum de 312 pag. Arad 1930. Prețul 75 lei.
42. „Cheia sectelor religioase din România.“ Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 72—78. Arad 1930 p 198. Prețul 15 lei.
43. „Credința care lucrează“. Arad, 1931. p.100. Prețul 25 lei.
44. „Cenușa de pe capul Bapțiștilor.“ Arad 1931. Biblioteca Creștinului Ortodox Nr. 82. Prețul 3 Lei.
45. „Acțiunea Catolică și Ortodoxia activă“ Arad 1931 55. pagini 10 lei.
- 46 „Fiii buni ai Bisericei.“ Prețul 2 lei
47. „Pentru viitorul Tineretului Român“, Arad, 1931, pag 23 Prețul 3 lei.
48. „Popasuri în via Domnului“, Arad, 1931, pag. 50, lei 6.
49. „Glasul Pietrelor“, Principii călăuzitoare pentru Ortodoxia activă—Chișinău 1931. p. 38 lei 15.
50. „Taina Pocăinții și Intelectualii“, București 1931 p. 30
- „Carte de rugăciuni“, Arad, 1931. pag. 104.
52. „Ura baptiștilor împotriva noastră“, Arad, 1932. pag. 33.

53. „Ființa și necesitatea Misionarismului”, Arad, 1932 lei 10 pagini 28.
54. „Pentru Tron și Țară”. Cu o prefață de dl. N. Iorga 54 pag Arad, 1932. Prețul 20 lei
55. „Preotul și societatea de azi.” Arad, 1932 p. 43 Prețul 10 lei.
56. „Calea Ostașilor Domnului” (Biblioteca Creștinului Ortodox No 91). 23 pag. Arad, 1932. Prețul 2 lei.
57. „Veniți la Maica Neamului. Chemări către Bapțiștii din România” Biblioteca Creștinului Ortodox No. 93—94 54 pagini. Prețul 4 Lei
58. „Brazde în ogorul ortodoxiei” Arad, 1932 pag. 214 Prețul 40 Lei.
59. „Erupția Vulcanului baptist” Biblioteca Creștinului Ortodox Nrii. 100—101. Arad 1932 pag. 52 Prețul 5 Lei.
60. „Modificarea legii de organizare a bisericii noastre.” 60 p Arad. 1932 Prețul 10 Lei.
61. „Tineretul României.” Arad 1933 Prețul 75 Lei Premiată de Academia Română 352 pagini.
62. „Dimitrie Țichindeal, preotul și dascălul român.” Arad 1933.
63. „Statul în față sctelor” Biblioteca Creștinului Ortodox Nr 105. Arad 1933. pag 44. Prețul 3 Lei.
64. „Apostolatul laic.” Biblioteca Creștinului Ortodox Nr 106. Arad 1933 pag. 29. Prețul 3 Lei.
65. „Spălarea păcatelor.” Biblioteca Creștinului Ortodox Nr 107. Arad 1933. pag. 18 Prețul 2 Lei.
66. „Spre zările vecinicii.” Arad 1933. p. 204. Prețul 45 Lei.
67. „Cuvinte către Tineretul Universitar” Arad 1933 p 32 Prețul 2 lei
68. „Temeiurile biblice și canonice ale apostolatului laic” Arad 1933 p. 32 Prețul 3 lei.
69. „Ortodoxia și Româanismul în Trecutul Nostru,” Arad 1933 pag. 227. Prețul 40 lei
70. „Aprindeți Darul lui Dumnezeu” Arad 1934 pagini 96 Prețul 30 lei.
71. „Scrisori către Invățători,” Arad 1934 p. 48, Prețul 10 lei
72. „Cum să ne purtăm față de pocăiți?” Arad, 1934. p 19 Prețul 2 lei.
73. „Flori din grădina sufletelor” Arad, 1934, pag. 529, Prețul 150 lei.
74. „Darurile Duhului Sfânt, opt predici”. Arad, 1934. p 60 Prețul 15 lei.
75. „Părinții Mei”, cu o prefață a d-lui Octavian Goga. Arad 1934. p. 76 Prețul 30 Lei.
76. „Scrisori creștinești”. Arad, 1934. p. 70 Prețul 30 Lei.
77. „Dreptate pentru Biserică și Cler” Arad, 1934 p. 12 Prețul Lei. 5
78. Cercetarea Bisericii și Intelectualii , Arad 1934. p. 37
79. „Icoana Familiei Creștine”. Arad 1934. p. 70 Prețul 15 Lei.
80. „Lupta împotriva indiferentismului religios” Arad 1934 p 38 Prețul 5 Lei

81. „Icoane Sufletești“. Pilde pentru popor. Arad 1934. p. 42.
82. „Despre Frica de Dumnezeu și despre Injurături“. Două predici Arad 1934.
83. „Păcatul Lipsei de Prunci. Predici Arad 1934
84. „Pizma, Ura și Iertarea.“ — Trei predici — Arad 1934.
85. Tuturor toate m'am făcut. (în lucrare)
86. Problema religioasă în România de azi. Arad 1935 p. 26
Prețul 10 Lei.
87. Haina de Nuntă: Predici Misionare. Arad 1935 Prețul 55 Lei.
88. Biserica și Destinele Naționale Arad 1935.
89. Carte de Rugăciuni și sf Liturghie.
90. Interesele și Drepturile teritoriale ale episcopiei Aradului.

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2007

BIBLIOTECA
GENERALE UNIVERSITARA
BUCURESTI